

Programmabegroting 2018-2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Raadsvoorstel	5
Hoofdstuk 1 Basis programmabegroting.....	10
Hoofdstuk 2 Dekkingsplan	16
Hoofdstuk 3 Budgetautorisatie.....	19
Programma 1. Sociaal Domein	25
Programma 2. Onderwijs	44
Programma 3. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV).....	51
Programma 4. Volksgezondheid en milieu	59
Programma 5. Verkeer, vervoer en waterstaat.....	67
Programma 6. Veiligheid.....	74
Programma 7. Sport, cultuur en recreatie.....	81
Programma 8. Economische zaken	92
Programma 9. Bestuur en ondersteuning.....	100
Programmaplan	114
Paragrafen	123
Paragraaf Weerstandsvermogen	123
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	147
Paragraaf Financiering	149
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	157
Paragraaf Verbonden partijen	161
Paragraaf Grondbeleid	174
Paragraaf Gemeentelijke heffingen.....	178

Raadsvoorstel

RAADSVOORSTEL
030228732

Agendapunt .

Nr. .

Datum college 19 september 2017.

Raadsvergadering 26 oktober 2017.

Datum commissie 5 oktober 2017

Commissie Maatschappij en Middelen

Portefeuillehouder L. van der Maas.

Onderwerp Vaststelling Programmabegroting 2018-2021.

Voorstel

De Programmabegroting 2018-2021 vaststellen.

Geachte raad,

Inleiding

Hierbij bieden wij u ter bespreking en vaststelling de Programmabegroting 2018-2021 aan. In dit voorstel lichten wij toe hoe de begroting met een meerjarig sluitend perspectief tot stand is gekomen.

De grondslagen

De samenstelling van de begroting is gebaseerd op een aantal besluiten en afspraken uit het recente verleden. De basis voor deze Programmabegroting wordt gevormd door het collegeprogramma 2014-2018. Enerzijds is het een document waarin nieuwe wensen en ontwikkelingen voor een bestuursperiode zijn opgenomen. Het collegeprogramma 2014-2018 waarborgt anderzijds de continuïteit in de uitvoering van beleid door de jaren heen.

Het collegeprogramma 2014-2018 is gebaseerd op het coalitieakkoord waar uw raad in meerderheid mee akkoord is gegaan. Op grond daarvan geeft u de kaders van de beleidsontwikkeling aan, stelt u de budgetten vast en controleert u de uitvoering. De programmabegroting met de gestelde kaders en budgetten vormt hierbij het begin van het planning- en controlproces. De tussentijdse rapportages en de jaarrekening vormen de overige schakels in dit proces.

De vastgestelde uitgangspunten vormen de volgende grondslag voor de Programmabegroting 2018-2021. Op 20 april 2017 heeft u de uitgangspunten voor het opstellen van de begroting vastgesteld. Hierin hebt u richtlijnen gegeven voor de te hanteren percentages voor prijs- en looncompensaties en rente.

Een andere basis voor de begroting wordt gevormd door nieuw beleid. In het collegeprogramma 2014-2018 is een aantal prioriteiten voor nieuw beleid opgenomen. Bij de vaststelling van de uitgangspunten voor de begroting bent u in de gelegenheid gesteld uw wensen ten aanzien van het nieuwe beleid kenbaar te maken. Hierbij zijn een aantal onderwerpen genoemd die zijn meegenomen in het nieuwe beleid. We noemen hier de extra stimulans aan Stichting Nunspeet uit de kunst, het stimuleren / ontwikkelen van de paarse heide, de herinrichting van de stationsomgeving, onderwijshuisvesting, het verhogen van het ambitieniveau handhaving, de uitvoering toezicht en handhaving 'Preventie- en handavingsplan alcohol 2017-2021' en de aanpak van het marktplein en het omliggende centrumgebied. Soms wordt nieuw beleid ingegeven door ontwikkelingen van buitenaf. Wijzigingen in wet- en regelgeving dwingen gemeenten te anticiperen op wijzigingen door vorming en invoering van nieuw beleid.

Begrotingsperspectief 2018-2021

Ons uitgangspunt is een structureel financieel gezonde gemeente Nunspeet, waarbij het beleid is gericht op een sluitende meerjarenbegroting. Dat uitgangspunt wordt ook wettelijk voorgeschreven en gecontroleerd door de provincie. Wanneer de begroting structureel meerjarig sluitend is (dat wil zeggen: de structurele lasten worden gedekt door structurele baten) volgt repressief toezicht. Repressief toezicht houdt in dat de gemeente op afstand door de provincie wordt gevolgd.

Voor 2018-2021 is sprake van het volgende meerjarenperspectief:

Financiële verkenning begroting 2018-2021				
(-/- = positief saldo)				
Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Bestaand beleid	314	-851	- 1.01 6	- 1.09 0
Totaal nieuw beleid 2018-2021	1.22 7	1.48 5	1.40 2	1.27 2
Totaal financiële effecten begroting 2018-2021	1.54 1	634	386	182
Dekkingsvoorstellen				
a. incidenteel nieuw beleid; algemene reserve	-465	-362	-265	-10
b. onderwijshuisvesting; afwaardering boekwaarde dekken uit verkoopopbrengsten		-240		
c. vorming voorziening frictiekosten RNV; algemene reserve	-592			
d. lagere algemene bijdrage RNV; storting in algemene reserve		148	148	148
e. dekking extra stimulans Nunspeet uit de Kunst; inzet reserve bosexploitatie	-50			
f. dekking Stationsomgeving; inzet Nuon-reserve			-250	-250

g. dekking Onderwijshuisvesting; inzet Nuon-reserve	-100	-125	-125	-125
h. dekking maatregelen stimuleren/ontwikkelen paarse heide; inzet reserve bosexploitatie	-34	-34	-34	-34
i. nieuw beleid volksgezondheid algemeen (inclusief JOGG); dekking Wmo-budgeten	-35	-35	-35	-35
j. nieuw beleid hemelwatervisie Elspeet; dekking rioolheffing			-15	-34
k. verevening via algemene reserve	-265	14	190	60
Totaal dekkingsmogelijkheden	- 1.54 1	-634	-386	-280
Totaal financieel effect begroting 2018-2021	0	0	0	-98

Uit bovenstaande meerjarenperspectief blijkt dat er in de eerste jaarschijf verevening dient plaats te vinden via de algemene reserve. Dit wordt in de daaropvolgende jaarschijven opgevangen en weer verevend via de algemene reserve. Uiteindelijk blijft er na verevening in de vierde jaarschijf een positief saldo over.

Om te komen tot een solide begroting met sluitende jaarschijven is een dekkingsplan opgesteld. In dit plan is onderscheid gemaakt tussen dekking van enerzijds incidentele lasten en anderzijds dekking van resterende (structurele) lasten.

De afzonderlijke dekkingsvoorstellen worden hieronder verder toegelicht:

- a. Incidentele lasten mogen met incidentele middelen gedekt worden. Daarom wordt voorgesteld het incidenteel nieuw beleid te dekken uit de Algemene reserve.
- b. Binnen het nieuwe beleid voor onderwijshuisvesting is een incidentele component opgenomen. Deze component heeft o.a. te maken met de afwaardering van boekwaarden van betrokken scholen die op zullen gaan in een Integraal Kindcentrum (IKC). De vrijkomende locatie zal worden verkocht en leiden tot verkoopopbrengsten. Voorgesteld wordt de afwaardering van de boekwaarden te dekken uit de verkoopopbrengsten.
- c. Incidentele lasten mogen met incidentele middelen gedekt worden. Aangezien de frictiekosten RNV eenmalige kosten zijn wordt voorgesteld deze kosten te dekken door een onttrekking aan de algemene reserve.
- d. Na frictiekosten gaat de gemeentelijke bijdrage aan de RNV-opvolger naar beneden. Deze lagere bijdrage is als kostenverlaging opgenomen in de financiële verkenning. In verband met bovengenoemde onttrekking aan de algemene reserve voor de frictiekosten wordt voorgesteld de lagere bijdrage aan het nieuwe samenwerkingsverband voor 4 jaar toe te voegen aan de algemene reserve.
- e. In het nieuwe beleid is voor 1 jaar een extra subsidiebijdrage aan Nunspeet uit de Kunst opgenomen. Gezien de koppeling die de reserve bosexploitatie heeft met cultuur en recreatie wordt voorgesteld de extra stimulans voor Nunspeet uit de Kunst te dekken met een onttrekking aan de reserve bosexploitatie.
- f. Het project Stationsomgeving vergt een forse investering. Om de (kapitaal)lasten van deze investering te dekken wordt een jaarlijkse onttrekking uit de reserve Nuon-gelden voorgesteld. Totale onttrekking voor dit onderwerp zal

€ 5 miljoen bedragen.

g. Het project Onderwijshuisvesting vergt een forse investering. Om de (kapitaal)lasten van deze investering te dekken wordt een jaarlijkse onttrekking uit de reserve Nuon-gelden voorgesteld. Totale onttrekking voor dit onderwerp zal € 5 miljoen bedragen.

h. Gezien de koppeling die de reserve bosexploitatie heeft met cultuur en recreatie wordt voorgesteld de stimuleringsmaatregelen voor de paarse heide te dekken met een onttrekking aan de reserve bosexploitatie.

i. Voor volksgezondheid algemeen is nieuw beleid opgenomen. Gezien de relatie van dit onderwerp met de Wmo en de jaarlijkse overschotten op de Wmo wordt voorgesteld de structurele lasten vanuit dit nieuwe beleid te dekken uit de beschikbare Wmo-budgeten.

j. De tweede fase van de hemelwatervisie Elspeet leidt tot structurele lasten op het gebied van riolering. Deze lasten worden gedekt uit de rioolheffing. Dit voorstel is meegenomen in het dekkingsvoorstel.

k. De voorgestelde onttrekkingen aan de algemene reserve zijn per saldo hoger dan het vrij besteedbare deel van de algemene reserve. Voorgesteld wordt de positieve saldi op de jaarschijven 2019-2021 toe te voegen aan de algemene reserve. Hierdoor zijn alle voorgestelde onttrekkingen aan de algemene reserve op te vangen binnen de algemene reserve.

Met bovengenoemde dekkingsvoorstellen is sprake van een meerjarig sluitende begroting.

Opmerkingen provincie

Naar aanleiding van de beoordeling van de Programmabegroting 2017-2020 heeft de provincie geoordeeld dat Nunspeet voor jaar 2017 in aanmerking komt voor repressief toezicht. De provincie oordeelde dat de begroting 2017 structureel en reëel in evenwicht was. In de nu voorliggende Programmabegroting 2018-2021 zijn de jaarschijven 2018 tot en met 2021 structureel en reëel in evenwicht. Het tekort in jaarschijf 2018 wordt vereffend met de algemene reserve.

Net als vorig jaar zijn de kengetallen vermeld die de provincie hanteert voor de beoordeling van de gemeenten. Op nagenoeg alle kengetallen scoort Nunspeet het maximale oordeel, namelijk voldoende (minst risicovol). Het gaat hierbij om de 'solvabiliteit', 'structurele exploitatieruimte begroting en meerjarig', 'belastingcapaciteit' en 'Weerstandsvermogen'. Op het kengetal 'grondexploitatie' scoort Nunspeet matig.

Ontwikkelingen Programmabegroting

Vanaf het boekjaar 2017 is er een start gemaakt met het digitaliseren van de planning en control cyclus. Na het opstellen van de programmabegroting 2017-2020 is er een conversie gemaakt naar Pepperflow. In de loop van het jaar zijn de 1e en 2e hoofdlijnenrapportage via Pepperflow uitgevraagd en verantwoord. Het is de verwachting dat ook de jaarrekening 2017 via Pepperflow zal worden opgesteld.

Ten behoeve van de programmabegroting 2018-2021 is het gehele proces verlopen via de applicatie Pepperflow. De publicatie van het "document" heeft plaatsgevonden via nunspeet.begrotingonline.nl (in Notubox is de link geplaatst). De begroting is ook vrij toegankelijk voor de burgers van de gemeente Nunspeet. Onder de 'knop' Meer in de applicatie is het mogelijk een printversie van de programmabegroting 2018-2021 en overige documenten te downloaden. Daarnaast is deze printversie in PDF als werkdocument geplaatst in Notubox.

Door de invoering van Pepperflow is de werkwijze voor de organisatie veranderd. Hoewel er intensief is gecontroleerd, is het mogelijk dat er onverhoopt tekstuele onvolkomenheden in de begroting staan.

Gemeentelijke belastingen en lastendruk 2018

Over de invulling en de berekening van de tarieven voor 2018 wordt u, zoals gebruikelijk, een afzonderlijk voorstel (Belastingverordeningen 2018) voorgelegd in december 2017.

Onroerendezaakbelastingen

Op grond van de vastgestelde uitgangspunten begroting 2018-2021 mag de OZB jaarlijks worden verhoogd met de prijscompensatie. Voor 2018 is dit vastgesteld op 1%. Daarnaast zijn de opbrengsten met de volgende percentages verhoogd:

- Via het dekkingsvoorstel bij Programmabegroting 2017-2021 is ten aanzien van het nieuwe zwembad en revitalisering sportpark de Wiltzangh een OZB-verhoging van maximaal 3% vastgesteld. Deze verhoging is vanaf begrotingsjaar 2018 verwerkt.
- Het beleid is dat van een verhoging van de gemeentelijke belasting alleen sprake is als gevolg van de jaarlijkse

prijscompensatie én bij door de raad geaccordeerd nieuw beleid nadat eerst bekeken is welk oud beleid kan vervallen. Via het dekkingsvoorstel bij Programmabegroting 2017-2021 is in dit kader ten aanzien van bestuurlijke wensen een OZB-verhoging van 1% met ingang van 2018 vastgesteld. Deze verhoging is in Programmabegroting 2018-2021 verwerkt.

Deze uitgangspunten zijn vertaald in de programmabegroting. Om verwarring te voorkomen wordt benadrukt dat in deze fase het OZB-tarief nog niet aan de orde is. Nu gaat het uitsluitend over de (procentuele stijging van de) raming van de totale opbrengst uit OZB. Wat het uiteindelijke OZB-tarief moet worden, gelet op de benodigde opbrengst, wordt mede bepaald door een inschatting van het volume waarover kan worden geheven (de WOZ-waarde binnen de gemeente) en komt bij de vaststelling van de tarieven aan de orde.

Afvalstoffen- en rioolheffing

De afvalstoffen- en rioolheffing zijn beiden in de Programmabegroting 2018-2021 verwerkt met het uitgangspunt dat de reëel geraamde lasten voor afvalinzameling/-verwerking en riolering voor 100% worden gedekt door de opbrengsten uit afvalstoffen- en rioolheffing.

Toeristen- en forensenbelasting

Bij vaststelling van de Programmabegroting 2017-2020 is voor dekking van het nieuwe zwembad/revitalisering sportpark de Wiltsangh een verhoging van de toeristen- en forensenbelasting vastgesteld.

Technische vragen

Voor technische vragen over deze begroting is voor raads- en commissieleden van 23 september tot en met 25 oktober 2017 het e-mailadres begrotingsvragen@nunspeet.nl geopend. Vragen die via dit e-mailadres worden gesteld, worden zo spoedig mogelijk ambtelijk beantwoord, met een kopie van het antwoord aan u allen. Vragen die zich bij nader inzien niet lenen voor ambtelijke beantwoording, worden doorgeleid naar het college en door ons beantwoord. Op basis van de programmabegroting stellen wij ter uitvoering de productbegroting samen. De vastgestelde programmabegroting dient als vertrekpunt.

Tot slot wensen wij dat ook in het komende begrotingsjaar ons werk zal worden bekroond met Gods onmisbare zegen.

Standpunt commissie

Dit onderwerp is in de commissie Maatschappij en Middelen tijdens haar vergadering van 5 oktober 2017 aan de orde geweest.

Stukken (digitaal) ter inzage

Programmabegroting 2018-2021 (via nunspeet.begrotingonline.nl) (in Notubox staat de link)

Boekwerk bijlagen begroting 2018 (via nunspeet.begrotingonline.nl)

Werkdocument Programmabegroting 2018-2021

Bijstellingsbrief Programmabegroting 2018-2021

Burgemeester en wethouders van Nunspeet,
de secretaris, de burgemeester,

J.J. Kerkhof B. van de Weerd

Hoofdstuk 1 Basis programmabegroting

1.1 Basis Programmabegroting 2018-2021

Collegeprogramma 2014-2018

Het collegeprogramma met de financiële vertaling is op 26 juni 2014 aan de gemeenteraad ter kennisname aangeboden. De financiële vertaling van het collegeprogramma is als vertrekpunt genomen bij de opstelling van de Programmabegroting 2018-2021.

Uitgangspunten Programmabegroting 2018-2021

De uitgangspunten voor de Programmabegroting 2018-2021 zijn vastgesteld op 20 april 2017. De prijscompensatie voor de uitgaven en de inkomsten van 2018 is vastgesteld op 1%. Met ingang van begrotingsjaar 2016 wordt gebruik gemaakt van de prijsontwikkeling bruto binnenlands product (bbp) zoals opgenomen in de meest recente Septembercirculaire Algemene uitkering Gemeentefonds. In de Septembercirculaire 2016 is aangegeven dat de geraamde prijsontwikkeling BBP voor 2018 afgerond 1% bedraagt.

Bij vaststelling van de Belastingverordeningen 2015 op 18 december 2014 heeft de gemeenteraad ingestemd met een verhoging van de toeristenbelasting met € 0,05. Gelet op de bestuurlijke afspraken vindt een dergelijke verhoging om de 3 jaar plaats. Daarbij komt dat de jaarlijkse indexatie van de toeristenbelasting achterwege blijft. De driejaarlijkse verhoging met € 0,05 moet gezien worden als een andere invulling van de indexatie van de toeristenbelasting. De eerstvolgende verhoging is per 1 januari 2018.

In de raadsvergadering van 30 juni 2016 zijn verdere verhogingen van de toeristenbelasting voorgesteld ter dekking van de kosten voor het project Nieuwbouw Zwembad en Revitalisering sportpark de Wiltsangh. Naast de reguliere driejaarlijkse verhoging van € 0,05 zal ter dekking van het project Nieuwbouw zwembad en Revitalisering sportpark de Wiltsangh de toeristenbelasting wordt verhoogd met € 0,15. Dit sluit aan bij het dekkingsvoorstel zoals dit in juni 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld. Aansluitend hierop is door de raad een motie ingediend om het resterende tekort voor het bovengenoemde project ook te dekken uit de recreatieve heffingen. Ook dit resulteert in een verhoging van € 0,05. De toeristenbelasting wordt in 2018 totaal verhoogd met € 0,25. Voor de forensenbelasting is vastgesteld dat deze evenredig met de toeristenbelasting wordt verhoogd. Dit leidt tot een stijging van de opbrengst forensenbelasting met 23,5%.

In de uitgangspunten is een salarisstijging voorgesteld van 2,5%. Voor 2017 bedraagt de totale stijging van de loonkosten voor werkgevers 1,8%. In de Programmabegroting 2017-2020 is rekening gehouden met een percentage van 1%. Voor 2018 voorziet het ABP een stijging van de pensioenpremielasten voor de werkgever van 1%. De VNG en de vakbonden hebben op 4 juli 2017 een principeakkoord gesloten over de nieuwe Cao Gemeenten. De cao heeft een looptijd van 1 mei 2017 tot 1 januari 2019. De VNG heeft het principeakkoord met een positief advies voorgelegd aan haar leden. Het Bestuur van de VNG besluit op 5 oktober 2017 of de VNG het akkoord bekrachtigt. Het akkoord wordt definitief na bekrachtiging door de VNG en de vakbonden.

Het rentepercentage kapitaallasten is 1%. De jaarlijkse toevoeging aan reserves en voorzieningen voor inflatiecompensatie bedraagt eveneens 1%.

Meicirculaire 2017

In de Meicirculaire wordt ingegaan op de ontwikkeling van de Algemene uitkering Gemeentefonds. In het volgende hoofdstuk wordt verder ingegaan op de Algemene uitkering.

1.2 Hoofdprioriteiten nieuw beleid 2018-2021

Bij vaststelling van de uitgangspunten voor Programmabegroting 2018-2021 door de gemeenteraad zijn een aantal prioriteiten voor nieuw beleid geformuleerd. In de Programmabegroting 2018-2021 zijn voor 2018 en verder een aantal onderwerpen als bestuurlijke wensen opgenomen.

Extra stimulators stichting Nunspeet uit de kunst

Stichting Nunspeet uit de Kunst (SNudK) wil haar ideeën (goede marketing en promotie van Nunspeet) via professionele en betaalde aanpak verwezenlijken.

Stimuleren/ontwikkelen paarse heide

Het stimuleren en ontwikkelen wordt gerealiseerd door het opzetten en uitvoeren van een maatregelprogramma voor het ontwikkelen/vergroten van het (paarse) struikheideareaal voor een meer paars heidelandschap. Voorlopig wordt uitgegaan van een aanpak van 40 hectare verspreid over de komende 4 jaar. De voorgestelde maatregelen zijn plaggen van Molinia(gras) en aanbrengen van mineralen in de vorm van steenmeel als anti-verzuringmaatregel.

Herinrichting Stationsomgeving

In 2017/2018 wordt onderzoek gedaan naar de verbetering van de Stationsomgeving. Naast de mogelijkheden voor herinrichting van de Stationsomgeving wordt ook gekeken naar een veiligere oplossing voor de spoorwegovergang Elspeterweg. In 2018 wordt het onderzoek afgerond met oplevering van een onderzoeksrapport met een voorkeursvariant. Dit rapport zal aan de gemeenteraad worden aangeboden. Afhankelijk van het besluit wordt het onderzoek voortgezet en toegewerkt naar realisatie.

Onderwijshuisvesting

Voor uitvoering van het Huisvestingsplan 'Extra oog voor de toekomst' zijn extra structurele dekkingsmiddelen nodig. Daarnaast is in 2019 sprake van een piek in de benodigde dekkingsmiddelen. Dan komt IKC-Oost tot ontwikkeling en zijn er incidentele middelen nodig voor afboeking van de resterende boekwaarden en voor kosten inzake tijdelijke huisvesting.

Verhogen ambitieniveau handhaving

De laatste jaren is er mede vanwege deregulering een verschuiving merkbaar van vergunningverlening naar toezicht en handhaving. De raad heeft bij vaststelling van Programmabegroting 2017-2020 gevraagd om een voorstel over het ambitieniveau van de handhaving. Op 11 april 2017 heeft het college een discussiestuk over het ambitieniveau van de handhaving ter peiling aan de commissie Algemeen Bestuur voorgelegd en daarbij aangegeven wanneer de wens bestaat meer te handhaven, de financiële consequenties hiervan worden meegenomen bij de Programmabegroting 2018-2021. Het nadere voorstel 'verhogen ambitieniveau handhaving' is voor advies voorgelegd aan de commissie Algemeen Bestuur. De volgende componenten zijn als nieuw beleid opgenomen:

1. Uitbreiding capaciteit directieteam VTH met 0,72 fte, ofwel 26 uur per week, voor de uitvoering van extra toezicht APV taken en extra toezicht onrechtmatige bewoning door een Boa Domein.
2. De aanpak van onrechtmatige bewoning per 1 januari 2018 niet meer via inhuur te laten plaatsvinden, maar voor deze taak de formatie van het directieteam VTH uit te breiden met 1 fte voor een juridisch medewerker.

Uitvoering toezicht en handhaving 'Preventie- en handhavingsplan alcohol 2017-2021'

Op 20 april 2017 heeft de gemeenteraad het preventie- en handhavingsplan Alcohol 2017-2021 vastgesteld en besloten dat een voorstel voor nieuw beleid van € 5.000,- aan de raad wordt voorgelegd voor bekostiging van toezicht- en handhavingsactiviteiten gericht op bewustwording van het belang van en naleving van regelgeving op het gebied van alcoholmatiging, zoals leeftijdscontroles door jeugdboa's. Daarnaast wordt een voorstel voor nieuw beleid aan de raad voorgelegd om het toezicht en handhaving op grond van de Drank- en Horecawet structureel te borgen door de capaciteit uit te breiden van het directieteam VTH met 16 uur per week (kosten € 23.000,-).

Aanpak Marktplein en omliggend centrumgebied

Voorstel is de inrichting van het Marktplein te wijzigen om intensief gebruik van het Marktplein door diverse gebruikers te stimuleren en daarmee de levendigheid op het plein en in het centrum te versterken. De plannen voor het Marktplein worden nu uitgewerkt om in 2018 uitgevoerd te kunnen worden. Dan kunnen deelprojecten in het centrum, aansluitend op de centrumvisie en de ontwikkelingen van het Marktplein, uitgewerkt worden.

1.3 Uitgangspunten bestaand beleid

Op basis van bestaand beleid zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Het bestaand beleid houdt in dat de ramingen voor de begroting 2018 zijn gebaseerd op de ramingen in Programmabegroting 2017-2020. Deze worden verhoogd met het vastgestelde percentage voor prijscompensatie. Zoals hiervoor aangegeven is dit percentage voor 2018 vastgesteld op 1%.
2. De uitgangspunten zoals verwoord in de Financiële verordening 2017 gemeente Nunspeet en in de nota 'Reserves en Voorzieningen herijking 2017' zijn toegepast.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Op grond van de vastgestelde uitgangspunten begroting 2018-2021 mag de OZB jaarlijks worden verhoogd met de prijscompensatie. Voor 2018 is dit vastgesteld op 1%. Daarnaast zijn de opbrengsten met de volgende percentages verhoogd:

- Via het dekkingsvoorstel bij Programmabegroting 2017-2021 is ten aanzien van het nieuwe zwembad en revitalisering sportpark de Wiltzangh een OZB-verhoging van maximaal 3% vastgesteld. Deze verhoging is vanaf begrotingsjaar 2018 verwerkt.
- Het beleid is dat van een verhoging van de gemeentelijke belasting alleen sprake is als gevolg van de jaarlijkse prijscompensatie én bij door de raad geaccordeerd nieuw beleid nadat eerst bekeken is welk oud beleid kan vervallen. Via het dekkingsvoorstel bij Programmabegroting 2017-2021 is in dit kader ten aanzien van bestuurlijke wensen een OZB-verhoging van 1% met ingang van 2018 vastgesteld. Deze verhoging is in Programmabegroting 2018-2021 verwerkt.

Deze uitgangspunten zijn vertaald in de programmabegroting. Het gaat hier uitsluitend over de (procentuele stijging van de) raming van de totale opbrengst uit OZB. Wat het uiteindelijke OZB-tarief moet worden, gelet op de benodigde opbrengst, wordt mede bepaald door een inschatting van het volume waarover kan worden geheven (de WOZ-waarde binnen de gemeente) en komt bij de vaststelling van de tarieven aan de orde.

Overige belastingen en rechten

Overeenkomstig bestaand beleid is bij de berekening van de tarieven voor de gemeentelijke belastingen en rechten rekening gehouden met het percentage dat is opgenomen voor de prijscompensatie. Van belang hierbij is op te merken dat de opbrengsten afvalstoffenheffing, rioolheffing, begraafplaatsen en weekmarkt rekening wordt gehouden met de kostendekkendheid.

Onvoorziene uitgaven

Op grond van artikel 8, lid 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording is in de begroting een post voor 'onvoorziene uitgaven' opgenomen. In de begroting is een bedrag geraamd van € 88.900,--. Dit bedrag wordt gesplitst in onvoorziene uitgaven incidenteel (€ 63.500,--) en onvoorziene uitgaven structureel (€ 25.400,--).

Compensatie reserves en voorzieningen

Door aangepaste wet- en regelgeving is het niet toegestaan rente toe te voegen aan reserves en voorzieningen. Om reserves en voorzieningen op peil te houden wordt wel een inflatiecompensatie toegevoegd. Het compensatiepercentage voor 2018 is vastgesteld op 1%.

Het investeringsprogramma zoals dat in de lopende begroting en meerjarenbegroting is vastgesteld wordt beschouwd als bestaand beleid. Nieuwe investeringen worden als regel slechts in het laatste jaar van de meerjarenraming toegevoegd.

1.4 Financiële vertaling van bestaand en nieuw beleid

Resultaat Programmabegroting 2018-2021 (x €1.000,--)

(positief bedrag = lagere opbrengsten of hogere kosten)

--	--	--	--	--	--

	2018	2019	2020	2021
Totaal bestaand beleid 2018-2021	314	-851	-1.016	-1.090
Nieuw beleid				
Bestuurlijke wensen (incidenteel)	299	374	34	34
Bestuurlijke wensen (structureel)	189	292	542	589
Wijziging wetgeving (incidenteel)	175	205	265	10
Wijziging wetgeving (structureel)	154	141	139	138
Vervangingsinvestering (structureel)	32	55	55	93
Overige investeringen (incidenteel)	75	57		
Overige investeringen (structureel)	303	361	367	408
Totaal nieuw beleid 2018-2021	1.227	1.485	1.402	1.272
Totaal financiële effecten begroting 2018-2021	1.541	684	386	182

Saldo bestaand beleid 2018

De jaarschijf 2018 laat op basis van het saldo bestaand beleid een negatief verschil zien ten opzichte van de jaarschijf 2018 in begroting 2017. De oorzaak hiervan ligt in de volgende ontwikkelingen:

- De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen

in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voorvloeiend uit de trap op trap af-methode wordt 'het accres' genoemd. Voor 2018 laat het accres een positief effect zien. De Septembercirculaire 2016 meldt extra uitgaven voor defensie, veiligheid, zorg, onderwijs en armoede-bestrijding. De grote afwijking in positieve zin komt echter in de meerjarenraming vanaf 2018. Dit is het gevolg van het verwerken van de middellange termijn raming (MLT) van het Centraal Plan-bureau. In de Mei-circulaire 2016 ging die niet verder dan de huidige kabinetsperiode, dus tot en met 2017. Met ingang van de Septembercirculaire 2016 gaat dat ook verder voor de jaren erna. Tenslotte schat het ministerie van Financiën in dat gemeenten de komende jaren minder BTW declareren bij het rijk dan het daarvoor geldende plafond. In dat geval krijgen gemeenten het niet-gedeclareerde deel in het gemeentefonds gestort.

- In de eerste hoofdlijnenrapportage 2017 is aangegeven dat de accountantskosten structureel hoger uitvallen dan geraamd.
- In de raadsvergadering van 29 juni jl. heeft de raad ingestemd met de nota Armoedebeleid 2017-2018. In deze nota is aangegeven dat sprake is van structurele meerkosten minimabeleid. Deze meerkosten zijn als mutatie op het bestaande beleid aangemerkt.
- Het financiële effect van de vastgestelde loon- en prijscompensatie.
- Hogere bijdragen aan de gemeenschappelijke regelingen. Het Algemeen Bestuur (AB) van de VNOG heeft een besluit genomen over invoering van een nieuw verdeelmodel. Nunspeet is bij de invoering van het nieuwe verdeelmodel voordeelgemeente. Het AB heeft uiteindelijk besloten de financiële effecten van het verdeelmodel in een termijn van 4 jaar in te voeren. Op basis van de informatie die bekend was bij opstelling van de Programmabegroting 2017-2020 is in de gemeentelijke begroting uitgegaan van een snellere invoering van het verdeelmodel dan uiteindelijk door het AB is besloten.
- Ten aanzien van de ontmanteling van het samenwerkingsverband Regio Noord Veluwe (RNV) heeft de kwartiermaker een eindrapportage opgeleverd: 'De kunst van het verbinden'. In de bijlagen bij deze rapportage wordt melding gemaakt van de frictiekosten. In de commissie Algemeen Bestuur van september 2017 is het uitvoerplan Samenwerking Noord-Veluwe ter kennisname aangeboden. De totale frictiekosten zijn berekend op € 4,5 miljoen. In de financiële verkenning is de Nunspeetse bijdrage aan de frictiekosten opgenomen. Overigens gaat na de frictiekosten de gemeentelijke bijdrage aan de RNV-opvolger naar beneden. Deze lagere bijdrage is als kostenverlaging opgenomen in het meerjarenperspectief.

Algemene uitkering

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voorvloeiend uit de trap op-, trap af methode wordt het accres genoemd. Het accres van 2018 is fors hoger. Ruim tweederde van de accresontwikkeling wordt verklaard door de hogere inflatie die doorwerkt in een hogere loon- en prijsontwikkeling op de rijksbegroting. Voor de jaren 2018-2021 ligt de geraamde inflatie nu hoger dan ten tijde van de Miljoenennota 2017. Voor de berekening van de loon- en prijsontwikkeling voor de rijksbegroting is tevens de contractloonstijging voor de markt een belangrijke variabele. Deze is sinds de raming van de Miljoenennota 2017 ook opgelopen, voor het jaar 2017 met 0,2%-punt en voor 2018 zelfs 0,8%-punt.

Naast de nominale ontwikkelingen zijn er nog diverse mutaties binnen de rijksbegroting die van invloed zijn op de accresontwikkeling. Zo heeft het kabinet besloten om extra uit te geven als gevolg van de stijging van de pensioenpremie ABP. Verder zijn er mutaties bij de dividendstromen uit staatsdeelnemingen, extra uitgaven aan studieleningen en zijn de kasstromen door departementen aangepast door middel van zogenoemde kasschuiven.

De voorgenomen overheveling per 2018 van de integratie-uitkering Sociaal domein naar de algemene uitkering is uitgesteld. Het Rijk heeft ingestemd met het verzoek van de VNG om eerst afspraken te maken over de structurele indexering van de betreffende budgetten. Besluitvorming daarover is aan een nieuw kabinet zodat overheveling naar verwachting niet eerder dan met ingang van 2019 kan plaatsvinden.

Nieuw beleid

Voor nieuw beleid zijn in de Programmabegroting 2018-2021 kapitaallasten verwerkt. De kapitaallasten van het nieuwe beleid zijn ingedeeld in een aantal categorieën: lasten die voortvloeien vanuit een wettelijke verplichting, lasten die verband houden met vervangingsinvesteringen en lasten die betrekking hebben op overige bestuurlijke en vakinhoudelijke wensen. De overzichten zijn in de volgende bijlagen toegevoegd:

- Bijlage A: overzicht voorstel te honoreren nieuw beleid Programmabegroting 2018-2021 per prioriteit.
- Bijlage B: overzicht investeringen en uitgaven per programma 2018-2021.

Toelichting bijlagen

Aan de hand van de bijlagen A en B kan enerzijds het voorgestelde nieuwe beleid per prioriteit worden beoordeeld en anderzijds kan een totaaloverzicht worden gegeven van het nieuwe beleid per programma. Dit is de reden dat bijlage B is opgenomen.

1.5 Bijstelling van de programmabegroting

De begrotingspositie kan in structurele zin nog worden beïnvloed als gevolg van de uitkomsten Septembercirculaire Algemene uitkering Gemeentefonds en de hoofdlijnenrapportages 2017. Wanneer de uitkomsten van de hoofdlijnenrapportages 2017 structureel van invloed zijn op onze begrotingspositie (inclusief dekkingsplan) voor de jaren 2018-2021 wordt u via een afzonderlijke brief zo spoedig mogelijk (medio oktober 2017) geïnformeerd over de budgettaire effecten voor de begroting, inclusief eventuele wijzigingen in het dekkingsplan. De Programmabegroting 2018-2021 is geagendeerd voor de raadsvergadering van 26 oktober 2017. In deze vergadering kunt u een besluit nemen over een mogelijke bijstelling van de programmabegroting. Hierdoor is het mogelijk een eventuele aanpassing van de tarieven nog tijdig, voor 1 januari 2018, te behandelen.

Hoofdstuk 2 Dekkingsplan

Inleiding

In hoofdstuk 1 is in de tabel 'Resultaat Programmabegroting 2018-2021' het resultaat weergegeven van de uitkomsten van de programma's. Uitgangspunt is een sluitende meerjarenbegroting met sluitende jaarschijven, waarbij de begroting structureel minimaal in evenwicht is.

In het dekkingsplan wordt onderscheid gemaakt tussen dekking van enerzijds incidentele lasten en anderzijds dekking van resterende (structurele) lasten. Incidentele lasten mogen met incidentele middelen gedekt worden. In bijlage A (overzicht voorstel te honoreren nieuw beleid 2018-2021) zijn onder andere per prioriteit de incidentele lasten nieuw beleid 2018 tot en met 2021 inzichtelijk gemaakt.

2.1 Dekkingsvoorstellen

In onderstaande tabel staan de dekkingsvoorstellen voor de Programmabegroting 2018-2021.

Dekkingsvoorstellen (x € 1.000,-)

(-/- = hogere opbrengsten of lagere kosten)

Financiële verkenning begroting 2018-2021				
(-/- = positief saldo)				
Omschrijving	2018	2019	2020	2021
Bestaand beleid				
Bestaand beleid	314	-851	- 1.01 6	- 1.09 0
Totaal nieuw beleid 2018-2021	1.22 7	1.48 5	1.40 2	1.27 2
Totaal financiële effecten begroting 2018-2021	1.54 1	634	386	182
Dekkingsvoorstellen				
a. incidenteel nieuw beleid; algemene reserve	-465	-362	-265	-10

b. onderwijshuisvesting; afwaardering boekwaarde dekken uit verkoopopbrengsten		-240		
c. vorming voorziening frictiekosten RNV; algemene reserve	-592			
d. lagere algemene bijdrage RNV; storting in algemene reserve		148	148	148
e. dekking extra stimulans Nunspeet uit de Kunst; inzet reserve bosexploitatie	-50			
f. dekking Stationsomgeving; inzet Nuon-reserve			-250	-250
g. dekking Onderwijshuisvesting; inzet Nuon-reserve	-100	-125	-125	-125
h. dekking maatregelen stimuleren/ontwikkelen paarse heide; inzet reserve bosexploitatie	-34	-34	-34	-34
i. nieuw beleid volksgezondheid algemeen (inclusief JOGG); dekking Wmo-budgetten	-35	-35	-35	-35
j. nieuw beleid hemelwatervisie Elspeet; dekking rioolheffing			-15	-34
k. verevening via algemene reserve	-265	14	190	60
Totaal dekkingsmogelijkheden	- 1.54 1	-684	-386	-280
Totaal financieel effect begroting 2018-2021	0	0	0	-98

De afzonderlijke dekkingsvoorstellen worden hieronder verder toegelicht:

- a. Incidentele lasten mogen met incidentele middelen gedekt worden. Daarom wordt voorgesteld het incidenteel nieuw beleid te dekken uit de Algemene reserve.
- b. Binnen het nieuwe beleid voor onderwijshuisvesting is een incidentele component opgenomen. Deze component heeft o.a. te maken met de afwaardering van boekwaarden van betrokken scholen die op zullen gaan in een Integraal Kindcentrum (IKC). De vrijkomende locatie zal worden verkocht en leiden tot

verkoopopbrengsten. Voorgesteld wordt de afwaardering van de boekwaarden te dekken uit de verkoopopbrengsten.

- c. Incidentele lasten mogen met incidentele middelen gedekt worden. Aangezien de frictiekosten RNV eenmalige kosten zijn wordt voorgesteld deze kosten te dekken door een onttrekking aan de algemene reserve.
- d. Na frictiekosten gaat de gemeentelijke bijdrage aan de RNV-opvolger naar beneden. Deze lagere bijdrage is als kostenverlaging opgenomen in de financiële verkenning. In verband met bovengenoemde onttrekking aan de algemene reserve voor de frictiekosten wordt voorgesteld de lagere bijdrage aan het nieuwe samenwerkingsverband voor 4 jaar toe te voegen aan de algemene reserve.
- e. In het nieuwe beleid is voor 1 jaar een extra subsidiebijdrage aan Nunspeet aan de Kunst opgenomen. Gezien de koppeling die de reserve bosexploitatie heeft met cultuur en recreatie wordt voorgesteld de extra stimulans voor Nunspeet uit de Kunst te dekken met een onttrekking aan de reserve bosexploitatie.
- f. Het project Stationsomgeving vergt een forse investering. Om de (kapitaal)lasten van deze investering te dekken wordt een jaarlijkse onttrekking uit de reserve Nuon-gelden voorgesteld. De totale onttrekking aan de reserve voor dit project zal € 5 miljoen bedragen.
- g. Het project Onderwijshuisvesting vergt een forse investering. Om de (kapitaal)lasten van deze investering te dekken wordt een jaarlijkse onttrekking uit de reserve Nuon-gelden voorgesteld. De totale onttrekking aan de reserve voor dit project zal € 5 miljoen bedragen.
- h. Gezien de koppeling die de reserve bosexploitatie heeft met cultuur en recreatie wordt voorgesteld de stimuleringsmaatregelen voor de paarse heide te dekken met een onttrekking aan de reserve bosexploitatie.
- i. Voor volksgezondheid algemeen is nieuw beleid opgenomen. Gezien de relatie van dit onderwerp met de Wmo en de jaarlijkse overschotten op de Wmo wordt voorgesteld de structurele lasten vanuit dit nieuwe beleid te dekken uit de beschikbare Wmo-budgetten.
- j. De tweede fase van de hemelwatervisie Elspeet leidt tot structurele lasten op het gebied van riolering. Deze lasten worden gedekt uit de rioolheffing. Dit voorstel is meegenomen in het dekkingsvoorstel.
- k. De voorgestelde onttrekkingen aan de algemene reserve zijn per saldo hoger dan het vrij besteedbare deel van de algemene reserve. Voorgesteld wordt de positieve saldi op de jaarschijven 2019-2021 toe te voegen aan de algemene reserve. Hierdoor zijn alle voorgestelde onttrekkingen aan de algemene reserve op te vangen binnen de algemene reserve.

Met bovengenoemde dekkingsvoorstellen is sprake van een meerjarig sluitende begroting.

Hoofdstuk 3 Budgetautorisatie

3.1 Financiële positie

De gemeente Nunspeet streeft naar financieel evenwicht. Hieronder verstaan wij een sluitende meerjarenbegroting met sluitende jaarschijven, waarbij de begroting structureel in evenwicht is. Dit komt overeen met het gestelde in artikel 189, lid 2 van de Gemeentewet: 'De raad ziet erop toe dat de begroting in evenwicht is. Hiervan kan afgeweken worden indien aannemelijk is dat het evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht'.

Van belang is het antwoord op de vraag op welke wijze de raad inzicht krijgt in de financiële positie. De raad moet kunnen vaststellen dat meerjarig voldoende middelen beschikbaar zijn voor:

- het uitvoeren van de taken waarvoor de gemeente zich moet inzetten;
- de continuïteit van de bedrijfsvoering.

Bij de financiële positie gaat het ook om het vermogen van de gemeente om inzicht te geven over de mogelijke risico's die kunnen worden gelopen. Dit houdt in dat:

- in de begroting alle lasten en baten zijn geraamd op basis van het bestaande beleid;
- de mogelijke risico's zijn aangegeven;
- de meerjarenbegroting een reëel beeld geeft van de financiële positie op de middellange termijn.

Voor het beoordelen van de financiële positie zijn de volgende onderdelen van belang:

- a. de budgettaire positie in 2018 tot en met 2021;
- b. het weerstandsvermogen;
- c. de beheersplannen;
- d. de grondexploitatie;
- e. de belastingcapaciteit;
- f. de reserves en voorzieningen.

Over deze punten wordt het volgende opgemerkt:

a. De budgettaire positie in 2018 tot en met 2021

In de begroting wordt per programma aangegeven wat de kaders zijn voor het bestaande beleid. De baten en lasten worden op basis van de begroting van het voorgaande jaar inclusief de inmiddels vastgestelde begrotingswijzigingen geraamd. Hierbij wordt rekening gehouden met de door de raad vastgestelde uitgangspunten. Daarnaast wordt, als blijkt dat externe factoren hiervoor aanleiding geven, in voorkomende gevallen afgeweken van het door de raad vastgestelde percentage voor prijsstijging en dergelijke.

Uitgangspunt is een solide financieel beleid met sluitende jaarschijven, waarbij de begroting structureel in evenwicht is. Daarom is in het dekkingsplan onderscheid gemaakt tussen dekking van enerzijds incidentele lasten en anderzijds dekking van structurele lasten. Het deel van de uitgaven nieuw beleid die eenmalig zijn, wordt gedekt door eenmalige middelen. Het restant (structurele lasten) tekort wordt gedekt door structurele baten. Geconcludeerd kan worden dat de Programmabegroting 2018-2021 structureel in evenwicht is.

b. Het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële financiële tegenvallers op te vangen, zonder ingrijpende beleidswijzigingen. Het weerstandsvermogen bestaat uit twee onderdelen, namelijk de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding tussen deze twee onderdelen aan. In paragraaf 5.1 'Weerstandsvermogen' wordt hierop uitgebreid ingegaan.

Kenmerkend voor het risicoprofiel van Nunspeet is dat de gemeente een vrij sterke sociale structuur kent. Verder is van belang dat Nunspeet een vrij stabiele gemeente is qua bevolkingsomvang. De gemeente Nunspeet loopt daardoor minder risico's dan bijvoorbeeld een gemeente met uitbreidingslocaties of andere grootschalige ontwikkelingen. Voor risico's waarvan de omvang redelijk kan worden ingeschat, zijn voorzieningen gevormd, zoals de voorziening planschades/juridische procedures.

De vrije financiële middelen die de gemeente kan inzetten voor het dekken van tegenvallers wordt weerstandscapaciteit genoemd. De weerstandscapaciteit van Nunspeet wordt berekend door een samenvoeging van de volgende onderdelen: budget voor onvoorziene uitgaven, het vrij besteedbare deel van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves. Bij stille reserves moet worden gedacht aan bezittingen die beneden de marktwaarde in de boeken staan en die zonder bezwaar direct te verkopen zijn. De gemeente heeft echter nauwelijks nog panden anders dan panden en gronden die nodig zijn voor de grondexploitatie. Het weerstandsvermogen is voldoende om de risico's af te dekken.

c. Het onderhoud van kapitaalgoederen

Onderhoud betreft de uitvoering van preventieve dan wel correctieve maatregelen om het kapitaalgoed (gedurende de levensduur) in goede staat te houden of te brengen. De volgende kapitaalgoederen zijn voor Nunspeet van toepassing: wegen, riolering, verlichting, openbaar groen, gebouwen en bossen. In paragraaf 5.2 'Onderhoud kapitaalgoederen' wordt per kapitaalgoed kort ingegaan op het beleid voor het onderhoud van de kapitaalgoederen. Gesteld kan worden dat voor elk kapitaalgoed een actueel beleidsplan aanwezig is, waarbij de raad heeft aangegeven wat het gewenste onderhoudsniveau is. In de Programmabegroting 2018-2021 zijn de budgetten opgenomen om het onderhoud adequaat uit te voeren. Verder zijn, wanneer noodzakelijk, vervangingsinvesteringen opgenomen.

Gesteld kan worden dat het niveau van het onderhoud is gebaseerd op actuele onderhoudsplannen en is afgestemd op het gewenste onderhoudsniveau.

d. De grondexploitatie

De grondexploitatie (inclusief de resultaten hieruit) is een onderdeel van de totale exploitatie van de gemeente. Gelet op de risico's in relatie tot de omvang van de bedragen, waarover het op dit terrein gaat, is een afzonderlijke paragraaf over het grondbeleid verplicht gesteld (paragraaf 5.6 'Grondbeleid'). Van oudsher was al gekozen voor het realiseren van exploitaties met een positief resultaat, of ten minste kostendekkend. Door de jaren heen heeft dit geleid tot een saldo in de grondexploitatie. Dit saldo is verwerkt in de reserve grondexploitatie. Een deel van deze reserve is niet-bestedbaar omdat dit nodig is om exploitatierisico's te kunnen afdekken.

De jaarlijkse herijking van het bodem- en plafondbedrag vindt plaats op grond van artikel 10, lid 3 van de Verordening artikel 212 van de Gemeentewet na het vaststellen van de jaarrekening. Het bodembedrag is gebaseerd op een in de nota 'Reserves en Voorzieningen' opgenomen berekening. Hierin wordt rekening gehouden met verschillende elementen, zoals investeringen lopende complexen, boekwaarde van nog in exploitatie te nemen complexen, verschil boekwaarde en agrarische waarde van aangekochte gronden, verplichtingen en te verwachten resultaat lopende complexen. Het plafondbedrag is berekend als buffer voor mogelijk strategische aankopen.

In de nota 'Reserves en voorzieningen herijking 2017' zijn het bodem- en plafondbedrag van de reserve geactualiseerd. De omvang van deze reserve is zodanig dat verwachte risico's en kwantificeerbare verliezen kunnen worden opgevangen. Om nu en in de toekomst verzekerd te zijn van een gezonde basis voor grondexploitatie is het op peil houden van de reserve van essentieel belang.

Naar aanleiding van een Rekenkameronderzoek naar de grondexploitaties is een instrumentarium ontwikkeld voor een betere controle en beheersing van (risico-)ontwikkelingen: het Meerjarenperspectief grondbedrijf (MPG). Dit MPG bevat een volledige actualisatie van alle grondexploitaties en een geactualiseerde risicoanalyse. Dit MPG wordt eenmaal per jaar opgesteld, een aantal maanden voorafgaand aan de jaarrekening, zodat uitkomsten in de

jaarrekening verwerkt kunnen worden. Het doel van dit MPG is de raad te informeren over de volgende onderwerpen:

- Beleid en uitgangspunten grondexploitatie
- Programmering: wijze waarop de plannen van onze gemeente passen binnen de kaders die de provincie heeft gesteld
- Stand van zaken en toekomstverwachtingen grondexploitaties, waaronder:
- Ontwikkelingen
- Financieel overzicht
- Verschillenanalyse
- Specifieke projectrisico's
- Financiële positie grondbedrijf

e. De (onbenutte) belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit kan worden bepaald op de ruimte tussen de geraamde opbrengst van de OZB-belasting en de inkomensmaatstaf OZB in de Algemene uitkering Gemeentefonds. De berekening van de onbenutte belastingcapaciteit wordt weergegeven in de paragraaf Weerstandsvermogen. De tarieven voor afvalstoffen- en rioolheffing zijn 100% kostendekkend geraamd.

f. De reserves en voorzieningen

Via de jaarlijkse herijking heeft de raad voldoende zicht op de stand van zaken over de reserves en voorzieningen. Hierbij worden, wanneer gewenst dan wel noodzakelijk, voorstellen gedaan voor:

- het bijstellen van de bodem- en plafondbedragen;
- het opheffen van de reserves of voorzieningen;
- het instellen van een reserve of een voorziening;
- het overhevelen van middelen van de algemene reserve naar een specifieke bestemmingsreserve of een voorziening;
- de beslagen over de reserves en voorzieningen.

De herijking 2017 van de nota 'Reserves en Voorzieningen' is 29 juni 2017 behandeld in de raad. Deze herijking is mede de basis voor de inzet van de reserves en voorzieningen in het jaar 2018 en de prognosejaren 2019-2021. De algemene reserve wordt puur gezien als buffer voor risico's waarvoor geen voorziening is gevormd. Voor de risico's zijn voorzieningen getroffen. Daarnaast zijn bestemmingsreserves ingesteld voor de realisatie van een specifiek doel. Ten slotte is een aantal egalisatiereserves ingesteld. Voor de verschillende reserves zijn bodem- en plafondbedragen, voor de realisatie van de doelen, berekend. Bij het huidige ambitieniveau zijn alle reserves voldoende.

3.2 Kerngegevens waarop de ramingen zijn gebaseerd

Bestuurlijke structuur	Raadsleden	Wethouders
SGP	7	1,6

Gemeentebelang	4	1
ChristenUnie	4	1
CDA	2	
VVD	2	
PvdA	1	
Algemeen Belang Nunspeet	1	

	Rekening 2016 (31-12)	Begroting 2017 (1-1)	Begroting
Financiële structuur (x € 1.000,--) (-/- = opbrengsten of lagere kosten)			
Baten	-55.293	-55.211	
Lasten	<u>56.472</u>	<u>56.322</u>	
Saldo baten minus lasten	1.179	1.111	
Dotaties respectievelijk onttrekkingen reserves	<u>-4.472</u>	<u>-439</u>	
Batig saldo jaarrek./saldo begr. (excl. dekkingsplan)	-3.293	672	
Balans (x € 1.000,--)			
Materiële vaste activa	41.698		
Financiële vaste activa	1.760		
Vlottende activa	32.911		
Eigen vermogen	46.023		

Saldo jaarrekening	2.510	
Vorzieningen	3.519	
Langlopende schulden	19.610	
Vlottende passiva	4.707	
Sociale structuur *		
Inwoners	26.744	26.900
Jongeren (< 20 jaar)	6.910	6.800
Ouderen (> 64 jaar)	5.010	5.100
Minderheden	280	280
Bijstandsgerechtigden	260	302
Huishoudens met een laag inkomen	2.900	2.900
Aantal leerlingen 4 tot en met 12 jaar	2.754	2.538
- Openbaar basisonderwijs	29	29
- Bijzonder basisonderwijs	2.725	2.509
Leerlingen speciaal basisonderwijs	526	440
Leerlingen speciaal voortgezet onderwijs	98	130
Leerlingen bijzonder voortgezet onderwijs	411	430
Fysieke structuur *		
Oppervlakte land in hectare	12.879	12.879
Oppervlakte binnenwater in hectare	74	74
Woonruimten**	11.680	11.855

Historische woningen in bewoonde oorden	579	579	
---	-----	-----	--

* Voor de cijfers sociale en fysieke structuur is gebruikgemaakt van de gegevens van de Algemene uitkering Gemeentefonds.

** Vanaf 2015 geldt voor de woonruimten de definitie van de Wet BAG.

Programma 1. Sociaal Domein

Inleiding

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), de Jeugdwet en de Participatiewet. Daarnaast hebben scholen per 1 augustus 2014 een zorgplicht om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden: Passend onderwijs. Gezamenlijk ook wel de vier decentralisaties genoemd (kort de 4D's).

De transitie (omzetting van het systeem) heeft inmiddels plaatsgevonden. Uiteindelijk gaat het om de transformatie: een cultuurverandering, waarbij meer samenhang en passende ondersteuning voor inwoners belangrijke uitgangspunten zijn. Het proces van transformatie is een van de lastigste beleidsopgaven waarvoor de overheid zich sinds tijden gesteld ziet.

Nu de transitiefase is afgerond (het systeem is omgezet) is de tijd rijp om een versnelling te maken in de doorontwikkeling van de 4D-transformatie. Er zijn nog stappen te zetten om verder te ontschotten, waardoor we meer toegroeien naar het werken volgens de vastgestelde visie van '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur'.

Bestuurlijke kaders

- Kadernota Participatiewet
- Verordening bijdrageregeling minima 2015
- Verordening individuele inkomenstoeslag 2015
- Afstemmingsverordening Participatiewet, loaw en loaz 2015
- Beleidsregels terugvordering en verhaal
- Beleidsplan Participatiewet 2015
- Verordening tegenprestatie
- Re-integratieverordening 2015
- Nieuwe Beleidsregels 2017-2018
- Beleidsregels bijzondere bijstand 2016
- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Nunspeet 2015
- Beleidsplan Wmo 2017-2020
- 'De gemeente als regisseur'; subsidienota gemeente Nunspeet 2013-2016
- Nota "op de bank of in beweging?"
- Transformatie Jeugdzorg Noord-Veluwe Beleidskader 2015 – 2018 'In één keer goed'
- Nota preventief jeugdbeleid gemeente Nunspeet 2015-2018
- Nota armoedebeleid 2017-2018

Wat willen we bereiken?

Actieve inzet op re-integratie samen met het bedrijfsleven en de Inclusief Groep

Het regionale werkbedrijf Stedenvierkant is in 2015 opgericht. Vanuit het werkbedrijf worden regionale afspraken gemaakt met betrekking tot werkgeversdienstverlening. Lokale inbedding hebben wij gezocht door het aanstellen

van een jobcoach/jobfinder voor 100% per 1 augustus 2015. Deze zoekt actief contact met ondernemers door het afleggen van bedrijfsbezoeken.

Voor de re-integratie werken wij op verschillende manieren samen. Met o.a. de Inclusief Groep zitten wij in verschillende werktafels van Faktor Werk. De IG heeft zelf een actieve houding richting het bedrijfsleven. Onze Jobcoach/Jobfinder werkt samen met de IG en het bedrijfsleven.

Wat gaan wij doen?

Het afleggen van bedrijfsbezoeken door de jobcoach en bestuurder en het bezoeken van bedrijfsbijeenkomsten

In 2018 zal de portefeuillehouder samen met de jobcoach net als in 2017 bedrijfsbezoeken afleggen.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Invulling van het regionaal werkbedrijf "Factor werkt in samenwerking met de Noord-Veluwse Werkkamer

Nunspeet neemt deel aan verschillende werktafels van Faktor Werk. Er is bijvoorbeeld een gezamenlijke website opgezet (www.factorwerk.nl) en de re-integratie-instrumenten zijn gezamenlijk in een handboek opgenomen.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Uitvoering geven aan de samenwerking met de Inclusief Groep en werkgevers voor de Participatiewet

Door de trekkingsrechten van de IG zijn er de komende twee jaar extra middelen beschikbaar om re-integratietrajecten bij de IG in te kopen. Via o.a. Faktor Werk is er een verbinding tussen gemeente, de IG, werkgevers en onderwijsinstellingen.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Verdere besluitvorming over regionale samenwerking met de Inclusief Groep /Proson

In het najaar van 2017 wordt er verdere besluitvorming rondom de IG verwacht. Dit proces is nog niet afgerond door complexe vragen die op dit moment bij een juridisch adviesbureau liggen.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd, M.W. Storteboom

Wat willen we bereiken?

Beperken instroom bijstand, ook door alternatieve maatregelen (bijvoorbeeld actieve job coaches)

Bij aanvragen om bijstand beperken wij de instroom zoveel mogelijk door flink in te zetten op handhaving van de rechtmatigheid en proactief te zijn op de doelmatigheid. Bij de aanvraag van de uitkering wordt door de klantmanager in samenwerking met de re-integratieconsulent en de jobcoach een plan van aanpak opgesteld om

de uitkeringsafhankelijkheid zo kort mogelijk te laten duren en aanvrager weer te laten participeren in de samenleving.

Wat gaan wij doen?

De uitvoering van klantmanagement

Voor iedere cliënt die kan participeren wordt een plan van aanpak opgesteld. In 2017 lukte dit nog onvoldoende door een te grote caseload van de consultants. Door extra formatie van 1 FTE consultant, met affiniteit voor statushouders, verwachten wij deze doelstelling in 2018 te behalen.

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen we bereiken?

Aan verlenen uitkering zoveel mogelijk de voorwaarde verbinden een tegenprestatie naar vermogen te leveren

Vrijwilligerswerk merken wij aan als maatschappelijke participatie. Bij ontbreken van participatie via mantelzorg of vrijwilligerswerk leggen wij een tegenprestatie verplicht op. Na invoering van de verordening wordt bij elke nieuwe aanvraag of heronderzoek hier aandacht aan besteed.

Uitkeringsgerechtigden moeten naar vermogen participeren. Hierbij wordt een volgorde aangehouden.

1. Betaalde arbeid.
2. Re-integratietraject gericht op arbeid (leerwerken, opleiding, stage ed)
3. Vrijwilligerswerk of mantelzorg.
4. Verplichte tegenprestatie.

Wat gaan wij doen?

Extra inzet op stimulering maatschappelijk nuttige activiteiten

Extra inzet op stimulering maatschappelijk nuttige activiteiten door iedere uitkeringsgerechtigde die geen re-integratietraject of maatschappelijk nuttige activiteit verricht, een tegenprestatie op te leggen. Uitkeringsgerechtigden die geen traject volgen zoeken zoveel mogelijk zelf vrijwilligerswerk.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen we bereiken?

Bij inkoop en aanbestedingen zo mogelijk 'social return' als contractvoorwaarde opnemen

Bij de aanbestedingen nemen wij 'social return' (inschakeling van werkzoekenden bij opdrachten) als voorwaarde op zoals al vastgelegd in het gemeentelijk inkoopbeleid.

Wat gaan wij doen?

Voorwaarden stellen dat opdrachtnemers (leerwerk)stages aanbieden en/of mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt en/of jongeren in dienst nemen

Bij aanbestedingen, waar mogelijk, de voorwaarde stellen dat opdrachtnemers (leerwerk)stages aanbieden en/of mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt en/of jongeren in dienst nemen

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen we bereiken?

Nadrukkelijke aandacht voor fraudebestrijding en handhaving

De Sociale Recherche is belast met de opsporing en bestrijding van fraude in de sociale zekerheid. De resultaten worden gepubliceerd in het jaarverslag en waar nodig scherpen wij het beleid aan. Alle aanvragen worden getoetst op mogelijke fraudesignalen. Er is periodiek overleg tussen alle consultants en de sociaal rechercheur waarbij casussen worden besproken en zo de deskundigheid bevorderd wordt.

Wat gaan wij doen?

Adequate reactie op signalen van misbruik

Wij zetten hier volop op in door het volgen van het heronderzoeksplan, koppeling van gegevens, inzet sociale recherche.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Inzet op het voorkomen van fraude door samenwerking “aan de poort” met de sociaal rechercheur

Het handhavingsbeleid van Nunspeet voldoet en wordt in 2018 voortgezet. De sociaal rechercheurs komen per 1 januari 2018 in dienst van de gemeente Nunspeet.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Nadrukkelijke aandacht voor fraudebestrijding en handhaving

Voortzetting van het bestaande beleid

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen we bereiken?

Ontwikkelen van nieuw beleid voor armoedebestrijding met specifieke aandacht voor ouderen en kinderen

In juni 2017 is de nieuwe nota armoedebeleid behandeld in de raad waarna in het najaar 2017 de verordeningen en beleidsregels aangepast zijn. Deze zijn van toepassing in 2018.

Wat gaan wij doen?

Uitvoering geven aan de in 2015 vastgestelde verordening minima in samenhang met de collectieve zorgverzekering inclusief extra pakket

Er is een integrale nota Armoedebeleid vastgesteld. De hiermee samenhangende beleidsregels Collectieve Zorgverzekering zijn al door het college vastgesteld voor 2018 en de Verordening Bijdrageregeling Minima wordt in oktober aan de raad aangeboden ter vaststelling.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen we bereiken?

Maximaal benutten wettelijke mogelijkheden categoriale bijstand

Deze hebben wij benut met de collectieve zorgverzekering.

Wat gaan wij doen?

Gerealiseerd via de vastgestelde minimaverordening en afgesloten collectieve zorgverzekering

De armoedenota is in juni 2017 door de raad vastgesteld. In oktober 2017 wordt de bijbehorende Verordening Bijdrageregeling minima ter vaststelling aan de raad aangeboden. Na vaststelling volgt een uitgebreide informatiecampagne waarbij de verschillende uitvoeringspartners betrokken worden.

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen we bereiken?

Faciliteren mogelijke realisatie 'meer-met-minderhuis'

Door een toename van de werkloosheid en het aantal mensen met schulden en inkomensachteruitgang in het algemeen, moeten mensen met minder geld rondkomen.

Wat gaan wij doen?

Verder vormgeven faciliteren mogelijke realisatie 'meer-met-minderhuis'

In 2017 is er een projectleider aangesteld voor Lokaal 21 (voorheen bekend als het meer-met-minderhuis. Dit om te kijken hoe en waar de kwetsbare doelgroep ondersteund kan worden.

Naar verwachting is Lokaal 21 in 2018 aangesloten bij de verdere ontwikkeling van de Wijk ontmoetingscentra, die zich ook richten als laagdrempelige voorziening op de doelgroep die vanuit het meer-met-minderhuis wordt bereikt.

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen we bereiken?

Stimuleren algemene voorzieningen

Met de ingang van de Wmo 2015 heeft de gemeente meer verantwoordelijkheid gekregen voor het organiseren van passende ondersteuning aan huis voor mensen die niet op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving.

Als de burger en zijn sociale netwerk onvoldoende in staat zijn om een oplossing te realiseren, dan hanteren we als eerste oplossingsrichting een algemene of collectieve voorziening. Er is in 2016 geconstateerd dat er behoefte is aan laagdrempelige voorzieningen die toegankelijk zijn zonder dat daar voorafgaand een uitgebreid onderzoek voor nodig is en die gericht zijn op inloop, ontmoeting en verbinding met de wijk voor alle inwoners van de gemeente Nunspeet. Daarom worden er via de deelverordening welzijn ouderen en algemene voorzieningen Wmo 2016 middelen beschikbaar gesteld om dit te realiseren. In 2018 wordt duidelijk hoe de uitwerking hiervan is. Vanaf nu wordt hier verder op ingestoken en het gebruik van de algemene voorzieningen verder gestimuleerd. Tevens wordt naar verwachting in NEO verband in 2018 invulling gegeven aan een algemene voorziening voor hulp bij het huishouden.

Wanneer het netwerk van informele zorg en het systeem van collectief en algemeen aanbod onvoldoende is om de burger zelfredzaam te laten zijn, dan bieden we ook in 2018 binnen het gemeentelijk domein als vangnet een systeem van maatwerkvoorzieningen aan om ondersteuning te waarborgen.

Wat willen we bereiken?

Continueren ingezet beleid samenwerking welzijnsorganisaties

Op basis van de in 2017 vastgestelde deelverordening Welzijn alle leeftijden stellen we een subsidiekader voor de welzijnsorganisaties om te komen tot een gezamenlijk welzijnsplan 2018-2021 voor inwoners van alle leeftijden in de gemeente Nunspeet.

Wat willen we bereiken?

Actief burgerschap

De gemeente Nunspeet is een krachtige samenleving, waarin de overgrote meerderheid bestaat uit zelfstandige inwoners die regie voeren over het eigen leven en als verantwoordelijke inwoners zorgdragen voor de leefbaarheid van de buurt (Rekenkamerrapport Eigen en sociale kracht, 2015). Burgerschap geeft – als basis van sociale inclusie – inzicht in de door veel mensen verlangde wederkerigheid in relaties. Wederkerigheid vraagt van zowel het individu als het collectief een actieve inzet. Als gemeente willen we ook in 2018 zorgen voor een klimaat waarin mensen actief kunnen zijn, ondersteunen we vrijwilligers en mantelzorgers en bieden we buurtbemiddeling.

Wat willen we bereiken?

Preventie van kwetsbaarheid

Samen werken we aan het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare inwoners. En daarmee aan het terugdringen van eenzaamheid. Eenzaamheid, zelfredzaamheid en participatie beïnvloeden elkaar. Veel vrijwilligersorganisaties zijn in de gemeente Nunspeet ook actief betrokken op het thema eenzaamheid. Zij organiseren ook in 2018 allerlei activiteiten, bieden een luisterend oor, bieden maatjes voor bezoek, gezelschap en activiteiten en signaleren eenzaamheid en ondernemen acties bijvoorbeeld naar professionele organisaties. Daarnaast zetten de welzijnsorganisaties zich actief in op preventie van kwetsbaarheid en zwaardere problematieken waar mogelijk voor te zijn.

Wat willen we bereiken?

Goede toegang tot maatschappelijke ondersteuning

Onze ambitie is om de komende jaren waar mogelijk toe te werken van maatwerkvoorzieningen naar algemeen toegankelijke voorzieningen die in beginsel vrij toegankelijk zijn voor alle Nunspeetse inwoners. Het eerste begin hiermee is gemaakt met het instellen van een algemene voorziening in 2016 voor activiteiten die gericht zijn op inloop en ontmoeting (wijkontmoetingscentra) en die zonder indicatie toegankelijk zijn. Daarnaast bieden we vanuit de Wmo ook in 2018 maatwerkvoorzieningen, gericht op een individuele burger of huishouden waarbij de toegang loopt via een beschikking van het Wmo-loket. Professionele zorg blijft nodig en beschikbaar voor de echt kwetsbaren.

Wat willen we bereiken?

Beschikbaarheid cliëntondersteuning

Om de zelfregie van inwoners te versterken is cliëntondersteuning een belangrijk instrument. Het biedt inwoners onder andere de mogelijkheid zich te laten bijstaan in de interactie met de gemeente. Gemeenten hebben de opdracht onafhankelijke cliëntondersteuning aan te bieden, niet alleen voor de Wmo maar voor het hele sociale domein waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. MEE Veluwe voert deze taak uit in Nunspeet in 2018. In 2018 zetten we in op extra bekendheid van de onafhankelijke cliëntondersteuning van MEE Veluwe.

Wat willen we bereiken?

Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers

De gemeente Nunspeet kenmerkt zich door een forse inzet van mantelzorgers en vrijwilligers. Om hen goed te ondersteunen bieden we ook in 2018 een Servicepunt Vrijwilligers en een Steunpunt Mantelzorg. Daarnaast is onafhankelijke cliëntondersteuning ook beschikbaar voor mantelzorgers en bieden we verschillende mogelijkheden voor mantelzorgwoningen. We waarderen mantelzorgers en vrijwilligers op verschillende manieren en zetten ze eens per jaar extra in het zonnetje. Daarnaast bieden we vanuit de Wmo ook in 2018 respijtzorg, waaronder de maatwerkvoorziening 'kortdurend verblijf', zodat de mantelzorger op adem kan komen.

Wat willen we bereiken?

Kwalitatief goede ondersteuning

Ondersteuning vanuit de Wmo dient bij te dragen aan de zelfredzaamheid en participatie van een inwoner. Kwaliteit van de ingezette ondersteuning is dan ook belangrijk. Daarvoor stellen wij eisen aan de kwaliteit van ondersteuning aan de aanbieders van zorg/ondersteuning vanuit de Wmo en is er ook in 2018 een toezichthouder actief. Ook stimuleren we kwaliteit en innovatie door de manieren van inkopen en subsidiëren, bijvoorbeeld aan de hand van transformatieplannen van aanbieders. Misschien wel de belangrijkste graadmeter is de Wmo-klant zelf: in hoeverre vindt hij/zij dat de ondersteuning bijdraagt aan zelfredzaamheid en/of participatie? Voor ons een belangrijke indicator die we periodiek meten. De meting over 2018 vindt plaats in 2019.

Wat willen we bereiken?

Keuzevrijheid

Keuzevrijheid is een groot goed. Inwoners hebben ook in 2018 de keuze uit verschillende aanbieders voor Wmo-ondersteuning. Daarnaast kunnen de meeste inwoners, indien dat beter aansluit, ondersteuning inkopen met een persoonsgebonden budget.

Wat willen we bereiken?

Financieel bijstaan van inwoners die ondersteuning nodig hebben maar dit niet kunnen betalen

Financiële problemen en schulden kunnen leiden tot andere problemen. Voor inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm hebben we als gemeente een collectieve zorgverzekering afgesloten met een uitgebreide dekking. Deze verzekering kent een vergoeding voor de eigen bijdrage. Als tegemoetkoming voor de premie kent de gemeente € 27,50 per maand aan bijzondere bijstand toe. Inwoners die geen gebruik kunnen maken van deze collectieve zorgverzekering en/of bijzondere noodzakelijke medische kosten hebben, kunnen een aanvraag indienen op grond van de bijzondere bijstand.

Wat willen we bereiken?

Integrale werkwijze 4D breed

Uitgangspunt voor de klant is een integrale benadering van zijn/haar situatie. Dit is als uitgangspunt ook de werkwijze van de consulenten vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning, jeugd en Participatiewet. Daarnaast is er ook afstemming en samenwerking met scholen vanuit hun opdracht tot Passend Onderwijs. In 2018 blijft de procesregisseur sociaal domein actief.

Wat willen we bereiken?

Actief inzetten op zorgmijders

Door korte lijnen tussen inwoners, professionals en gemeente zetten we in op het zo veel mogelijk voorkomen van zorgmijding. Voor zorgmijders trekken we als netwerk/buren, professionals, huisartsen, politie en gemeente gezamenlijk op: wie heeft de beste ingang? In 2018 wordt dit voornamelijk via het team complexe problematiek en lokale laagdrempelige voorzieningen zoals inloop en ontmoetingsplekken gedaan.

Wat willen we bereiken?

Goede toegankelijkheid in het openbare leven

Om te kunnen meedoen in de samenleving, is het essentieel dat het openbare leven in de gemeente toegankelijk is, ook voor mensen met een beperking. Er is een actieve plaatselijke werkgroep toegankelijkheid (PWT) die in concrete situaties hierover met ons meedenkt. Daarnaast stimuleren we sporten en bewegen voor mensen met een beperking.

Wat willen we bereiken?

Bieden van beschermd wonen

De laatste jaren hebben de ontwikkelingen rondom Beschermd Wonen landelijk meer vorm gekregen. Vanuit het rapport van de commissie Dannenberg wordt een visie voor de toekomst geschetst waarin de taken meer en meer richting de lokale gemeenten komen. Het principe van een inclusieve samenleving staat centraal en burgers die een beroep doen op beschermd wonen komen steeds meer in de wijk terecht. Hierdoor kan er echte participatie tot stand komen en komen de mensen in de maatschappij terecht en niet er buiten.

Wij omarmen deze visie en zien ook in Nunspeet de behoefte om de lokale aansluiting en de lokale kracht hierin te benutten. Een eerste stap hierin is de decentralisatie van de taken van Beschermd wonen en maatschappelijke opvang per 1 januari 2018 van centrumgemeente Zwolle naar de regio Noord-Veluwe met Harderwijk in een coördinerende functie. We zoeken de komende jaren nadrukkelijk de aansluiting tussen de maatwerkvoorzieningen en, indien mogelijk ook de algemene voorzieningen die er op lokaal niveau zijn en Beschermd Wonen. Vooral op het gebied van uitstroom vanuit de 24-uursvoorzieningen gaan we proberen om de aansluiting met de wijk tot stand te brengen.

We houden hierbij rekening met de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de cliënten, maar ook van de buurt en we leveren waar mogelijk maatwerk.

Wat willen we bereiken?

Voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld

Voorkomen en bestrijden van het huiselijk geweld zal in 2018 vanuit organisatie Veilig Thuis gecoördineerd worden.

Wat willen we bereiken?

Stimuleren omslag van ‘schulden saneren’ naar ‘schulden voorkomen’ samen met maatschappelijk betrokken partijen; een zelfde aanpak hanteren bij huisuitzettingen

We voorkomen schulden door meer mensen op de arbeidsmarkt te laten participeren en door de integrale werkwijze van de basisteam(s) per 2015 (Participatiewet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdzorg) worden financiële problemen eerder gesignaleerd en worden inwoners gewezen op voorzieningen en mogelijkheden om schulden te voorkomen of op te lossen. Met Ominia en Stimenz is het convenant voorkoming huisuitzettingen afgesloten.

Wat willen we bereiken?

Versterken samenwerking Straathoekwerk met organisaties jeugdwelzijnswerk

Vanaf 1 januari 2018 is sprake van een nieuwe subsidieovereenkomst tussen de welzijnsinstellingen. Onderdeel van dit nieuwe subsidiekader is dat de samenwerking tussen Straathoekwerk en welzijnsinstellingen is versterkt door het samen maken van een welzijnsplan 2018-2021 voor alle leeftijden door de gezamenlijke welzijnsorganisaties in de gemeente Nunspeet. Het straathoekwerk en de welzijnsorganisaties voor jeugd (en volwassenen en ouderen) hebben dit gezamenlijk opgesteld.

Wat gaan wij doen?

Uitvoering van een (door)ontwikkeling en versterking van Straathoekwerk

Uitvoering van een (door)ontwikkeling en versterking van Straathoekwerk met organisaties van jeugdwelzijnswerk binnen het brede (preventieve) welzijnswerk met nieuwe afspraken als onderdeel van een nieuwe subsidieovereenkomst per 1 januari 2018

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen we bereiken?

Specifieke aandacht geven aan kwetsbare jonge mensen die de leeftijdsgrens hebben bereikt voor jongerenwerk

Vanaf 1 januari 2018 zijn er nieuwe subsidie-afspraken met het welzijnswerk in Nunspeet. De organisaties vanuit het welzijnswerk hebben daarbij ook aandacht voor jongeren die de leeftijdsgrens hebben bereikt voor jongerenwerk. Zo zijn de activiteiten van Stichting Welzijn Nunspeet bedoeld voor alle leeftijden. Het aanbod van Het Venster is gericht voor alle inwoners vanaf 27 jaar. En tot slot zal het Straathoekwerk zich specifiek daarbij richten op de kwetsbare jongeren in deze leeftijdscategorie.

Wat gaan wij doen?

Werken aan intensieve samenwerking tussen consultants binnen het sociaal domein

Wij werken op verschillende manieren aan een goede samenwerking tussen de consultants en andere partners binnen het sociale domein. Bijvoorbeeld door;

- 3D netwerkbijeenkomsten met vele verschillende partners.
- Het zorgadviesteam en andere overlegvormen.
- De inzet van de 3D procesregisseur.
- Toetsing van rapportages waarbij ook gekeken wordt of er inhoudelijk breed naar een casus is gekeken.
- Door bijscholing.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen we bereiken?

Hernieuwd en eigentijds inrichten jongerenparticipatie

In het afgelopen zijn jongeren actief betrokken in de voorbereidingen van specifieke ambities en plannen. Voorbeelden hiervan van inrichting van nieuwe (speel)voorziening, waaronder de Skatebaan en plannen rondom inrichting van het Marktpllein. In 2018 willen we deze actieve bijdrage doorzetten waarbij de Nationale Jeugdraad wordt aangetrokken om de gemeente hierin verder te begeleiden. Daarbij wordt de uitvoeringsagenda Volksgezondheid (najaar 2017) als pilot gehanteerd, waarbij jongeren meedenken en -praten over gezond opgroeien in Nunspeet en hoe zij dat vorm zouden willen geven. Naast de input op de uitvoeringsagenda moet deze samenwerking tussen jongeren, gemeente en het NJR in 2018 leiden tot een duurzame invulling van jongerenparticipatie.

Wat gaan wij doen?

Ondersteuning en ontwikkeling van jongerenparticipatie betrekken bij genoemde doorontwikkeling en versterking van straathoekwerk en jeugdwelzijnswerk in 2018.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen we bereiken?

Mogelijkheid van persoonsgebonden budget (PGB) (of vergelijkbare systematiek) blijft bestaan

In de verordening maatschappelijke ondersteuning en de Verordening Jeugdhulp liggen de mogelijkheden en de wijze van toegang tot het PGB vast.

Wat gaan wij doen?

Het PGB instrument in de Wmo verordening en Verordening Jeugdhulp (blijven) waarborgen

Het PGB instrument is gewaarborgd in de verordeningen Wmo en Jeugdhulp.

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen we bereiken?

Zoveel mogelijk garanderen optimale keuzevrijheid cliënten wat betreft zorg, alsmede (ook identiteitsgebonden) zorgaanbieders betrekken bij aanbestedingstrajecten

We organiseren de inkoop voor Wmo-maatwerkvoorzieningen en jeugdhulp ook in 2018 zo dat de burger keuzevrijheid heeft voor zorg in natura of een PGB (binnen de wettelijke kaders), waarbij de inkoop zo georganiseerd wordt dat identiteitsgebonden organisaties toegang krijgen tot het verlenen van ondersteuning.

Wat gaan wij doen?

Identiteitsgebonden zorgaanbieders kunnen bij de gevraagde kwaliteitseisen in 2018 meedoen bij aanbestedingen voor maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugd

De mogelijkheid van identiteitsgebonden zorgaanbieders om in 2018 Wmo ondersteuning in Nunspeet aan te kunnen blijven bieden, is geborgd middels het zogeheten Zeeuwse inkoopmodel. Ook bij Jeugd is bij de inkoop keuzevrijheid en diversiteit expliciet als randvoorwaarde opgenomen.

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen we bereiken?

Identiteitsgebonden en kerkelijke hulpverleningsorganisaties behouden plaats in lokale zorgnetwerk

Deze bestuursperiode blijven identiteitsgebonden organisaties behouden in het lokale zorgnetwerk.

Wat gaan wij doen?

Identiteitsgebonden en kerkelijke hulpverleningsorganisaties nemen in 2018 deel aan overleggen van het lokale zorgnetwerk

In 2018 is er een praktisch 3D-overleg waaraan identiteitsgebonden hulpverleningsorganisaties aan deelnemen. Ook zit er een vertegenwoordiger van de kerken in de werkgroep Zorg en Maatschappelijke Ondersteuning.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen we bereiken?

Ontwikkelen specifiek beleid met oogmerk meer aandacht voor mantelzorgers en respijtzorg

Mantelzorgers hebben een belangrijke rol in de samenleving. Wij vinden het van belang om mantelzorgers ook de komende jaren te ondersteunen en te ontlasten onder andere door middel van respijtzorg. Ook in het nieuwe Wmo-beleidsplan 2017-2020 krijgt mantelzorg specifiek aandacht.

Wat gaan wij doen?

In het Wmo-beleidsplan 2017-2020 is dit beleid opgenomen en wordt uitgevoerd door de welzijnsinstellingen

Informele respijtzorg is er met name via de welzijnsorganisaties en is beschikbaar als algemene voorziening. Formele respijtzorg is beschikbaar via een maatwerkvoorziening vanuit de Wmo.

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen we bereiken?

Stimuleren zo lang en zelfstandig mogelijk thuis wonen van ouderen (speciale aandacht tegengaan eenzaamheid)

Vanuit de Wmo wordt hier actief op ingezet, met zowel algemene- als maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo. Ook is er de gemeentelijke regeling Gewoon Gemak gericht op alle mensen van 55 jaar en ouder waarbij informatie wordt gegeven over kleine, slimme aanpassingen die de woning comfortabeler en veiliger maken. Ook is er voor het aanbrengen van deze aanpassingen een subsidiemogelijkheid voor inwoners.

Wat gaan wij doen?

Uitvoering preventieve huisbezoeken door het welzijnswerk

Er worden preventieve huisbezoeken uitgevoerd door het welzijnswerk in 2018, met als doel inwoners de weg te laten vinden in het sociaal domein en hen voorlichting te geven over het voorbereid zijn van inwoners op hun volgende levensfase o.a. in verband met langer zelfstandig wonen.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen we bereiken?

Continueren inzet op regierol gemeente voor voorzieningen ouderen, met betrokkenheid ouderenbonden

Vanuit de Wmo draagt de gemeente een verantwoordelijkheid en voert regie in het bieden van algemene- en maatwerkvoorzieningen voor inwoners van de gemeente Nunspeet die maatschappelijke ondersteuning nodig hebben. Een groot deel van de Wmo-cliënten is 65-plusser. In 2018 blijft een periodiek overleg met de samenwerkende bonden voor ouderen in de gemeente Nunspeet.

Wat gaan wij doen?

Het bestuurlijk overleg met de ouderenbonden wordt in 2018 voortgezet

Het bestuurlijk overleg met de gezamenlijke ouderenbonden wordt in 2018 voortgezet.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen we bereiken?

Continueren ingezette beleid samenwerking welzijnsorganisaties voor ouderen

Wat willen we bereiken?

Ondersteunen wijk- en kernen gericht werken in co-creatie en samenwerking met inwoners, onder andere door burgerfonds 'Vitale kernen'

Lokale burgerinitiatieven leveren een waardevolle bijdrage aan de samenleving. De zogenaamde 'doe-democratie' leidt ertoe dat de overheid een bescheiden rol inneemt om zo de kracht van het burgerinitiatief optimaal tot zijn recht te laten komen. In 2015 zijn kaders opgesteld voor het stimuleren van lokale initiatieven door middel van een burgerfonds. Vanaf 2016 wordt uitvoering gegeven aan dit burgerfonds, zo ook in 2018.

Wat gaan wij doen?

Middels burgerfonds lokale initiatieven door burgers stimuleren, zo veel mogelijk in samenwerking met de buurt-/dorpsverenigingen

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Beleids- en prestatie indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	***	770	780
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	***	30**	30
Kinderen in uitkeringsgezinnen	%	***	1,88%	2,50%
Melding kindermishandeling	%	***	10*	
Netto Participatiegraad	% mensen tussen de 15 en 67 jaar dat een baan heeft	***	70	
Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	***	9%	10%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 21 jarigen	***	0,7	
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	***	195	
Personen met een lopend re-integratietraject	Aantal per 10.000 inwoners	***	310	
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp	% van populatie < 18 jaar	***	7,3	8%
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming en jeugdreclassering	% van populatie < 18 jaar met jeugdhulp	***	11,5	10%
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdreclassering	%	***	***	6*

Cliënten met een maatwerkvoorziening ZIN ingevolge de Jeugdwet	Aantal	***	337	500
Cliënten met een maatwerkvoorziening PGB ingevolge de Jeugdwet	Aantal	***	74	90
Verstrekke uitkeringentotaal (algemene uitkeringen voor levensonderhoud; Participatiewet. IAOW en IAOW)	Aantal	***	315	
Afgegeven indicaties beschut werk	Aantal	***	3	
Afgegeven indicaties banenafpraak	Aantal	***	33	
Personen dat loonkostensubsidie krijgt	Aantal	***	15	
Verstrekke collectieve zorgverzekeringen (t/m 2014: oude regeling)	Aantal	***	270	
Cliënten met een maatwerkvoorziening; zorg in natura (exclusief collectief vervoer)	Aantal	***	1025	850
Cliënten met een maatwerkvoorziening; persoonsgebonden budget (per 30/9/15)	Aantal	***	120	80
Meldingen WMO	Aantal	***	730	900
Aanvragen maatwerkvoorzieningen WMO	Aantal	***	570	750
Toegekende maatwerkvoorzieningen WMO	Aantal	***	560	740
Mantelzorgers dat ingeschreven staat bij het Steunpunt mantelzorg*	Aantal	***	812	815

---

* Aantallen

** Aantal jongeren tussen de 12 en 23
jaar i.p.v. % jongeren tussen de 12 en 21
jaar.

*** Gegevens niet bekend.

Wat mag het kosten?

Bedragen x1000

Exploitatie				
Lasten	2018	2019	2020	2021
1.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.109	3.109	3.104	3.104
1.2 Wijkteams	426	426	426	426
1.3 Inkomensregelingen	5.387	5.387	5.387	5.387
1.5 Arbeidsparticipatie	4.123	3.883	3.663	3.624
1.6.1 Maatwerkvoorzieningen (WMO) BeM	2.148	2.148	2.148	2.148
1.6.2 Maatwerkvoorzieningen (WMO) Dienstverlening	335	335	335	335
1.7.1 Maatwerkdienst-verlening 18+	2.428	2.428	2.428	2.428
1.7.2 Maatwerkdienst-verlening 18-	5.466	5.468	5.510	5.539
1.81 Geëscaleerde zorg 18+	50	50	50	50
1.82 Geëscaleerde zorg 18-	28	28	28	28
Totaal lasten	23.499	23.261	23.077	23.067
Baten	2018	2019	2020	2021
1.1 Samenkracht en burgerparticipatie	115	115	115	115

1.3 Inkomensregelingen	4.241	4.241	4.241	4.241
<hr/>				
1.6.1 Maatwerkvoorzieningen (WMO) BeM	0	0	0	0
<hr/>				
1.7.1 Maatwerkdienst-verlening 18+	350	350	350	350
<hr/>				
Totaal baten	4.706	4.706	4.706	4.706
<hr/>				
Resultaat	-18.794	-18.555	-18.372	-18.361
<hr/>				

Programma 2. Onderwijs

Inleiding

De gemeente zorgt voor een adequate onderwijshuisvesting, waar nodig gebaseerd op de inhoud van het onderwijs.

Als college treden we verplicht in overleg met het primair onderwijs en voorschoolse instellingen over onderwijsachterstanden. Om achterstanden in het primair onderwijs te bestrijden, voeren we onze wettelijke taken ten aanzien van een dekkend aanbod aan voor- en voerschoolse educatie uit. Het onderwijsachterstandenbeleid in het voortgezet onderwijs richt zich vooral op het behalen van een startkwalificatie en het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten. Vanwege de reikwijdte van het voortgezet onderwijs voeren we dit overleg samen met ons uitvoeringsorgaan RNV (Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie, bureau Leerlingzaken) in VSV regio 17 (Noord West Veluwe).

Tot slot is in de Jeugdwet een verplichting opgenomen om gezamenlijk met de verschillende samenwerkingsverbanden passend onderwijs overleg te voeren over onze jeugdplannen, voor zover deze betrekking hebben op de aansluiting met het onderwijs. Alle in deze inleiding genoemde overleggen zijn gericht op onderlinge afstemming en samenwerking.

Bestuurlijke kaders

- Verordening onderwijshuisvesting gemeente Nunspeet
- Lokale educatieve agenda gemeente Nunspeet
- Nota financiële uitgangspunten Peuterspeelzaalwerk
- Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen gemeente Nunspeet
- Afwegingskader handhaving kinderopvang
- Verordening leerlingenvervoer gemeente Nunspeet
- Beleidsregel leerlingenvervoer gemeente Nunspeet
- Nota Volwasseneneducatie
- Onderwijsagenda 2017-2021
- 'De gemeente als regisseur'; subsidienota gemeente Nunspeet
- Strategisch huisvestingsplan "Extra oog voor de toekomst"

Wat willen wij bereiken?

Nieuw beleid 2018-2021 Programma 2

Wat gaan wij doen?

Onderwijshuisvesting (Extra oog voor de toekomst)

In de uitvoering van het Huisvestingsplan 'Extra oog voor de toekomst' zijn structurele dekkingsmiddelen nodig. In 2019 is er een piek in de behoefte aan dekkingsmiddelen. Dan komt IKC-Oost tot ontwikkeling.

Portefeuillehouder: L. van der Maas

Wat willen wij bereiken?

Maximale inzet op voorkomen schooluitval

Alle jongeren onder de 27 jaar volgen onderwijs of zijn aan het werk. Dat is de ambitie. Om de kansen van jongeren op een startkwalificatie te vergroten, wordt ingezet op het voorkomen van schooluitval. Leerlingen die cognitief geen startkwalificatie kunnen halen, volgen vaak speciaal voortgezet onderwijs. Voor deze groep wordt verbinding gezocht met de arbeidsmarkt zodat jongeren doorstromen naar (beschut) werk-/dagbesteding. Daarnaast wordt ingezet op de terugstroom van werkzoekende jongeren in het onderwijs als dat betere perspectieven biedt.

Wat gaan wij doen?

Uitvoering geven aan Beleidsplan Leerlingzaken en Uitvoeringsprogramma VSV (RMC functie)

Portefeuillehouder: L. van der Maas

Wat willen wij bereiken?

Inhoudelijke activering Integraal Kindcentra

We werken aan een rijke pedagogische omgeving waarbinnen kinderen van 2-12 jaar zich optimaal en in een doorgaande lijn kunnen ontwikkelen. De inhoudelijke vormgeving laten we over aan onze partners in het veld die in netwerkverband samenwerken vanuit een gedeelde visie en onder regievoering van het onderwijs. Een Integraal Kindcentrum wordt vanuit de inhoud gevormd en hoeft niet per definitie in één gebouw (een multifunctionele accommodatie) gehuisvest te zijn.

Wat gaan wij doen?

We voeren samen met de schoolbesturen een gemeenschappelijke agenda uit.

Portefeuillehouder: L. van der Maas

Wat willen wij bereiken?

Inspanning tot behoud openbaar onderwijs in Nunspeet

Met het oog op het belang van een pluriform onderwijsaanbod zal de gemeente in samenwerking met Stichting Proo blijven werken aan het waarmaken van de grondwettelijke opdracht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs.

Wat gaan wij doen?

Afspraken maken over verdeling van verantwoordelijkheden ten aanzien van openbaar onderwijs

Om te voorkomen dat het aanbod verschaalt en te eenzijdig wordt, blijven we (ook in 2018) mini-conferenties organiseren om het gesprek tussen schoolbesturen op gang te houden en de samenwerking te stimuleren. Als schoolbesturen om een andere inzet vragen (er zijn suggesties gedaan om onder regievoering van de gemeente een gezamenlijk visiedocument op te stellen), dan gaan we daartoe over.

Portefeuillehouder: L. van der Maas

Wat willen wij bereiken?

Volgen van ontwikkelingen in voor- en vroegschoolse educatie

Het is van belang dat taalachterstanden zo vroeg mogelijk worden voorkomen. Vanuit de in 2017 ingezette harmonisatie willen we een stevige impuls geven aan het doelgroep bereik binnen voorschoolse voorzieningen. In 2018 maken we een start met het stellen van aanvullende eisen bovenop de wettelijke condities voor instellingen om voor- en vroegschoolse educatie te mogen geven.

Wat willen wij bereiken?

Realisatie Kindcentra Nunspeet Oost binnen afgegeven raads kader

Op basis van het Strategisch Huisvestplan Extra Oog voor de Toekomst is, als onderdeel van Fase 1 2017-2020 de ambitie uitgesproken te komen tot een realisatie van een Integraal Kindcentrum in Nunspeet Oost. Onderdeel van het SHP is een investeringskader waarin deze ambitie mogelijk moet zijn. De plannen zullen we in 2018 concretiseren waarin nadere afspraken worden gemaakt en een projectstructuur wordt ingericht. Afhankelijk van de voortgang zal mogelijk een bouwkrediet in 2019 afgegeven kunnen worden.

Wat gaan wij doen?

Gemeenteraad vragen kaders vast te stellen en budget beschikbaar te stellen

In 2018 zal uitvoering worden gegeven aan FASE I van het vastgesteld Strategisch Huisvestingplan Extra Oog op de Toekomst, waaronder de ambitie tot het realiseren van een IKC Nunspeet Oost

Portefeuillehouder: L. van der Maas

Wat willen wij bereiken?

Inzetten op behoud van breed aanbod voortgezet onderwijs in Nunspeet

De gemeente Nunspeet kent in de vorm van Nuborgh Veluvine een onderwijsvoorziening voor voortgezet onderwijs. Op dit moment worden alle vormen van voortgezet onderwijs (VO) (VMBO, HAVO en VWO) wat betreft de eerste fase van het VO in Nunspeet aangeboden. In het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO) leggen schoolbesturen hun afspraken vast over het aanbod in de regio RPO-12/023: Veluwe Noordwest. In deze huidige plannen is hierin geen aanpassing voorzien.

Wat willen wij bereiken?

Investeren in onderwijshuisvesting en- omgeving

Op 31 maart 2017 heeft de gemeenteraad het strategisch huisvestingsplan (SHP) 'Extra Oog voor de toekomst' vastgesteld. Een investeringskader dat leidend is voor de toetsing van toekomstige ontwikkelingen en huisvestingsinitiatieven, van primair en speciaal onderwijs in de gemeente Nunspeet. De in deze strategische visie genoemde ambities en initiatieven zijn voorzien van scenario's en een fasering (het SHP gaat uit van vijf afzonderlijke fasen over de periode tot en met het jaar 2033) en vormt nu het vertrekpunt voor nadere uitwerking. Daarbij wordt nu concreet invulling gegeven aan fase I (2017-2020) van het SHP. Deze fase kent de volgende ambities c.q. doelen:

- Realiseren van een Integraal Kind Centrum in Elspeet
- Realiseren van een Integraal Kind Centrum in Nunspeet Oost
- Realiseren van een uitbreiding ten behoeve van Junior College

Beleids- en prestatie indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen		0	0
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen		147	128
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs		5,90%	1,25%
Leerlingen basisonderwijs	Aantal		2.754	2.500
Leerlingen voortgezet onderwijs	Aantal		411	430
Leerlingen speciaal (basis)onderwijs	Aantal		526	340
Leerlingen voortgezet speciaal onderwijs	Aantal		98	107
Omvang relatief verzuim: leerlingen die wel staan ingeschreven bij een school, maar niet aanwezig zijn tijdens les- of praktijktijd (frequente spijbelaars (leerplicht (LP), Regionale meld- en coördinatiepunten (RMC)) en thuiszitters)	Aantal		147	92
Omvang absoluut verzuim: leerlingen die niet is ingeschreven bij een opleiding zonder dat vrijstelling is verleend	Aantal		0	0
Leerlingen die gebruik maken van leerlingvervoer	Aantal		130	120

Totale kosten leerlingenvervoer	Bedrag	485.683	490.535
Geïnspecteerde kinderdagverblijven	Aantal	3	12*
Geïnspecteerde buitenschoolse opvang	Aantal	6	6
Geïnspecteerde gastouderbureaus	Aantal	3	3
Geïnspecteerde gastouders	Aantal	21	21
Geïnspecteerde locaties peuterspeelzalen	Aantal	7	*

* Per 1-1-2018 worden alle peuterspeelzalen omgezet naar kinderdagverblijf.

Wat mag het kosten?

Bedragen x1000

Exploitatie				
Lasten	2018	2019	2020	2021
2.1 Openbaar onderwijs	242	242	240	239
2.2 Onderwijshuisvesting	1.400	1.359	1.337	1.316
2.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.323	1.323	1.323	1.323
Totaal lasten	2.965	2.924	2.901	2.878
Baten	2018	2019	2020	2021
2.1 Openbaar onderwijs	8	8	8	8
2.2 Onderwijshuisvesting	19	19	19	19
2.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	95	95	95	95
Totaal baten	123	123	123	123
Resultaat	-2.842	-2.802	-2.778	-2.755

Programma 3. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV)

Inleiding

De ambitie is een leefbare gemeente. Zowel in de kernen als op het platteland. Er wordt ruimte geboden aan initiatieven die de leefbaarheid op het platteland bevorderen. Bij functieverandering in het buitengebied worden - naast het wonen - ook andere mogelijkheden positief benaderd. Om ad-hoc beleid te voorkomen zal bij gewenste en weloverwogen afwijkingen van het ruimtelijk beleid sneller overgegaan worden tot aanpassing van beleid zodat de mogelijkheden voor iedereen zoveel mogelijk hetzelfde zijn.

Op het gebied van wonen is de ambitie kort en helder: snel kunnen sturen op de aanwezige woonbehoefte, en inzetten op de combinatie van wonen en zorg. Dit wordt gerealiseerd door meer te gaan werken met flexibele bestemmingsplannen. Deze ambitie wordt uitgewerkt in een nieuwe Woonvisie. Verder zullen in het kader van deregulering initiatieven worden genomen om te komen tot een snellere vergunningverlening.

Bestuurlijke kaders

- Integrale toekomstvisie Nunspeet
- Woonvisie
- Bouwverordening
- Welstandsnota
- Bestemmingsplannen
- Nota Centrumvisie Nunspeet
- Welstandsnota
- Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade 2008
- Verordening Starterslening
- Nota grondbeleid 2017-2021

Wat willen wij bereiken?

Nieuw beleid 2018-2021 Programma 3

Wat gaan wij daarvoor doen?

Invoering omgevingswet

De Omgevingswet wordt circa 2021 ingevoerd. Nunspeet bereidt zich voor door het opstellen van het plan Woongebieden, de Omgevingsvisie en daarbijbehorende uitvoeringsplannen.

Portefeuillehouder: J. Groothuis

Oversampling WoON

Deze wordt in 2018 uitgevoerd. Het WoonOnderzoek Nederland wordt door het ministerie BZK eens in de drie jaar gehouden. In het kader van het onderzoek worden 40.000 personen ondervraagd. De omvang van het WoON is

zodanig dat het onderbouwing geeft voor betrouwbare uitspraken op landelijk, provinciaal en regioniveau. Nunspeet participeert hierin.

Portefeuillehouder: J. Groothuis

Wat willen wij bereiken?

Leefbare gemeente

De omgevingsvisie is één van de zes nieuwe instrumenten die de Omgevingswet introduceert. De omgevingsvisie komt in de plaats van de huidige structuurvisie, zoals we die nu kennen in de Wet ruimtelijke ordening ('Wro'). In de omgevingsvisie kunnen overheden hun beleidsvorming op het gebied van de fysieke leefomgeving vastleggen en uitvoeren.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Opstellen Structuurvisie// Omgevingsvisie

Het opstellen van een Omgevingsvisie is een verplichte taak in de Omgevingswet. De visie wordt naar verwachting uiterlijk het eerste kwartaal van 2018 vastgesteld.

Portefeuillehouder: J. Groothuis

Wat willen wij bereiken?

Ad-hoc beleid voorkomen en faciliteren mantelzorg, nevenactiviteiten etc.

Door één plan op te stellen voor de woonomgeving met daarin Elspeet, Vierhouten, Hulshorst en alle woonwijken van Nunspeet ontstaat er eenduidigheid en uniformiteit. De raad kan eenvoudiger sturen en door verfijningsplannen op te stellen kan het plan actueel worden gehouden. Ook kan de plansystematiek en bijbehorende regeling worden gelijkgetrokken zodat er in de hele gemeente op een gelijke manier wordt omgegaan met bouwrechten. Aspecten van deregulering en flexibilisering worden hierin meegenomen. Beleidsmatige aspecten zoals 'mogelijkheden creëren voor bedrijven aan huis' en 'mantelzorg' worden opgenomen in dit nieuwe bestemmingsplan voor de woongebieden.

Het is verder de bedoeling om één a tweejaarlijks een verfijningsplan in procedure te brengen. Door het splitsen van woningen in het buitengebied wordt het aantal woningen vergroot zonder dat daar bestemmingsplanprocedures aan te pas hoeven te komen. Hiermee kan voor een deel de woningbehoefte worden ingevuld, met name voor die huishoudens die een binding met het buitengebied hebben. Dit vergroot de leefbaarheid in het buitengebied en beperkt de woningbouwopgave in andere plannen. De ambitie is deze regeling te continueren.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Opstellen bestemmingsplan Woongebieden

Het bestemmingsplan Woongebieden voorziet in een eenduidig plan voor alle woongebieden. Het plan zal naar verwachting in 2018 worden vastgesteld.

Portefeuillehouder: J. Groothuis

Opstellen Verfiningsplan Buitengebied

Het bestemmingsplan Buitengebied wordt jaarlijks geactualiseerd. In 2017/2018 zal er een weer een nieuwe procedure worden doorlopen

Portefeuillehouder: J. Groothuis

Wat willen wij bereiken?

Snel sturen op woningbouwbehoefte

Eind 2014 is de nieuwe gemeentelijke woonvisie opgesteld. Hierin zijn onder meer het woningbouwprogramma en de invulling van de belangrijkste thema's voor de komende jaren vastgesteld. In de komende jaren wordt jaarlijks uitvoering gegeven aan actualisatie van de woonvisie. Deze visie zal met name een rol spelen in het kader van bestemmingsplannen als Molenbeek, Elspeet-Noord en Weversweg (Hulshorst).

Wij hanteren het bijgestelde woningbouwprogramma bij de opstelling c.q. beoordeling van nieuwbouwplannen. In relatie tot de terugdringing van de (formele) overcapaciteit van woningbouwmogelijkheden in bestemmingsplannen, is er een afwegingskader opgesteld voor beoordeling c.q. stimulering van nieuwe woningbouwplannen waarmee inhoud wordt gegeven aan het beleidsvoornemen 'Woningbouw op Maat. Dit afwegingskader wordt uitgevoerd en gemonitord.

In zowel de plannen Elspeet Noordwest, Weversweg als Molenbeek is sprake van initiatiefgroepen voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap.

Het streven is om ook in Vierhouten een groep te kunnen faciliteren.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Monitoren CPO Elspeet en Nunspeet

De CPO plannen Weversweg en Molenbeek worden actief gefaciliteerd door de gemeente

Portefeuillehouder: J. Groothuis

Monitoren CPO Hulshorst

Het plan CPO Hulshorst wordt actief gefaciliteerd door de gemeente

Portefeuillehouder: J. Groothuis

Monitoren Woningbouw op Maat

De toegestane inbreidingsplannen worden gemonitord op basis van de vraag of er voortgang wordt geboekt er of er daadwerkelijk wordt gerealiseerd

Portefeuillehouder: J. Groothuis

Uitvoeren planontwikkelingen Molenbeek, Elspeet NoordWest en Weversweg

Voor deze projecten vindt uitgifte alsmede (gedeeltelijke) inrichting plaats

Portefeuillehouder: J. Groothuis

Wat willen wij bereiken?

Veilige en prettige woonomgeving creëren

Wij stimuleren clustering van voorzieningen en activiteiten op en rondom De Brem, De Veluwse Heuvel en Oranjehof/Kulturhus. Als zich mogelijkheden voor herbestemming voordoen die ten goede komen aan een veilige en prettige woonomgeving, geven wij daar prioriteit aan.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Stimuleren clustering van voorzieningen en activiteiten op en rondom De Brem, De Veluwse Heuvel en Oranjehof/Kulturhus

Indien mogelijkheden ontstaan zal hier worden gefaciliteerd

Portefeuillehouder: J. Groothuis

Wat willen wij bereiken?

Positieve insteek verkoop onrendabele stukjes groen aan particuliere aanwonenden

Er wordt zoveel mogelijk ingezet op de verkoop van dergelijke strookjes groen. De getaxeerde waarde van de grond is richtinggevend voor de verkoopprijs. In 2017 is gestart met vaststellen van beleid en de verkoop van deze groenstroken. In 2018 zal dit doorgaan en zal afhankelijk van de onderzoeksresultaten een eerste pilot voor enkele wijken plaats kunnen vinden.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Uitvoeren snippergroenbeleid

Het beleid voor verkoop snippergroen is in 2017 vastgesteld. In 2018 zullen er conform het beleid verkoopkaarten worden opgesteld voor nieuwe wijken.

Portefeuillehouder: J. Groothuis

Wat willen wij bereiken?

Continuering beleid en handhaving gericht tegen onrechtmatige bewoning recreatiewoningen

Met de inzet van de huidige middelen, aangevuld met de middelen voor nieuw beleid, zal 100% van alle nieuwe gevallen van onrechtmatige bewoning worden opgepakt, waarbij handhaving plaatsvindt overeenkomstig het vastgestelde beleid.

Wat gaan wij daarvoor doen?

100% van alle nieuwe gevallen van onrechtmatige bewoning op recreatieparken oppakken

Met de inzet van de huidige middelen, aangevuld met de middelen voor nieuw beleid (verantwoord onder programma 6), wordt 100% van alle nieuwe gevallen van onrechtmatige bewoning op recreatieparken opgepakt.

Portefeuillehouder: J. Groothuis

Beleids- en prestatie indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	*	*	253
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	*	*	12,72
Demografische druk	%	80,6%	81%	81,5%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Euro	*	519	534
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	*	566	570
Gemeentelijke monumenten	Aantal	*	118	118
Overige monumenten	Aantal	*	42	42
Benutting van het monumentenbudget	%	*	100%	100%
Gemiddelde doorlooptijd van vergunningen	Dagen	*	40	40
Geweigerde vergunningen	Aantal	*	7	7
Verstreckte vergunningen met vrijstelling	Aantal	*	120	120

---

* Informatie indicator niet bekend.

Wat mag het kosten?

Bedragen x1000

Exploitatie				
Lasten	2018	2019	2020	2021
3.1 Ruimtelijke Ordening	482	472	472	472
3.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	158	158	158	158
3.3.1 Wonen en Bouwen ROV	808	767	748	748
3.3.2 Wonen en Bouwen VTH	148	128	128	128
Totaal lasten	1.596	1.524	1.505	1.505
Baten	2018	2019	2020	2021
3.1 Ruimtelijke Ordening	109	109	109	109
3.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	515	515	515	515
3.3.1 Wonen en Bouwen ROV	2	2	2	2
3.3.2 Wonen en Bouwen VTH	730	730	730	730
Totaal baten	1.356	1.356	1.356	1.356
Resultaat	-239	-168	-149	-149

Programma 4. Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Op het gebied van duurzaamheid wil de gemeente een voorbeeldfunctie vervullen.

Het gaat goed met de gezondheid van de inwoners van Nederland, maar er zijn nog veel uitdagingen. Het huidige volksgezondheidsbeleid moet met kracht worden voortgezet. De concrete taak voor de gemeenten, waaronder Nunspeet, is het bevorderen van een gezonde leefstijl. Daarbij is de meeste gezondheidswinst te behalen door preventief in te blijven zetten op de speerpunten roken, overmatig alcoholgebruik, (ernstig) overgewicht, bewegen, depressie en diabetes. De beleidsnota Volksgezondheid 2017-2020 gemeente Nunspeet zal al deze speerpunten bevatten. In 2016 is de hemelwatervisie en uitvoeringsplan vastgesteld. De komende jaren, reeds gestart in 2017, worden maatregelen genomen om het wateroverlast terug te dringen.

Bestuurlijke kaders

- Milieuactieplan 2012-2015
- Deelverordening duurzaamheid
- Masterplan duurzaamheid
- Beleidskader geluid
- Besluit bodemkwaliteit
- Verordening geurhinder en veehouderij
- Regionaal milieu-uitvoeringprogramma RNV
- Afvalwaterketenplan
- Lozingenbesluit (bodembescherming)
- Beleidsregels laadpalen automobilititeit
- Verordening afvalstoffenheffing 2017
- Verordening rioolheffing 2017
- Verordening riolaansluitrecht 2017
- Beleidsnota samen voor een gezond Noord-Veluwe 2017-2021
- Preventie en handavingsplan alcohol 2017-2021
- Hemelwatervisie en uitvoeringsplan

Wat willen wij bereiken?

Nieuw beleid 2018-2021 Programma 4

Wat gaan wij doen?

Gedenkkunstwerken begraafplaats Nunspeet West en Elspeet

Deze gedenkkunstwerken zijn bedoeld om te plaatsen op een deel van deze begraafplaatsen dat ingericht kan worden als plek om te vroeggeboren overleden baby's of na een voldragen periode levenloos geboren kinderen te begraven.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Nunspeet Natuurlijk

Het masterplan duurzaamheid wordt in 2018 conform het vastgestelde uitvoeringsprogramma uitgevoerd.

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Project asbestsanering

Er wordt beleid opgesteld voor versnelde asbestsanering

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Stimuleringslening Nunspeet 2050

Met deze stimuleringslening kunnen zowel particulieren als maatschappelijke organisatie gebruikmaken van een lening met een lage rente voor het toepassen van duurzaamheidsmaatregelen.

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Vervangen infopanelen ingangen begraafplaatsen

Betreft vervanging van bestaande infopanelen voor begraafplaatsen Nunspeet, Elspeet, Eperweg 51

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Volksgezondheid algemeen (inclusief JOGG)

Het college (op 24 maart 2017) en de gemeenteraad (op 20 april 2017) hebben ingestemd met de beleidsnota 'Samen voor een gezond Noord-Veluwe 2017-2021'.

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen wij bereiken?

Continueren integraal gezondheidsbeleid met aandacht voor diverse aanpalende beleidsterreinen

Regionaal en met de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG) is de nota gezondheidsbeleid opgesteld voor 2012-2015. De nieuwe landelijk beleidsnota Volksgezondheid is van het Ministerie van VWS eind 2015 ontvangen. Dit is de basis geweest voor de beleidsnota Volksgezondheid 2017-2020. Op dit moment geeft de gemeente uitvoering aan het activiteitenplan waarin wordt voorzien in zowel lokale als regionale (preventie)projecten op het gebied van de speerpunten overgewicht, schadelijk middelengebruik,

depressiepreventie en seksuele gezondheid. Gelet op de effectieve en efficiënte aanpak gaat de gemeente deze regionale aanpak voor - preventief - volksgezondheidsbeleid ook in de komende jaren voortzetten.

Wat gaan wij doen?

Uitvoering geven aan de beleidsnota Samen voor een gezond Noord-Veluwe 2017-2021

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen wij bereiken?

Ondersteunen bewustwording volksgezondheid door voorlichting en educatie, met als uitgangspunt de eigen verantwoordelijkheid van mensen

Om te kunnen deelnemen aan de samenleving is het belangrijk dat mensen gezond zijn, zich bewust zijn van bepaald gedrag en dit zo nodig veranderen of leren omgaan met gezondheidsbeperkingen. Daarom blijft de gemeente investeren in volksgezondheid via preventie op grond van het uitvoeringsplan 2017-2020.

Wat gaan wij doen?

Regionale preventieve voorlichtingsprojecten voor leefstijlverandering, zoals 'Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen wij bereiken?

Verslavingsbeleid relateren aan regelgeving, handhaving, preventie en educatie en bewustwording

Het verplichte lokale preventie- en handavingsplan alcohol 2017-2021, geregeld in artikel 43a van de Drank- en Horecawet, is de wettelijke bekrachtiging van deze ambitie. Dit plan is gebaseerd op een integrale beleidsvisie op de aanpak van de alcoholproblematiek. Het project GEDRAG is een aanbod van (verslavings)preventielessen dat wordt aangeboden aan alle scholen in de gemeente Nunspeet. Hiermee wordt de bewustwording van een gezonde leefstijl onder de jeugd bevorderd.

Wat gaan wij doen?

Het project GEDRAG omvat diverse (verslavings)preventielessen voor alle scholen in de gemeente Nunspeet, ter bevordering van de bewustwording van een gezonde leefstijl onder de jeugd

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen wij bereiken?

Verkennen mogelijkheden Energieakkoord

In het Energieakkoord is afgesproken dat de Nederlandse energievoorziening in 2050 volledig klimaatneutraal zal zijn. Het is voor Nunspeet de stip aan de horizon. Voor 2020 is de gemeentelijke ambitie: 30% energiebesparing, 20% CO2-reductie en 20% Duurzame Energieproductie in 2020 ten opzichte van 1990. Om deze ambitie te realiseren zet Nunspeet de komende 4 jaar in op het versnellen en opschalen van initiatieven in de gebouwde omgeving (particuliere woningen). Naast de VNG investeert ook de gemeente in dit traject. Burgerparticipatie, het betrekken van het (lokale) bedrijfsleven en het hebben van een Energieloket zijn voor de VNG drie toetspunten.

Wat willen wij bereiken?

Stimuleren en ondersteunen burgerinitiatieven duurzaamheid (duurzaamheidsleningen)

De gemeente Nunspeet spant zich in om een collectief van lokale bedrijven en actieve burgers (energieambassadeurs) van de grond te krijgen. Afgelopen periode is hier een aanzet toe gegeven. Komende bestuursperiode moet een collectief van samenwerkende lokale partijen (bedrijfsleven en actieve burgers) een feit zijn. De gemeente doet dit door het voor het voetlicht brengen van goede voorbeelden, partijen bijeen te brengen, te enthousiasmeren en te verleiden. Instrumenten hierbij zijn de duurzaamheidslening en ambtelijke ondersteuning. De gemeente Nunspeet stelt zich ten doel de energetische kwaliteit van de bestaande woningvoorraad (9.829 woningen) met gemiddeld 1% per jaar te verbeteren.

Wat willen wij bereiken?

Stimuleren maatregelen tot scheiding afvalwater en hemelwater

In 2016 is de hemelwatervisie opgesteld. Hieruit volgen maatregelen om wateroverlast terug te dringen en te voorkomen. Daarnaast wordt bij nieuwbouw standaard gescheiden. Bij reconstructies, renovaties en herinrichtingen is de insteek om af te koppelen. Uit de visie volgen maatregelen. Er is een start gemaakt met de uitvoering van de maatregelen uit de hemelwatervisie.

Wat gaan wij doen?

Uitvoeren fase 1 hemelwatervisie

In juni 2016 is de hemelwatervisie door de Raad vastgesteld. Onderdeel van deze visie is het uitvoeringsprogramma. Ten behoeve van de aanpak wateroverlast Elspeet is hierin een bedrag geraamd van 5,5 miljoen euro. Deze wordt uitgespreid over 3 fasen. Voor de eerste fase is in totaal 1 miljoen euro beschikbaar gesteld. De werkzaamheden lopen tot 2018. Hierna volgt een evaluatie welke de inleiding vormt voor het opstellen van fase 2. Deze moet bestuurlijk worden vastgelegd, waarna duidelijk wordt hoeveel geld er hiervoor beschikbaar wordt gesteld.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Invullen voorbeeldfunctie gemeente in relatie tot duurzaamheid

Het Energieakkoord stelt dat de nieuwbouw (gemeentelijke gebouwen) vanaf 2018 energieneutraal zal zijn. De (lokale) overheid is hiermee een voorbeeld voor andere partijen. Op weg hier naar toe investeert Nunspeet in zonnepanelen voor haar huidige gebouwen.

Wat gaan wij doen?

Plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen

Bezien wordt of verdere uitrol van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen kan plaatsvinden

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Beleids- en prestatie indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner		190	190
Omvang GFT	Kg/inwoner		170	170
Omvang papier	Kg/inwoner		48	48
Hernieuwbare elektriciteit	%	1,10%	1,30%	1,50%
Bereikte jongeren met preventie informatie (11-16 jaar) (schadelijk middelengebruik, weerbaarheid, sociale media, financiën) via project Gedrag	Aantal		1.000	1.000
Bereikte kinderen (5 jaar) en jongeren (13 jaar) voor een periodiek gezondheidsonderzoek (GO) door de GGD NOG.	Aantal GO 5-jarigen		350	350
	Aantal GO 13-jarigen		120	120
Verstrekke afkoppelsubsidie	€		5.000	5.000

* Informatie indicator niet bekend.

Wat mag het kosten?

Bedragen x1000

Exploitatie				
Lasten	2018	2019	2020	2021
4.1 Volksgezondheid	933	922	922	922
4.2.1 Riolering financiën	5	5	5	5
4.2.2 Riolering OR	1.013	998	982	900
4.2.3 Riolering Infra	493	492	492	491
4.3.1 Afval Financiën	3	3	3	3
4.3.2 Afval Openbare Ruimte	1.973	1.973	1.973	1.973
4.4.1 Milieubeheer BeM	23	23	23	23
4.4.2 Milieubeheer ROV	247	247	247	247
4.4.3 Milieubeheer VTH	468	472	470	474
4.5 Begraafplaatsen en crematoria	317	317	317	313
Totaal lasten	5.476	5.452	5.435	5.351
Baten	2018	2019	2020	2021
4.1 Volksgezondheid	12	12	12	12

4.2.1 Riolering financiën	1.918	1.866	1.856	1.792
4.3.1 Afval Financiën	2.030	2.030	2.030	2.011
4.3.2 Afval Openbare Ruimte	453	453	453	453
4.4.2 Milieubeheer ROV	5	5	5	5
4.5 Begraafplaatsen en crematoria	393	393	393	393
Totaal baten	4.810	4.758	4.748	4.665
Resultaat	-666	-694	-686	-686

Programma 5. Verkeer, vervoer en waterstaat

Inleiding

Verkeersveiligheid blijft de komende jaren een belangrijk item. Verkeerseducatie en gedragsbeïnvloeding blijft aandacht houden. De komende jaren wordt de problematiek rond de stationsomgeving in kaart gebracht en gekeken op welke wijze verbeteringen kunnen worden gerealiseerd.

Ook in deze collegeperiode komt er geen 'betaald parkeren'. De gemeente gaat op basis van een uit te voeren onderzoek aan de slag met de verkeers- en parkeerproblematiek in Vierhouten.

Bestuurlijke kaders

- Beleidsplan openbare verlichting 2011-2020
- Verkeersplan centrum Nunspeet (VPCN)
- Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP)
- Parkeerbeleidsplan Nunspeet
- Beleids- en beheerplan wegen 2014-2018

Wat willen wij bereiken?

Nieuw beleid 2018-2021 Programma 5

Wat gaan wij doen?

Aanvullend krediet renovatie en herinrichting Oenenburgweg

De Oenenburgweg wordt door het niet geplande uitstel van de aanleg van de oostelijke rondweg dermate slecht dat de kosten voor de uit te voeren werkzaamheden naar verwachting hoger uit gaan vallen dan het reeds beschikbaar gestelde krediet.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Beleidsmedewerker infra 0,5 fte

De afgelopen jaren blijkt dat de werkzaamheden structureel meer zijn dan door het team kan worden uitgevoerd. Daarvoor is uitbreiding van de capaciteit noodzakelijk.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Herinrichting kruising Kienschulpenweg / Jan Topweg

Aanbrengen poortconstructie en aanpassen/veranderen plateau.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Herinrichting stationsomgeving; planvorming

Er wordt onderzoek gedaan naar de verbetering van de Stationsomgeving. Naast de herinrichting wordt ook gekeken naar een oplossing voor de spoorwegovergang Elspeterweg. In 2018 wordt het onderzoek afgerond en aan de raad aangeboden.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Vervanging openbare verlichting door LED-verlichting

Het huidige beleid om verouderde verlichtingsarmaturen te vervangen door Led-armaturen wordt gecontinueerd en zo mogelijk geïntensiveerd om daarmee de gewenste energiebesparing te bewerkstelligen.

Wat gaan wij doen?

Continueren vervangen verouderde armaturen wijkontsluitingswegen

Betreft vervanging bestaande armaturen

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Realiseren extra laadpunten elektrische auto's, fietsen en scootmobielen

Komende bestuursperiode wordt invulling gegeven aan de 'Regeling laadpalen elektrisch vervoer Nunspeet 2012'. Dit plan gaat ervan uit dat er maximaal 5 laadpalen per jaar worden aangelegd. De fysieke aanleg, het beheer en het onderhoud komen bij een marktpartij te liggen. Op dit moment loopt hiertoe provinciebreed een aanbestedingstraject. De gemeente betaalt eenmalig een bedrag ter realisatie van een laadpunt. Realisatie van laadpunten voor fietsen en scootmobielen ligt eenvoudiger en wil de gemeente geheel aan de markt overlaten.

Wat gaan wij doen?

Faciliteren realisatie laadpunten (door marktpartijen) op basis van Regeling laadpalen elektrisch vervoer Nunspeet 2012.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Realiseren sluitend netwerk wandel-, fiets- en ruiterspaden

Het bestaande netwerk van wandel-, fiets- en ruiterspaden is nagenoeg afgerond. Bezien wordt in hoeverre uitbreiding en/of aanvulling nog nodig is de komende jaren. Indien nodig zullen nadere voorstellen worden gedaan. In de voorgaande jaren is al een forse slag gemaakt, met name met de aanleg van een aantal 'ommetjes'.

Wat gaan wij doen?

Onderzoek naar het bestaande netwerk van wandel-, fiets- en ruiterspaden uitgevoerd

In 2017 is het Veluws fietsknooppuntensysteem geoptimaliseerd. Onder de vlag van de VeluweAgenda vindt in 2017 en 2018 nader onderzoek plaats naar de plaats en taken van een Veluws routebureau met de ambitie om een Veluws netwerk van wandel- en ruiterspaden en mountainebikeroutes te realiseren. Los van deze Veluwse aanpak wordt in 2018 in Nunspeet een vaste mountainebikeroute gerealiseerd die mogelijk aansluit op de routes in Harderwijk en Ermelo.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Inzetten op 'verlevendiging' Marktplein na afstemming met betrokken partijen

De komende bestuursperiode worden initiatieven voor het gebruik van de markt gestimuleerd. Samen met de Ondernemersvereniging Nunspeet en Stichting Nunspeet uit de Kunst wordt getracht hier verder vorm aan te geven.

Wat gaan wij doen?

Uitvoeren uitkomsten van een startnotitie over het gebruik van het Marktplein

De uitkomsten van de kadernotitie/startnotitie voor het Marktplein dienen als basis voor het ontwerpproces om te komen tot herinrichting van het Marktplein.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Realiseren herinrichting De Brink in Elspeet

Het herinrichtingsplan De Brink is opgesteld en uitgevoerd dan wel bevindt zich in de afrondingsfase.

Wat gaan wij doen?

Opstellen van een voorstel over herinrichtingsplan de Brink, Elspeek

Het herinrichtingsplan de Brink is opgesteld en uitgevoerd dan wel bevindt zich in de afrondingsfase.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Onderzoeken mogelijkheid faciliteren bewaakte fietsenstalling mogelijk met inzet van mensen met achterstand tot de arbeidsmarkt

In het najaar van 2017 wordt het advies naar aanleiding van het onderzoek behandeld in de stuurgroep en het college.

Wat willen wij bereiken?

Onderzoek verkeersafwikkeling Stationsomgeving in relatie tot financiële haalbaarheid

In 2018 wordt een onderzoek naar de (verkeers)problematiek in de stationsomgeving voortgezet.

Wat willen wij bereiken?

Continueren aandacht voor verkeerseducatie en gedragsbeïnvloeding

Ook de komende periode zullen maatregelen op het gebied van communicatie en educatie uitgevoerd worden. Daarbij moet in ieder geval gedacht worden aan het uitvoeren van maatregelen voor de diverse doelgroepen en leeftijdscategorieën (praktisch verkeersexamen en BROEM ritten).

Wat gaan wij doen?

Voortzetten van het huidige beleid: communicatie en educatie over verkeer en gedrag

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Geen betaald parkeren

Ook deze bestuursperiode zal ingezet worden op het hebben en houden van voldoende "gratis" parkeerplaatsen voor zowel de automobilist als de fietser. Een parkeerduuronderzoek (mei 2014) geeft uitsluitsel over de aantallen en verdeling van de parkeerplaatsen in relatie tot de behoefte in het centrum. Door middel van eventuele beschikbaarheid kan het gebruik en de gebruiksduur worden herschikt. Wij blijven monitoren om ervoor te zorgen dat parkeren ook in de toekomst geen probleem zal worden. Er zal geen betaald parkeren worden ingesteld.

Wat gaan wij doen?

Voortzetten van het huidige beleid betaald parkeren

Uitgangspunt is en blijft 'geen betaald parkeren'

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Realiseren oplossingen verkeers- en parkeerproblematiek in Vierhouten

De komende bestuursperiode zal de verkeers- en parkeerproblematiek worden onderzocht. De aanleg van extra parkeermogelijkheden wordt nader bezien en indien mogelijk uitgevoerd. In 2017 is een openbaar parkeerterrein op de hoek Ganzenakker/Nunspeterweg aangelegd.

Wat willen wij bereiken?

Faciliteren realisatie evenemententerrein, zo mogelijk via particulier initiatief

Samen met partners en belanghebbenden gaan we na waar mogelijkheden zijn om een evenemententerrein te realiseren.

Wat gaan wij doen?

Mogelijkheden onderzoeken tot realisatie evenemententerrein

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Beleids- en prestatie indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	*	*	*
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	*	*	*
Gerealiseerd onderhoudsniveau asfalt	CROW-Norm	*	5,8	5,8
Gerealiseerd onderhoudsniveau elementen	CROW-Norm	*	7,5	7,5
Fietspaden beton	Kilometer	*	62,8	63,5
Fietspaden overig	Kilometer	*	140,2	141
Lantaarns	Aantal	*	4.535	4.600
Gerealiseerd onderhoud openbare verlichting		*	Volgens beheerplan	Volgens beheerplan
LED verlichting	%	*	22,50%	25,00%

* Informatie indicator niet bekend.

Wat mag het kosten?

Bedragen x1000

Exploitatie				
Lasten	2018	2019	2020	2021
5.1.1 Verkeer, Wegen en Water Openbare Ruimte	3.086	3.076	3.045	3.032
5.1.2 Verkeer, Wegen en Water Infra	117	116	114	113
5.2 Parkeren	11	11	11	11
5.4 Economische havens en waterwegen	153	153	153	148
5.5 Openbaar Vervoer	251	251	251	251
Totaal lasten	3.618	3.607	3.574	3.556
Baten	2018	2019	2020	2021
5.1.1 Verkeer, Wegen en Water Openbare Ruimte	26	26	26	26
5.1.2 Verkeer, Wegen en Water Infra	28	28	28	28
5.5 Openbaar Vervoer	78	78	78	78
Totaal baten	132	132	132	132
Resultaat	-3.487	-3.475	-3.443	-3.424

Programma 6. Veiligheid

Inleiding

Veiligheid is een kerntaak van de overheid. Nunspeet wordt ervaren als een veilige en leefbare gemeente. Dit moet zo blijven en waar mogelijk verbeteren. De verantwoordelijkheid voor een veilige samenleving ligt niet uitsluitend bij de gemeentelijke overheid. Samen met de politie én de inwoners zelf wil de gemeente ook de komende vier jaren werken aan een veilige woon- en leefomgeving. Daarnaast liggen ook steeds meer verantwoordelijkheden bij burgers en instanties in het kader van zelfredzaamheid. Een goede en bereikbare politiezorg is van essentieel belang met daarbij een belangrijke rol voor de wijkagenten. De geregionaliseerde brandweer dient te blijven zorgen voor een goede brandweezorg. Integrale handhaving blijft hiermee ook in de komende jaren een speerpunt voor ons.

Bestuurlijke kaders

- Regionaal beleidsplan rampenbestrijding en crisisbeheersing Noord- en Oost-Gelderland 2017 - 2020
- Regionaal crisisplan Noord- en Oost-Gelderland
- Regionaal risicoprofiel VNOG 2017 - 2020
- Integraal veiligheidsplan 2016-2019
- Nota integrale handhaving Nunspeet 2015-2018
- Bestuursconvenant horeca 2015-2018
- Veiligheidsstrategie 2015-2018 politie Oost-Nederland
- Meerjarenbeleidsplan 2015-2018 van Politie Oost-Nederland
- Integraal Veiligheidsplan 2016-2019

Wat willen wij bereiken?

Nieuw beleid 2018-2021 Programma 6

Wat gaan wij doen?

Facilitering Boa's

Boa Registratie Systeem, Digitaal bonnen schrijven, Uitrusting, Onderhoud auto.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Uitvoering toezicht en handhaving 'Preventie- en handavingsplan Alcohol 2017-2021'

Het preventie en handavingsplan Alcohol 2017-2021 is vastgesteld door de raad:

1. Bewustwording, toezicht en handhaving;
2. Capaciteits uitbreiding.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Verbouwing Brandweerkazerne

De VNOG heeft het verzoek gedaan om de brandweerkazerne in Nunspeet aan te passen in verband met het voldoen aan de regelgeving.

Met de VNOG vindt over de verbouwing en kostentoedeling overleg plaats. In het najaar van 2017 zal uit het risico inventarisatieonderzoek blijken welke verbouwingswerkzaamheden noodzakelijk zijn. Verbouwing is voorzien in 2018.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Verhogen ambitieniveau handhaving (1,72 fte)

Het verhogen van het ambitieniveau van de taken toezicht APV en onrechtmatige bewoning.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Wat willen wij bereiken?

Maximaal inzetten op gebiedsdekkend ambulancevervoer (inclusief onderzoek mogelijkheid vaste ambulancepost) met aanrijtijden binnen de landelijke norm

In 2017 is aan de Elspeterweg in Nunspeet een ambulancepost (V.W.S.) gerealiseerd. De wettelijke aanrijtijden van de ambulance worden jaarlijks gecontroleerd en geëvalueerd.

Wat gaan wij doen?

Overleg plegen met ambulancedienst over wettelijke aanrijtijden met behoud tijdelijk standplaats Nunspeet en behoud van inzet First Responder

In 2017 is aan de Elspeterweg in Nunspeet een ambulancepost (V.W.S.) gerealiseerd. De wettelijke aanrijtijden van de ambulance worden jaarlijks geëvalueerd en gecontroleerd.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Wat willen wij bereiken?

Waar nodig versterken concept Hart Veilig Wonen

In 2015 is een nieuw onderhoudscontract gesloten voor beheer en onderhoud van de Automatische Externe Defibrillatoren (AED's) vallend onder het concept Hart Veilig Wonen. Tevens voorziet dit contract in het vervangen van gedateerde AED's. Zo mogelijk worden alle AED's van de gemeente hierin ondergebracht. Om het bereik van Hart Veilig Wonen te vergroten, worden enkele AED's die nu in gebouwen hangen naar buiten verplaatst om 24-uursbereikbaarheid te garanderen. In Elspeet zet de gemeente in op behoud van de First Responder Brandweer en het concept Hart Veilig Wonen. Burgerinitiatieven tot aansluiting bij het concept zullen worden aangemoedigd.

Wat gaan wij doen?

Actief werven vrijwilligers en deelnemende AED'en voor concept Hart veilig wonen

Burgerinitiatieven in het licht van het concept hart Veilig Wonen worden ook in 2018 aangemoedigd en gestimuleerd.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Wat willen wij bereiken?

Inzetten op zichtbaarheid wijkagenten, onder andere door wijkgerichte inzet (niet: themagericht)

De gemeente is voor wijkgerichte inzet van de wijkagenten in het politieteam Veluwe Noord.

Wat willen wij bereiken?

Stimuleren actieve rol samenleving op het gebied van veiligheid en vaststellen nieuw Integraal Veiligheidsplan

De gemeente in het politieteam Veluwe Noord hebben eind 2015 een nieuw Integraal Veiligheidsplan 2016-2019 vastgesteld. Het plan zal op een breed veiligheidsterrein bijdragen aan een veilige en leefbare samenleving. Een actieve rol van de samenleving is voor ons een belangrijk uitgangspunt. In het plan zijn 5 prioriteiten benoemd, te weten leefbaarheid in de wijk, overlast verwarde personen (inclusief jeugd), high impact crimes, maatschappelijke ondermijning en radicalisering. Jaarlijks wordt een Uitvoeringsplan IVP opgesteld.

Wat gaan wij doen?

Uitvoeringsplan IVP 2018

Uitvoering geven aan Integraal Veiligheidsplan 2018

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Wat willen wij bereiken?

Specifieke aandacht voor geluidsoverlast bij buitenevenementen (onder meer geluidsniveaus en eindtijden)

De geluidsoverlast bij (buiten)evenementen dient binnen de vastgestelde grenzen te blijven. Bij deze evenementen zal in deze bestuursperiode het toezicht specifiek hierop gericht zijn en zo nodig zal handhavend worden opgetreden.

Wat gaan wij doen?

Uitvoeren gerichte geluidmetingen bij daarvoor in aanmerking komende evenementen en de uitkomst hiervan betrekken bij de evaluatie van het evenementenbeleid.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Wat willen wij bereiken?

Adequate aanpak overlast jaarwisselingen op basis van evaluatie en zo nodig bijstelling van beleid

Uitgangspunt is dat de jaarwisseling een feest moet blijven. Negatief gedrag en buitensporige overtredingen van de wet zijn niet gewenst en worden hard aangepakt. Samen met inwoners, buurt- en dorpsverenigingen maakt de gemeente jaarlijks afspraken om de jaarwisseling in orde te laten verlopen. Diezelfde aanpak vindt ook in 2018 plaats.

Wat gaan wij doen?

Afspraken maken met inwoners, buurt- en dorpsverenigingen om de jaarwisseling ordentelijk te laten verlopen

Ook in 2018 maakt de gemeente samen met inwoners, buurt- en dorpsverenigingen afspraken om de jaarwisseling tot tevredenheid te laten verlopen.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Wat willen wij bereiken?

Indien nodig tegengaan van uitholling van de vrijwillige brandweer door regionalisering brandweer

Bij brand en ongevallen kan de burger rekenen op professionele hulp door ons brandweerkorps. De regionalisering mag geen gevolgen hebben voor het kwaliteitsniveau van onze brandweezorg en het welbevinden van het korps.

Beleids- en prestatie indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	0,61	0,66	0,65
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	*	*	*
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,9	*	0,09
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	1,96	*	1,96
Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners	2,26	3,34	2,26
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2,8	*	2,8
Overleg verwarde personen	Aantal	11	12	15
Geregistreerde verkeersongevallen	Aantal	315	328	310
Uitrukken brandweer / ambulance	Aantal	185	195	185
Opkomsttijden binnen de norm	%	67%	67%	67%
Ongewenste/onterechte meldingen (TOOM)	Aantal	**	**	**
Risicobedrijven binnen de gemeente	Aantal	0	0	0

(crisis)Incidenten (GRIP1)	Aantal	0	0	1
----------------------------	--------	---	---	---

---

* Informatie indicator niet bekend.

** Indicator wordt niet meer bijgehouden na een succesvolle campagne

---

Wat mag het kosten?

Bedragen x1000

Exploitatie				
Lasten	2018	2019	2020	2021
6.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.592	1.549	1.505	1.462
6.2.1 Openbare orde en veiligheid BeM	355	355	355	355
Totaal lasten	1.947	1.904	1.861	1.818
Baten	2018	2019	2020	2021
6.1 Crisisbeheersing en brandweer	77	77	77	77
6.2.1 Openbare orde en veiligheid BeM	6	6	6	6
Totaal baten	82	82	82	82
Resultaat	-1.865	-1.822	-1.778	-1.735

Programma 7. Sport, cultuur en recreatie

Inleiding

De ambities op het gebied van cultuur zijn uitgewerkt in een Cultuurnota. Samenwerking op gebied van cultuur zal worden bevorderd onder andere door een koppeling tussen diverse organisaties en cultuurvormen. Ook op gebied van cultuur geldt dat 'iedereen mee moet kunnen doen'. Hiervoor wordt gewerkt aan een laagdrempelige subsidieverordening.

Het streven is specifieke aandacht voor eigen Nunspeetse, historische en culturele kenmerken. Nunspeet is een kunstenaarsdorp en dat wil de gemeente uitdragen. Het nieuwe museum in Nunspeet is daarbij een grote waarde. Ook andere initiatieven (zoals het museum in de voormalige brandweerkazerne in Elspeet) krijgen daarom steun. Met betrekking tot sport blijft het stimuleren van sport en beweging op scholen en in kernen en wijken belangrijk. Ook wil de gemeente aandacht schenken aan sportfaciliteiten voor mensen met een beperking. Er komt duidelijkheid over de meest wenselijke toekomst van sport- en recreatiecentrum De Brake de gemeente gaat aan de slag met het moderniseren van de sportinfrastructuur (Wiltsangh). In het kader van 'meer samenleving, minder overheid' gaat de gemeente een proeftuin starten om in overleg met de sportverenigingen te komen tot een visie op de meest wenselijke insteek met betrekking tot beheer en onderhoud van sportaccommodaties. Het kwaliteitsniveau van het openbaar groen blijft gehandhaafd op het huidige niveau. Daarnaast vindt onderzoek plaats naar de mogelijkheid wijken en kernen te betrekken bij het onderhoud van onze openbare ruimte

Bestuurlijke kaders

- Nota 'Sporten en bewegen in Nunspeet' 2013-2016
- Beleidsnota Cultuur 2015-2018
- Beleidsnota Wet maatschappelijke ondersteuning 2012-2015, Meedoen!
- 'De gemeente als regisseur'; subsidienota gemeente Nunspeet 2013-2016
- Groen- en beheerplan 2011-2017

Wat willen wij bereiken?

Nieuw beleid 2018-2021 Programma 7

Wat gaan wij doen?

Aanvulling opwaardering voetbalvoorziening Vierhouten

Op grond van extern advies en onder voorbehoud van vaststelling van de Programmabegroting 2018-2021 heeft het college op 25 april 2017 besloten om uit te gaan van renovatie van het bestaande hoofdveld van VV Vierhouten naar een voetbalveld met hybride speelveldconstructie. Aanvullend op de reeds opgenomen bedragen in de Programmabegroting voor een pupillenkunstgrasveld wordt een aanvraag nieuw beleid ingediend om een voetbalveld met een hybride speelconstructie mogelijk te maken.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Actualiseren nieuwbouw zwembad - revitalisering sportpark

Er heeft een actualisatie van de exploitatie- en investeringsramingen van nieuwbouw van het zwembad en revitalisering van het sportpark plaatsgevonden. Daarnaast heeft ook een haalbaarheidsonderzoek plaatsgevonden naar de integratie een nieuw zwembad op sportpark Wiltsangh. Per saldo levert deze actualisatie en integratie een lastenverzwaring op.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Herstel rieten dakbedekking Schaapskooi Elspeet

Doordat de schaapskooi omringd wordt door bomen heeft dit directe gevolgen voor de rietkap. Door het verwijderen van het verteerde riet en het opstoppen van de slechtere stukken zal dat ten goede komen op de levensduur van de rieten kap.

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Realisering MTB-route

De realisatie van een vaste mountainbikeroute is opgenomen in het coalitieakkoord 2014-2018. Ook in omliggende gemeenten (Ermelo en Harderwijk) wordt gewerkt aan realisatie van vaste MTB-routes. Na afronding van het ontwerp van een vaste mountainbikeroute binnen de gemeente Nunspeet wordt een uitvoeringsplan opgeleverd. Daarin staan de daadwerkelijke realisatiekosten vermeld (€ 60.000,-). Dit is uiteraard afhankelijk van de lengte van de route en de inzet van vrijwilligers.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Stimuleren / ontwikkelen paarse heide (4 jaar)

Het opzetten en uitvoeren van een maatregelprogramma voor het ontwikkelen/vergroten van het (paarse)struikheideareaal voor een meer paars heidelandschap. Voorlopig wordt uitgegaan van een aanpak van 40 ha verspreid over de komende 4 jaar. De maatregel is plaggen van Molinia(gras) Kosten per ha is € 2900,-/ha. En aanbrengen van mineralen in de vorm van steenmeel als anti-verzuringmaatregel. Kosten per ha € 500,-.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Verbetering marktplein en omliggend centrumgebied

Inrichting van het Marktplein wijzigen om intensief gebruik van het Marktplein door diverse gebruikers te stimuleren en daarmee de levendigheid op het plein en verder in het Centrum te versterken. De plannen voor het Marktplein worden nu uitgewerkt om in 2018 uitgevoerd te kunnen worden. Dan kunnen deelprojecten in het centrum, aansluitend op de centrumvisie en de ontwikkelingen van het Marktplein uitgewerkt worden.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Verhogen jaarlijkse subsidie Vrije Academie voor Beeldende Kunsten Nunspeet

De Vrije Academie voor Beeldende Kunsten Nunspeet betaalt op dit moment geen huur aan het Noord Veluws Museum. Met het verhogen van het subsidie (huur) wordt aan deze ongewenste verhouding een einde gemaakt.

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen wij bereiken?

Participeren en investeren in programma 'Noord-Veluwe Fietst!'

In aansluiting op de Gelderse Sportambitie heeft de gemeente Nunspeet een aanvraag voor een subsidie ingediend onder de noemer Noord-Veluwe Fietst! *Locatie Nunspeet*. Insteek is te faciliteren in een voorziening ten behoeve van drie fietsverenigingen in Nunspeet. De subsidieaanvraag is door de Provincie afgewezen. Op dit moment worden de ambities van de verenigingen concreet uitgewerkt naar concrete plannen waarover besluitvorming zal plaatsvinden (als een van de actiepunten vanuit het haalbaarheidsonderzoek De Wiltsangh).

Wat gaan wij doen?

Onder voorbehoud van besluitvorming uitwerking geven aan project Noord-Veluwe Fietst! locatie Nunspeet (als onderdeel van Masterplan De Wiltsangh)

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Stimuleren sport en beweging op scholen, in kernen en wijken door combinatiefunctionarissen

Stimulering van sport en bewegen is een belangrijk middel als het gaat om volksgezondheid, leefbaarheid en sociale samenhang. Om dit te stimuleren neemt de gemeente vanaf 2012 deel aan de Rijksregelingen impuls Brede Scholen, sport en cultuur (kort gezegd de combinatiefunctionarissen) en buurtsportcoaches. Op basis van een in 2016 uitgevoerd onderzoek, waarbij 2017 is gebruikt als een overgangsjaar heeft dit geleid tot een doorontwikkelde aanpak met een centrale focus op het stimuleren van een gezonde leefstijl, waarbij specifieke aandacht wordt gegeven op de kwetsbare (doel)groepen van alle leeftijden. Onderdelen zijn bijvoorbeeld (continuering van) Jongeren op Gezond Gewicht, methode 'Bewegen Samen Regelen'. Tegelijkertijd worden de rijksregelingen ook breder ingezet binnen het sociaal domein, om, als onderdeel van de transformatie, een bijdrage te leveren aan specifieke doelstellingen op het gebied van bijvoorbeeld participatie en het terugdringen van eenzaamheid.

Wat gaan wij doen?

Uitvoering geven aan (ver)nieuw(d) plan van aanpak Impuls Brede School en buurtsportcoaches

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Extra stimuleren sportfaciliteiten voor mensen met een beperking

In het uitvoeringsprogramma sportstimulering (2014) is een aparte subsidieregeling gestart voor verenigingen met een zogenaamd G-elftal. Tevens doet de gemeente mee aan Special Heroes (een interventie van Nunspeetse sportverenigingen in samenwerking met de scholen voor (voortgezet) speciaal (basis) onderwijs). De insteek is deze interventie ook in 2018 te laten plaatsvinden. Tevens wil de gemeente uitwerking geven aan de aanbevelingen, voortkomend uit een in 2017 uitgevoerd onderzoek door de Noord-Veluwse gemeenten, MEE-Veluwe en Hogeschool Windesheim naar vraag en aanbod voor (potentiële) sporters met een beperking. Een van de acties is het aanstellen van een regionaal coördinator aangepast sport, alsmede ook aanvullende activiteiten (laten) uitvoeren door welzijnswerk en combinatiefunctionarissen. Daarnaast wordt in 2018 ook aanverwant landelijk beleid verwacht omtrent aangepast sporten.

Wat gaan wij doen?

Afronden onderzoek ondersteuning sporters met een beperking

Onderzoek is afgerond. Op korte termijn zal besluitvorming over de aanbevelingen gaan plaatsvinden, waaronder het aanstellen van regionaal coördinator aangepast sporten.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Nader advisering over aanpassing c.q. implementatie (rijks)beleid

In 2017 wordt het beleid opgesteld. In 2018 wordt hier verder uitvoering aan gegeven.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Voorzetting van Pilot Special Heroes 2017-2018

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Uitwerking van nieuwbouw zwembad op sportpark de Wiltsangh

In juni 2017 heeft de gemeenteraad aan de hand van een haalbaarheidsstudie besloten om de nieuwbouw van het zwembad te laten plaatsvinden op sportpark Wiltsangh. In 2018 zal dit besluit nader uitgewerkt gaan worden, worden voorbereidingen getroffen om te komen tot een aanbesteding en naar verwachting ook een aanbesteding gevoerd kan worden.

Wat gaan wij doen?

Opstarten aanbesteding nieuwbouw zwembad

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Uitvoering van aanbesteding nieuwbouw zwembad

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Uitwerking Masterplan revitalisering van sportpark Wiltsangh

In juni 2017 heeft de gemeenteraad aan de hand van een haalbaarheidsonderzoek besloten nieuwbouw van het zwembad te laten plaatsvinden op sportpark Wiltsangh. In 2018 zal enerzijds dit besluit nader uitgewerkt worden waaronder een concretisering van wenselijke en noodzakelijke voorzieningen en (wellicht) een aanbesteding van sporthal/turnhal als onderdeel van het nieuwe zwembadcomplex. Anderzijds willen we concreet starten met een aantal revitaliseringszaken, zoals het creëren van sociaal veilige (fiets)verbinding van uit de kern, alsmede een ontsluiting van het sportpark met de Oostelijke Rondweg.

Wat gaan wij doen?

Concretisering van de wenselijke en noodzakelijke voorzieningen

Op basis van het vastgesteld Haalbaarheidsstudie zullen de wenselijke en noodzakelijke voorzieningen van de verenigingen nader worden geconcretiseerd.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Starten van aanbesteding sportcomplex van zwembad, sporthal en turnhal (aangevuld met wenselijke voorzieningen)

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Besluitvorming benodigde maatregelen tennisverenigingen Elspeet en Hulshorst en voetbalvereniging Vierhouten

In 2016 en 2017 heeft aanvullende besluitvorming plaatsgevonden met betrekking tot de tennisverenigingen in Elspeet en Hulshorst en voetbalvereniging Vierhouten. In 2017 hebben de tennisverenigingen een financiële bijdrage ontvangen. De aanleg van een nieuwe voetbalveld voor VV Vierhouten is voorzien in 2018.

Wat gaan wij doen?

Aanleg van nieuwe hybride speelveld VV Vierhouten

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Faciliteren komst museum in Elspeet, onder meer uit oogpunt van stimuleren burgerinitiatief

De gemeente Nunspeet wil een moderne overheid zijn, waarin wordt uitgegaan van de kracht, mogelijkheden en initiatieven van mensen zelf. Burgerinitiatieven zijn daarin dan ook van groot belang. Om die reden stimuleert de gemeente de verdere ontwikkeling van een museum in Elspeet.

Wat gaan wij doen?

Het initiatief ter realisatie van het museum in Elspeet is gereed. De gemeente blijft dit nauwlettend volgen en faciliteert waar mogelijk en passend binnen het beleid

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen wij bereiken?

Stimuleren actieve of passieve deelname aan kunst voor alle inwoners

De gemeente continueert het huidige, hoge niveau van de basisvoorzieningen op het gebied van kunst en cultuur. Daarnaast stimuleert zij het culturele verenigingsleven. Om de deelname aan kunst en cultuur voor jeugd en jongeren en zij die beperkingen ondervinden tot deelname te stimuleren wordt er ingezet op een combinatiefunctionaris (cultuurmakelaar). Naast een doel op zich is cultuur namelijk ook een belangrijk middel om te participeren in de samenleving. Het verder uitdiepen van de verbindingen tussen cultuur en beleidsterreinen als Wmo en minimabeleid heeft dan ook een grote prioriteit. De cultuurnota uit 2015 vormt de leidraad voor deze werkzaamheden.

Wat gaan wij doen?

Uitvoering geven aan het beleidsnota Cultuur

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen wij bereiken?

Faciliteren beschikbaar stellen leegstaande winkels en bedrijfspanden aan kunstenaars

In het verlengde van de realisatie van het kunstsnoer en in samenwerking met de 'Stichting Nunspeet uit de kunst' wordt met ondernemers(verenigingen) en overlegorganen gesproken over de mogelijkheden om leegstaande winkels en bedrijfspanden aan kunstenaars - tijdelijk - beschikbaar te stellen. Creatieve industrie is een sector die veel kansen biedt. Op deze manier krijgt het economisch klimaat van Nunspeet een impuls en wordt de aantrekkingskracht op met name toeristen vergroot

Wat gaan wij doen?

Afhankelijk van de uitkomsten van gesprekken met ondernemers en overlegorganen overgaan tot concrete acties

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen wij bereiken?

Specifieke aandacht voor eigen Nunspeetse historische en culturele kenmerken, zoals onze korpsen en koren en cultuurhistorische identiteit Nunspeetse ruimte

De Nunspeetse historische en culturele kenmerken worden vorm en inhoud gegeven onder de vlag van 'Nunspeet Kunstenaarsdorp'. De gemeente stimuleert de gemeenschap om activiteiten te ontwikkelen die hierop aansluiten. Zo komt de cultuurhistorische identiteit naar voren in de activiteiten van het Noord-Veluws Museum en is er een kunstmenu voor het primair onderwijs. Regionaal wordt ingezet op verlenging van het provinciale cultuur- en erfgoedpact voor de periode 2017-2020, waaruit ook diverse projecten (kunnen) voortvloeien. Vanzelfsprekend wordt de sterke infrastructuur die op dit gebied in Nunspeet aanwezig is – zoals verenigingen en stichtingen – gekoesterd en gestimuleerd.

Wat gaan wij doen?

De gemeente biedt diverse mogelijkheden om maatschappelijk initiatief op het gebied van kunst en cultuur te stimuleren en de ambitie van 'Nunspeet kunstenaarsdorp' verder uit te dragen

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen wij bereiken?

Faciliteren toekomstbestendige bibliotheek die minder kost, waardevol blijft voor de samenleving en extra aandacht heeft voor ouderen en jeugd

De nieuwe bibliotheekwet die op 1 januari 2015 is ingegaan, gaat uit van een andere rol van de bibliotheek: meer focus op connectie en minder op collectie. De bibliotheek heeft daarmee een rol gekregen in bijvoorbeeld het bestrijden van laaggeletterdheid en het aanleren van mediawijsheid. Voor Nunspeet betekent dit (in samenwerking met Harderwijk, Putten en Ermelo) andere subsidieafspraken met Bibliotheek Noordwest Veluwe. Uitvoering geven aan de nieuwe Bibliotheekwet door het tot stand brengen, stimuleren en faciliteren van waardevolle verbindingen met (potentiële) partners staat daarin centraal. Omdat deze transitie vraagt om een andere manier van werken en daardoor tijd kost, blijft de gemeente de bibliotheek daar in regioverband bij begeleiden.

Wat gaan wij doen?

De bibliotheek bij de transitie in regionaal verband begeleiden en waar nodig bijsturen

In 2016 is een nieuw beleidskader geformuleerd voor de bibliotheek. Ook is een begin gemaakt met de implementatie van de nieuwe werkwijze die dit met zich mee brengt.

Portefeuillehouder: G. van den Berg

Wat willen wij bereiken?

Uitgaan van basisniveau plus openbaar groen, bij toegangswegen, begraafplaatsen en parken

De gemeente wil een voortzetting van het huidige kwaliteitsniveau basis plus conform het vastgestelde Groenbeleids- en beheerplan 2011-2017 bij de toegangswegen, begraafplaatsen en de parken. Maakt ook onderdeel uit van nieuwe groenbeleid 2018-2028 als uitgangspunt voor nieuw beleid. Dit zal in najaar 2017 - begin 2018 verder uitgewerkt worden.

Wat gaan wij doen?

Voortzetten van het huidige kwaliteitsniveau op basis van het beheerplan

Maakt onderdeel uit van nieuwe groenbeleid 2018-2028. Dit zal najaar 2017 / voorjaar 2018 worden uitgewerkt.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Onderzoeken van mogelijkheden wijken en kernen te betrekken bij onderhoud openbare ruimte

Via dorpsverenigingen en wijkplatforms wordt vanaf 2016 de mogelijkheden nagegaan om de bewoners zelfwerkzaamheden te laten uitvoeren in de openbare ruimte. Dit onderzoek vraag zal onder andere in het nieuwe groenbeleid 2018-2028 meegenomen worden.

Wat gaan wij doen?

Vorbereiden van onderzoeken (via dorps- en buurtverenigingen) van mogelijkheden zelfwerkzaamheid bij onderhoud openbare ruimte door bewoners

Maakt onderdeel uit van nieuwe groenbeleidsplan 2018-2028. Voorbereiding hiervan is gestart in 2017 met o.a. nulmeting en interviews stakeholders

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Beleids- en prestatie indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Niet sporters	% Kind (inactief)	*	8%	8%
	% Jongeren (inactief)	*	7%	7%
	% Volwassenen (inactief)	*	7%	7%
	% Ouderen (inactief)	*	12%	7%

Wat mag het kosten?

Bedragen x1000

Exploitatie				
Lasten	2018	2019	2020	2021
7.1 Sportbeleid en activering	61	61	61	61
7.2.1 Sportaccomodaties BeM	307	302	297	291
7.2.2 Sportaccomodaties Openbare Ruimte	479	475	443	441
7.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	287	287	287	287
7.4 Musea	39	39	39	39
7.5.1 Cultureel erfgoed BeM	65	65	65	65
7.5.2 Cultureel erfgoed Openbare Ruimte	20	20	20	20
7.5.3 Cultureel erfgoed ROV	173	173	173	173
7.6 Media	676	676	671	671
7.7.1 Openbaar Groen en (openlucht) recreatie BeM	11	11	11	8
7.7.2 Openbaar Groen en (openlucht) recreatie Openbare Ruimte	2.186	2.169	2.156	2.142
Totaal lasten	4.305	4.278	4.222	4.198
Baten	2018	2019	2020	2021

7.2.1 Sportaccomodaties BeM	53	53	53	53
7.2.2 Sportaccomodaties Openbare Ruimte	80	80	80	80
7.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3	3	3	3
7.5.1 Cultureel erfgoed BeM	17	17	17	17
7.5.2 Cultureel erfgoed Openbare Ruimte	5	5	5	5
7.7.1 Openbaar Groen en (openlucht) recreatie BeM	2	2	2	2
7.7.2 Openbaar Groen en (openlucht) recreatie Openbare Ruimte	664	664	664	664
Totaal baten	824	824	824	824
Resultaat	-3.481	-3.454	-3.398	-3.374

Programma 8. Economische zaken

Inleiding

De ambitie is een krachtige lokale economie. Het bedrijfsleven wordt optimaal gefaciliteerd onder andere middels de bedrijfscontactfunctionaris. Er wordt gestart met de uitgifte van kavels op bedrijventerrein de Kolk.

Mensen met een beperking wil de gemeente gericht aan werk helpen. Zij wil een voorbeeldfunctie vervullen door stage werkplekken aan te bieden en mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.

De kansen die de ligging aan de Veluwemeerkust biedt zal de komende jaren beter worden benut, met name op het gebied van bereikbaarheid en kwaliteit. De gemeente blijft actief participeren in het programma 'Vitale Vakantieparken'. Samen met de ondernemersvereniging wil de gemeente een gratis Wi-Fi-netwerk realiseren in het dorpscentrum van Nunspeet.

Bestuurlijke kaders

- Omgevingsagenda 2015-2020 Regio Noord-Veluwe
- Integrale Toekomstvisie Nunspeet 2030
- Economisch programmerings- en ontwikkelingsdocument (regio)
- Regionaal programma bedrijventerreinen 2011-2020
- Provinciale omgevingsvisie
- Nota bestemmingen en beheer van de bossen
- Notitie bedrijvenloket

Wat willen wij bereiken?

Nieuw beleid 2018-2021 Programma 8

Wat gaan wij doen?

Extra bijdrage Veluwemarketing

De bijdrage aan VisitVeluwe voor bovenregionale promotie en marketing wordt vanaf 2018 verhoogd van € 0,70 naar € 1,00 per inwoner.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Extra stimulans Stichting Nunspeet uit de kunst

Stichting Nunspeet uit de Kunst (SNudK) wil haar ideeën (goede marketing en promotie van Nunspeet) via professionele en betaalde aanpak verwezenlijken. Bij wijze van stimulans wordt aan SNudK in 2018 (net als in 2017) € 50.000,-- extra beschikbaar gesteld.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Optimaliseren gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers via bedrijfscontactfunctionaris

De bedrijfscontactfunctionaris zet in op goede bereikbaarheid, beschikbaarheid en toegankelijkheid. Hiertoe wordt periodiek met ondernemersverenigingen overleg gevoerd, vinden bedrijfsbezoeken plaats en krijgt de kwaliteit van de gemeentelijke website voortdurend aandacht.

Wat gaan wij doen?

Voortzetting activiteiten van de bedrijfscontactfunctionaris

Activiteiten van de bedrijfscontactfunctionaris van 2017 worden ook in 2018 voortgezet.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Wat willen wij bereiken?

Regionaal maximaal inzetten op arbeidsmarktbeleid, mensen met arbeidsbeperking en andere inrichting sociale werkvoorziening

Regionaal wordt het beleid zoveel mogelijk afgestemd in Factor Werk en NEO . In Factor Werk is ook de Inclusief Groep betrokken.

Wat gaan wij doen?

Het afleggen van bedrijfsbezoeken door de jobcoach en bestuurder en het bezoeken van bedrijfsbijeenkomsten

In 2018 zal de portefeuillehouder samen met de jobcoach net als in 2017 bedrijfsbezoeken afleggen.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Invulling van het regionaal werkbedrijf “Factor werkt in samenwerking met de Noord-Veluwse Werkkamer

Nunspeet neemt deel aan verschillende werktafels van Factor Werk. Er is bijvoorbeeld een gezamenlijke website opgezet (www.factorwerk.nl) en de re-integratie-instrumenten zijn gezamenlijk in een handboek opgenomen.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Uitvoering geven aan de samenwerking met de Inclusief Groep en werkgevers voor de Participatiewet

Door de trekkingsrechten van de IG zijn er de komende twee jaar extra middelen beschikbaar om re-integratietrajecten bij de IG in te kopen. Via o.a. Factor Werk is er een verbinding tussen gemeente, de IG, werkgevers en onderwijsinstellingen.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Verdere besluitvorming over regionale samenwerking met de Inclusief Groep /Proson

In het najaar van 2017 wordt er verdere besluitvorming rondom de IG verwacht. Dit proces is nog niet afgerond door complexe vragen die op dit moment bij een juridisch adviesbureau liggen.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd, M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Invullen voorbeeldfunctie gemeente Nunspeet als werkgever door aanbieden stage-/werkplekken en in dienst nemen van mensen met achterstand tot de arbeidsmarkt

De gemeente Nunspeet zal ook de komende bestuursperiode stage-/werkplekken aanbieden aan leerlingen van het voortgezet onderwijs. Daarnaast zal de gemeente Nunspeet in haar kwaliteit als werkgever op grond van de Participatiewet arbeidsgehandicapten in dienst (moeten) nemen.

Wat gaan wij doen?

Voortzetting inspanningen voor het in dienst nemen van mensen met achterstand tot de arbeidsmarkt

De inspanningen voor het in dienst nemen van mensen met achterstand tot de arbeidsmarkt worden in 2018 voortgezet. Op verschillende manieren worden mensen met achterstand tot de arbeidsmarkt ingezet. Soms door een aanstelling bij gemeente Nunspeet; vaker door bijvoorbeeld detachering of door uitbesteding van werk aan de Inclusiefgroep.

Het college heeft de ambitie dat in 2018 tenminste 4 personen uit de doelgroep Banenafpraak een aanstelling hebben bij gemeente Nunspeet. Medio 2017 zijn dat er 2. P&O stuurt eind 2017 een voorstel naar de raad over de wijze waarop en de randvoorwaarden waaronder het mogelijk is om in 2018 nog tenminste 2 personen uit de doelgroep Banenafpraak aan te stellen.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Voorzetting gemeentelijk beleid voor stages en werkervaringsplaatsen

Gemeente Nunspeet had al stagebeleid en sinds 2016 ook een beleid voor werkervaringsplaatsen. Toepassing daarvan wordt in 2018 voortgezet. Jaarlijks wordt aan circa 5-8 stagiairs een stageplaats binnen gemeente Nunspeet aangeboden.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Gerichte marketing 'merk' Nunspeet en stimuleren lokaal gastheerschap lokale VVV in samenhang met regionale promotie

Gerichte marketing 'merk' Nunspeet en stimuleren lokaal gastheerschap lokale VVV via Stichting Nunspeet uit de Kunst in samenhang met regionale promotie via VisitVeluwe.

Wat gaan wij doen?

Met VisitVeluwe worden zonodig nieuwe afspraken gemaakt over bovenregionale promotie en marketing

De Veluwebrede afspraken met VisitVeluwe voor de periode 2017-2020 voor bovenregionale promotie en marketing zijn lokaal vertaald in de subsidiebeschikking. De bijdrage aan VisitVeluwe wordt vanaf 2018 verhoogd van € 0,70 naar € 1,00 per inwoner.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Voortzetting marketingoverleg

Het marketingoverleg, zoals in 2016 gestart, wordt voortgezet, echter nu onder de vlag van het Toeristisch-Recreatief Overleg Platform (TROP). Er is 4 x per jaar overleg onder voorzitterschap van de wethouder Toerisme en Recreatie.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Wat willen wij bereiken?

Ontwikkelen bedrijfslocaties, met name De Kolk en centrale bedrijvenlocatie Elspeet

Het onderzoek naar een geschikte locatie voor plaatsgebonden bedrijvigheid in Elspeet wordt in 2018 voortgezet en zo mogelijk afgerond. Wat bedrijventerrein De Kolk is de uitgifte medio 2017 gestart.

Wat gaan wij doen?

Verdere invulling De Kolk met lokale bedrijven en afronding onderzoek naar de centrale bedrijvenlocatie in Elspeet

De uitgifte van bedrijventerrein de Kolk is gestart waarbij lokale gebondenheid een voorwaarde is.

Portefeuillehouder: L. van der Maas

Wat willen wij bereiken?

Breedband in het buitengebied

In 2016 is door de gemeente Nunspeet – en overige gemeenten op de Noord- en Oost-Veluwe - met (Communication Infrastructure Fund) CIF een convenant getekend voor de aanleg van breedband in het buitengebied. Wanneer de helft van de adressen in het buitengebied - van een deel van Nunspeet en Ermelo - zich tijdens de campagne inschrijft, wordt begin 2018 begonnen met de aanleg van het glasvezelnetwerk door CIF. De verwachting is dat alle 40.000 adressen in de elf deelnemende gemeenten eind 2019 toegang hebben tot het glasvezelnetwerk.

Wat gaan wij doen?

Op grond van het convenant met CIF afronden van haalbaarheidsonderzoeken aansluiten van alle gemeenten op breedband

Op grond van het convenant met CIF moet het Buitengebied van Nunspeet in 2018 aangesloten zijn op breedband.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Behouden schaapskudde met voldoende eigen middelen en toereikende subsidie

Behouden schaapskudde met voldoende eigen middelen en toereikende subsidie en/of begrazingsvergoeding.

Wat gaan wij doen?

Realisatie nieuwe schaapskooi

In 2018 wordt uitvoering gegeven aan de keuzes die volgen uit de onderzoekresultaten van het project 'Paarse Heide' (najaar 2017 opgeleverd), waarvan ook de inzet van de schaapskudde en -kooi deel van uitmaakt.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Faciliteren ontwikkeling Randmeerkust (Nunspeet aan Zee), met inachtneming belangen agrariërs en natuur

Er zijn initiatieven en investeringen van marktpartijen aan de Randmeerkust. Nunspeet aan Zee c.q. de revitalisering van het surfstrandje is verder als mogelijk project aangedragen als onderdeel van het thema Zuiderzeekust van de VeluweAgenda (Gebiedsopgave Veluwe). De hiertoe georganiseerde brainstormsessie 'Kansen voor Water op de Veluwe' moet nog een vervolg krijgen. Los van dit traject gaat de gemeente het proces rond de kwaliteitsverbetering van het surfstrandje sec versnellen. Het streven is om de planvorming over de upgrading van het surfstrandje in 2018 met betrokken partijen af te ronden.

Wat gaan wij doen?

Onderzoek mogelijkheden ontwikkeling en kwaliteitsimpuls Randmeerkust

De kwalitatieve recreatieve doorontwikkeling van de Randmeerkust (beleidsmatig en concrete maatregelen) wordt blijvend met betrokken partijen verkend en gerealiseerd. Nunspeet aan Zee c.q. de revitalisering van het surfstrandje is verder als mogelijk project aangedragen als onderdeel van het thema Zuiderzeekust van de VeluweAgenda (Gebiedsopgave Veluwe). De hiertoe georganiseerde brainstormsessie 'Kansen voor Water op de Veluwe' moet nog een vervolg krijgen.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Actieve invulling geven aan programma 'Vitale vakantieparken'

Op 6 april 2017 ondertekenden elf gemeenten het 'Bestuursakkoord Vitale Vakantieparken 2017-2021'. Met ingang van 2018 moeten de organisatorische, financiële en beleidsmatige gevolgen van het bestuursakkoord op lokaal niveau geïmplementeerd worden. Verder worden uitgangspunten van het programma Vitale Vakantieparken vertaald in de vast te stellen Omgevingsvisie van de gemeente Nunspeet en het bijbehorende uitvoeringsprogramma.

Wat gaan wij doen?

In het verlengde van regionale afspraken en de uitrol op Veluweniveau wordt er een beleidskader opgesteld

Op 6 april 2017 ondertekenden elf gemeenten het 'Bestuursakkoord Vitale Vakantieparken 2017-2021'. Met ingang van 2018 moeten de organisatorische, financiële en beleidsmatige gevolgen van het bestuursakkoord op lokaal niveau geïmplementeerd worden. Verder worden uitgangspunten van het programma Vitale Vakantieparken vertaald in de vast te stellen Omgevingsvisie van de gemeente Nunspeet en uitgewerkt in het bijbehorende uitvoeringsprogramma.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Wat willen wij bereiken?

Realiseren Wi-Fi-netwerk in dorpscentrum

In 2017 is een nader onderzoek gestart naar het beschikbaar stellen van gratis Wi-Fi-netwerk in het dorpscentrum van Nunspeet (het marktplein). Afhankelijk van de uitkomsten zullen er vervolgstappen in 2018 worden genomen met als doel om het netwerk in de eerste helft van 2018 in gebruik te nemen.

Wat gaan wij doen?

Realisatie wifi-netwerk op het marktplein

Realisering van het Wifi-netwerk op het marktplein vergt nader onderzoek.

Portefeuillehouder: M.W. Storteboom

Beleids- en prestatie indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Funciemenging	%	*	*	*
Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	*	*	*
Vestigingen van bedrijven	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	1.357	1.357	1.357

* Informatie indicator niet bekend.

Wat mag het kosten?

Bedragen x1000

Exploitatie				
Lasten	2018	2019	2020	2021
8.1 Economische ontwikkeling	61	61	61	61
8.2 Fysieke Bedrijfsinfrastructuur	81	81	81	81
8.3 Bedrijfsloket en Bedrijfsregelingen	41	41	41	37
8.4.1 Economische promotie BeM	168	168	164	164
8.4.2 Economische promotie Financiën	113	113	113	113
Totaal lasten	464	464	460	457
Baten	2018	2019	2020	2021
8.3 Bedrijfsloket en Bedrijfsregelingen	112	112	112	112
8.4.2 Economische promotie Financiën	1.307	1.362	1.362	1.362
Totaal baten	1.419	1.474	1.474	1.474
Resultaat	955	1.010	1.014	1.017

Programma 9. Bestuur en ondersteuning

Inleiding

Nunspeet is en blijft een zelfstandige gemeente. Naast de samenwerking binnen de RNV zal waar nodig en mogelijk actief samenwerking worden gezocht met omliggende gemeenten. Een optimale dienstverlening - ook vanuit het KCC - aan onze inwoners en bedrijven, minder regels en een snelle vergunningverlening. Periodiek zullen onze kernen bezocht worden. Uiterlijk in 2017 kunnen de burgers en bedrijven álle zaken met de gemeente digitaal afhandelen. Wat de financiën betreft: een gezond financieel beleid, zo laag mogelijke belastingdruk voor de burgers en bedrijven.

Bestuurlijke kaders

- Integrale Toekomst Visie Nunspeet 2030
- Collegeprogramma 2014-2018
- Beleidsagenda gemeenteraad
- Communicatienota
- Realisatieplan EI-Nunspeet
- Protocol actieve en passieve informatieplicht
- Kwaliteitsjaarplan

Wat willen wij bereiken?

Nieuw beleid 2018-2021 Programma 9

Wat gaan wij doen?

Aanjager digitale dienstverlening

Om de ambities op het gebied van dienstverlening te realiseren missen we een aanjager voor nieuwe ontwikkelingen. Om hier daadwerkelijk stappen in te zetten is inhuur vereist.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Aanschaf nieuw klachten en meldingen systeem, vervanger SIM

Het proces voor klachten en meldingen heeft een lean-traject doorlopen. Uitkomst is dat het huidige klachten en meldingen systeem niet klantvriendelijk is en ook in de bedrijfsvoering onvoldoende mogelijkheden biedt voor sturing en koppeling aan bijvoorbeeld zaakgericht werken. Vernieuwing is hierdoor noodzakelijk.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Akoestiek en aankleding kantoorruimtes

In het project HNW zijn in de afgelopen jaren de kantoorruimtes heringericht. Aankleding van de wanden en de ruimtes door middel van groenvoorziening en/of wandbekleding was daarbij nog niet meegenomen. Uit de evaluatie van HNW is o.a. gebleken dat hier wel behoefte aan is. Daarnaast blijkt uit de evaluatie HNW dat geluidsoverlast een speerpunt is, waar akoestische maatregelen tegen getroffen moeten worden.

Vanaf mei 2017 loopt een pilot akoestische maatregelen door de afdeling Openbare Ruimte. Naar aanleiding daarvan wordt bepaald welke maatregelen getroffen kunnen worden in het gehele gemeentehuis en hoe dat gecombineerd kan worden met wandbekleding en/of groenvoorziening.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Autocad licenties

Het aantal medewerkers in de organisatie die gebruik maakt van Autocad is gegroeid (uitbreiding formatie openbare ruimte). Dit levert extra licentieskosten op.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Bag 2.0

Op 1 januari 2018 wordt de nieuwe wet van kracht waardoor verschillende aanpassingen moeten gebeuren in de software. Deze aanpassingen zijn vooral nodig om de aansluiting op landelijke voorzieningen aan te passen en de Geometrie koppeling aan te passen. De technische aanpassing moet worden uitgevoerd in de loop van 2018. Dit omdat de software leveranciers voor die tijd geen gelegenheid hebben gehad om de software aan te passen.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Bestuurlijke besluitvorming digitaliseren en koppelen aan CZA

In het kader van zaakgericht werken verlopen (werk)processen digitaal. Echter het onderdeel besluitvormingsproces (raad, college, directie) verloopt nog analoog. Hierbij worden na besluitvorming de betreffende documenten (voorzien van handtekeningen/parafen) handmatig bijgescand. Om dit onderdeel van proces ook geheel digitaal te laten verlopen is er een koppelvlak nodig tussen CZA en bijvoorbeeld NotuBiz.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Beveiliging SIM-site

In de bewerkersovereenkomsten sloot SIM haar aansprakelijkheid uit en was er discussie over het beveiligingsniveau. Uiteindelijk heeft dit geleid tot overleg tussen een SIM, een aantal SIM-klanten en de IBD. Uitkomst van het overleg is dat SIM zich ISO 27001 gaat certificeren en een bewerkersovereenkomst gaat sluiten met haar klanten gebaseerd op het King-model. Daarnaast worden er veiligheidsmaatregelen ingevoerd tbv het mailverkeer dat SIM namens haar klanten genereert. De consequentie van dit alles is dat SIM haar prijzen met 6% gaat verhogen met ingang van 2018, voor ons betekent dit een verhoging van € 4350,-.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Cubage

Voor de houtoogst zijn we aan het kijken om het bestaande verwerkingsprogramma van houtmeetgegevens Cubage te vervangen voor een nieuw programma. Adviesbureau Borgman Beheer is daarmee aan het ontwikkelen in opdracht van Staatsbosbeheer. Waarschijnlijk worden we gevraagd daar in mee te denken als potentiële gebruiker. Verwachting voor vervanging is in 2018.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Digitalisering analoge dossiers

Er is al een enorme slag geslagen bij het digitaliseren van milieu- en bodemdossiers. Om hierin verder stappen te zetten is inhuur vereist.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

E-factureren

Met ingang van november 2018 zijn overheden op grond van de Europese richtlijn inzake e-factureren (EU/55/2014) verplicht bij overheidsopdrachten e-facturen te kunnen ontvangen en verwerken. Om dit te realiseren zijn er verschillende opties die verkend worden. Een mogelijkheid is de print- en scanapparatuur te vervangen en tevens de software voor e-herkenning facturen te implementeren en te gaan gebruiken.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Electronische paspoortontwaarder

Dagelijks wordt een flink aantal paspoorten ingeleverd i.v.m. het ontvangen van een nieuw paspoort. Om frauduleus handelen te voorkomen moeten deze terstond worden vernietigd of ontwaard. Dit is een wettelijke verplichting en ook neergelegd in ons beveiligingsplan Reisdocumenten. De huidige handmatige ontwaarder is versleten en toe aan vervanging. Gelet op het grote aantal moet het ontwaarden ook arbotechnische verantwoord plaatsvinden. Daarom is nu gekozen voor een eenvoudig, makkelijk en snel te bedienen apparaat.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Gemeentebreed privacy impact analyse assesment

Om te kunnen voldoen aan de richtlijnen voor privacy en gegevensbescherming is het noodzakelijk dat we inzicht krijgen in de risico's die de gemeente momenteel ervaart bij het uitvoeren van haar werkprocessen. Een privacy impact analyse assesment (PIA) ondersteunt bij het inzicht krijgen hiervan en concreet oppakken van verbeterpunten.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Gespreksoptname KCC

Met enige regelmaat hebben medewerkers van het KCC “vervelende” gesprekken met burgers. Soms zijn deze gesprekken intimideren en bedreigend van aard. Dit kan dan reden zijn om de burger zelf daarop aan te spreken en/of aangifte te doen bij de politie. Daarnaast bestaat er ook de behoefte om dergelijke gesprekken te gebruiken voor verbetering van de dienstverlening en voor opleidingsdoeleinde.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Glasvezelverbinding met Elburg en Oldebroek

Mede in het kader van de samenwerking is aanleg van een glasvezelverbinding wenselijk.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Herinrichten bestuursvleugel (ict)

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Herinrichten bestuursvleugel (meubilair)

De kantoorvleugels zijn inmiddels helemaal vernieuwd. De bestuursvleugel was (destijds bewust) daarbij niet meegenomen. Nu is de bedoeling dat in 2018 ook de bestuursvleugel wordt heringericht, in de lijn van het kantoorconcept. Geraamde kosten meubilair; €25.000,--

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Herinrichting bestuursvleugel (bouwkundig)

De kantoorvleugels zijn inmiddels helemaal vernieuwd. De bestuursvleugel was (destijds bewust) daarbij niet meegenomen. Nu is de bedoeling dat in 2018 ook de bestuursvleugel wordt heringericht, in de lijn van het kantoorconcept. Geraamde kosten bouwkundig; €33.000,--.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Implementatie digitaal zaken doen via Ondernemersdossier

De implementatie van het Ondernemersdossier voor de digitale dienstverlening aan bedrijven

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Implementatie en ondersteuning Ensia-systematiek

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) helpt gemeenten in één keer slim verantwoording af te leggen over informatieveiligheid gebaseerd op de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten).

De verantwoordingsystematiek over de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWInet) is samengevoegd en gestroomlijnd.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Implementatie en ondersteuning zelfevaluatie Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)

De Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) is in werking getreden en in 2018 krijgt de gemeente voor het eerst te maken met het uitvoeren van de zelfevaluatie BGT. Hiervoor is ondersteuning vereist. Het betreft een nieuwe wettelijke taak

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Implementatie Notubox voor bezwaarschriftencommissie, digitale werkwijze

Sinds de invoering van CZA is verloopt de afhandeling van bezwaarschriften intern volledig digitaal. De externe leden ontvangen de stukken echter nog op papier, of via We Transfer. Dit is een omslachtige manier van werken die ambtelijk veel tijd kost en voor de leden ook niet efficiënt is. Zij moeten nu stukken downloaden op hun eigen pc of tablet en kunnen deze niet bewerken of voorzien van commentaar met elkaar uitwisselen. Zowel ambtelijk als bij de externe commissieleden bestaat behoefte aan ondersteuning van het digitale proces in de vorm van een I-pad en abonnement op Notudoc. De kosten bestaan uit jaarlijkse abonnements- en gebruikskosten van het systeem, eenmalige implementatiekosten, en eenmalige aanschaf I-pads voor de commissieleden.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Innovatie website via monitoringstools

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Koppeling civision waarden 4WOZ

Om de objecten in de gemeente Nunspeet taxeren wordt de applicatie 4woz gebruikt. Het maken van de aanslagen gebruiken we Civision Waarden. Om de gegevens gelijk te houden worden nu periodieke (2 maandelijks) gegevens uitgewisseld. Hierdoor wordt er continu met oude gegevens getaxeerd. Door het invoeren van de (nieuwe) KMT koppeling wordt er continu met actueel gegevens gewerkt.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Kwaliteitsonderzoeken

Volgens het OverheidsOntwikkelmodel meten we wat de resultaten zijn van het gevoerde beleid. Volgend jaar zijn er verkiezingen, volgens het kwaliteitsplan vindt voor de verkiezingen een burgerpeiling plaats. Daarnaast waren de uitkomsten van de telefonische bereikbaarheid (2015) niet zo positief. Inmiddels zijn er een aantal verbetermaatregelen in gang gezet. In 2018 kan het effect van deze maatregelen worden gemeten.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Mobiele devices

In 2017 wordt een onderzoek afgerond naar de optimalisering van mobiele devices ter ondersteuning van de vaste werkplek. Naar verwachting levert dit extra kosten op. Daarnaast start in 2018 een nieuwe raadsperiode waardoor er mogelijk nieuwe ipads voor nieuwe raadsleden aangeschaft moeten worden.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Monitoringstool dienstverlening; dashboard dienstverlening NVVB

Om inzicht te krijgen in de gemeentelijke dienstverlening en deze te verbeteren is onder andere actuele management- en stuurinformatie van belang. Met behulp van 35 kritische prestatie-indicatoren (KPI's), overzichtelijk gepresenteerd in één online dashboard waarvan een deel is gekoppeld eigen bronbestanden, wordt het mogelijk om een continue klantmeting op drie kanalen (digitaal, telefoon, balie) te doen. Op basis van deze informatie kunnen doelstellingen aangepast en verbeteringen doorgevoerd worden.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

MS Azure (uitbreiding bestaande licentie om in NEO bv. agenda te kunnen delen)

Betreft een uitbreiding van de bestaande Microsoft licenties om in NEO bv. agenda's te kunnen delen

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Ontsluiten GEO-informatie op website en mobile devices

Transparantie van data is het uitgangspunt. De eerste stap is het inrichten van een portal voor het aanbieden van onze open gis data.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Pen-test

Beveiliging van onze systemen is een noodzakelijk. Steeds meer processen verlopen digitaal en de gemeente beschikt over tal van gegevens die interessant zijn voor hackers. Om te testen in hoeverre onze beveiliging op orde is is het jaarlijks uitvoeren van een penetratietest een noodzakelijkheid.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Persoonlijke internetpagina taakspecifieke applicatie sociaal (uitkeringen digitaal)

Door het toepassen van deze software wordt het voor uitkeringsgerechtigden mogelijk het proces tot verlening, maar ook toetsing en behoud van de uitkering volledig digitaal af te handelen.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Secretariële ondersteuning 0,6 fte

Het uitvoeren van de functie van teamleider informatie, teamleider PeP en programmamanager waren te veel één persoon. Er is daarom besloten om de taken en verantwoordelijkheden van teamleider PeP en programmamanager onder te brengen bij andere personen in de organisatie. De taken van de programmamanager worden nu uitgevoerd door de teamleider ROV. Dit leidt tot een aanzienlijke uitbreiding van zijn takenpakket. Om de uitvoerbaarheid mogelijk te maken is gekozen voor het inhuren van secretariële ondersteuning zodat de programmamanager naast zijn taken die horen bij de functie teamleider ROV, zich kan bezighouden met het managen van projecten. Omdat er diverse "grote" projecten lopen c.q. van start gaan is deze ondersteuning van cruciaal belang. 24 uur.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Software tbv metingen oppervlaktes BAG-WOZ

Eis van de waarderingskamer is om in 2020 op basis van oppervlaktes te taxeren voor de WOZ. Hiermee komt de kwaliteit van de BAG ook ten goede.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Uitbreiding e-herkenning

Om digitaal berichtenverkeer tussen overheid, burgers en bedrijven mogelijk te maken is E-herkenning noodzakelijk. De huidige E-herkenningsaansluitingen zijn niet toereikend.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Uitbreiding Information Security Management System (ISMS)

Het Information Security Management System (ISMS) is aangeschaft als een documentgenerator. Vanuit de gebruikers is een sterke behoefte gebleken aan extra functionaliteiten zoals een plannings- en notificatiesysteem voor repeterende acties. Deze zijn geïmplementeerd in het ISMS 2.0. De komende ontwikkeling is het inrichten van het ISMS zodat vanuit dit systeem de ENSIA-tool gevuld kan worden. Deze functionaliteit is voorzien in het ISMS 3.0 die is aangekondigd. We hebben een meerjarig abonnement tegen een vaste prijs. Dit abonnement moet in 2018 worden verlengd. SEP heeft aangekondigd dat vanwege alle ontwikkeling in het pakket de kosten meer dan trendmatig verhoogd zullen moeten gaan worden.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Uitwijk

Een vereiste uit de wet Basisregistratie personen is dat de gemeente beschikt over een uitwijk zodat bij uitval van de functionaliteiten de primaire processen binnen afzienbare tijd herstart kunnen worden. Dit hebben wij niet voldoende gerealiseerd en wordt nu in gezamenlijkheid met Elburg en Oldebroek onderzocht

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Update informatie beveiligingsplan

Conform het BIG moet de gemeente beschikken over een actueel informatie beveiligingsbeleidsplan. Deze is aan een herijking toe. Ondersteuning bij het opstellen is vereist.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Vernieuwing persoonlijke internetpagina algemeen website

Op dit moment werkt de gemeente Nunspeet met 'Mijn Nunspeet'. Hierop wordt ingelogd met Digid en deelt de gemeente berichten met haar burger. De communicatie tussen gemeente en burger verloopt nu eenzijdig. Door de persoonlijke internetpagina (PIP) te vernieuwen is ook digitale communicatie over bijvoorbeeld lopende zaken mogelijk en kan de burger informatie toevoegen aan zijn PIP.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Vervangen meubilair B&W kamer

Vervanging meubilair gemeentehuis na afschrijving.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Vervangen noodstroomagregaat

Betreft vervanging van bestaande noodstroomagregaat in het gemeentehuis

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Vervanging glasvezelswitches SAN

In 2009 is het toenmalige Storage Area Network (SAN) vervangen om de servers van gezamenlijk opslagcapaciteit te voorzien. Bij de laatste vervanging van opslagapparatuur in 2014 zijn de glasvezelswitches voor dit netwerk niet vervangen om op investeringen te besparen. Helaas ontstaan er steeds meer problemen met deze switches en is het noodzakelijk ze te vervangen om verdere verstoringen te voorkomen.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Vervanging hardware back-upvoorziening

In 2014 is een Evault-omgeving aangeschaft als back-upvoorziening. De onderliggende hardware (twee servers) is intussen verouderd en wordt niet meer ondersteund door de leverancier. Vervanging gaat over twee servers (één op locatie en één buiten het pand) inclusief drie jaar onderhoud.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Vervanging ICT hardware (laptops voor flexplekken, schermen flexware)

Eind 2014 is hardware aangeschaft voor het flexibel kunnen werken. Dit gaat om vijftien los in te zetten laptops, vier laptops voor ICT medewerkers en twee schermen voor locatieaanduiding (Flexwhere). Vanwege de leeftijd van de apparatuur moet deze in 2018 weer vervangen worden. Overige hardware op de vervangingslijst is een netwerkswitch op de gemeentewerf.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Wat willen wij bereiken?

Nunspeet blijft een zelfstandige gemeente

De ambitie is als gemeente Nunspeet autonoom te blijven. Daar waar door samenwerking de bestuurskracht kan worden vergroot, zal onze bijdrage worden geleverd. Het directe contact naar burgers, ondernemers en instellingen vindt lokaal plaats. Wat betreft de beleidsontwikkeling is intergemeentelijke samenwerking mogelijk onder voorwaarde van beleidsruimte voor onze gemeente. Voor de beleidsuitvoering, de ondersteuning en de bedrijfsvoering kijkt de gemeente eveneens naar intergemeentelijke samenwerking. Voor elke intergemeentelijke samenwerking vindt toetsing plaats op de vier K's (kwaliteit verbeteren, kwetsbaarheid verminderen, kostenefficiëntie en klantgerichtheid) en op goede mogelijkheden voor democratische legitimatie (controlerende taak).

Wat gaan wij doen?

Onderzoeken intergemeentelijke samenwerking vinden plaats in het kader van RNV 3.0 en NEO

In 2018 is RNV opgeheven en start aan de hand van het uitvoeringsplan 'Samenwerking Noord-West Veluwe' (SNV).

NEO is een netwerksamenwerking met Elburg en Oldebroek welke zich richt op de volle breedte van het werk. Dit strekt zich uit van kennisdeling tot het gezamenlijk uitvoeren van taken.

Portefeuillehouder: L. van der Maas

Wat willen wij bereiken?

Projecten 'Nieuwe overheid' en deregulering

Het project 'Nieuwe Overheid' is door de ambtelijke organisatie verder ontwikkeld en afgerond met als oogmerk een optimale dienstverlening aan de burger. Het project deregulering is conform startnotitie in uitvoering.

Wat willen wij bereiken?

Plan van aanpak kwaliteit van werk ambtelijke organisatie, nakoming afdoeningstermijnen, cultuur etc. (inclusief terugkoppeling aan raad)

Jaarlijks verschijnt een Kwaliteitsjaarplan, waarin ook het voorafgaande jaar wordt verantwoord. Dat plan geeft een beeld van de voor dat jaar te ontwikkelen activiteiten op het terrein van kwaliteitszorg en bevat bovendien een "onderzoekskalender" waarin de verschillende onderzoeken die uitgevoerd worden zijn verzameld. Het Kwaliteitsjaarplan (inclusief resultaten van gehouden onderzoeken) wordt ter kennisname aangeboden aan de commissie Algemeen Bestuur. Daarnaast krijgen sturingsaspecten en cultuurelementen aandacht in het opleidingstraject 'Resultaatgericht werken' dat in het kader van Het Nunspeets Werken wordt uitgevoerd.

Wat gaan wij doen?

In het kader van de organisatievisie Nunspeet in beweging 'loopt' een breed uitwerkingsprogramma. Nadrukkelijk is hierbij aandacht voor de genoemde ambities

Portefeuillehouder: L. van der Maas

Wat willen wij bereiken?

Verder ontwikkelen digitale dienstverlening met het oog op wettelijke plicht

De landelijke visie op dienstverlening door gemeenten is veranderd en heeft nog meer dan destijds een vlucht genomen in digitalisering. Eind 2016 is naar aanleiding van deze ontwikkeling het ontwikkeldocument dienstverlening 2016-2020, de doorontwikkeling van het KCC' vastgesteld. Dit heeft geresulteerd in een plan van aanpak digitale dienstverlening waarvan de uitvoering start in het vierde kwartaal 2017 en eindigt in tweede kwartaal 2018. Doelstelling is in het algemeen een excellente dienstverlening en de digitale dienstverlening in het bijzonder.

Wat gaan wij doen?

Conform de digitale agenda 2020 zijn alle producten digitaal beschikbaar op de website en vindt verdere doorontwikkeling van de digitale dienstverlening plaats.

Portefeuillehouder: B. van de Weerd

Wat willen wij bereiken?

Start maken met SMARTI meerjarenbegroting

Bij de programmabegroting 2015-2018 is een start gemaakt met een 'SMARTI' (specifiek, meet-baar, aanvaardbaar, realistisch, tijdgebonden en impact) opgestelde meerjarenbegroting. Het is een ontwikkeltraject, waarbij het coalitieakkoord en het collegeprogramma de basis vormen voor de programmabegroting. Vanaf begroting 2017 wordt gewerkt met de nieuwe programma-opzet zoals deze is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit betekent o.a. dat de programma's zijn opgebouwd uit taakvelden die door iedere

gemeente moeten worden toegepast. Deze werkwijze heeft tot doel de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. Een andere wijziging heeft betrekking op een uniforme basisset van beleidsindicatoren. De bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren worden opgenomen bij de begroting en de jaarstukken.

Wat willen wij bereiken?

Zo laag mogelijke lastendruk; OZB alleen verhogen voor inflatie en mogelijk voor nieuw beleid

Bij de behandeling van de belastingverordeningen komen via het lastendrukoverzicht de tarieven van de algemene heffingen (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) tot uitdrukking, de zogenaamde gemeentelijke woonlasten. Het uitgangspunt is dat de taakvelden afvalinzameling/-verwerking en riolering 100% kostendekkend zijn door de afvalstoffen- en rioolheffing. De opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB) wordt in principe alleen verhoogd voor de inflatie en mogelijk voor nieuw beleid.

Beleids- en prestatie indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Jaarrekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	*	6,44	6,58
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	*	7,43	6,58
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	*	€ 251	
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	*	*	0,63%
Overhead	% van totale lasten	*	*	

* Informatie indicator niet bekend.

Wat mag het kosten?

Bedragen x1000

Exploitatie				
Lasten	2018	2019	2020	2021
9.1 Bestuur	2.396	1.656	1.656	1.656
9.2 Burgerzaken	687	686	674	674
9.3 Beheer overige gebouwen en gronden	532	531	531	531
9.4.1 Overhead, ondersteuning organisatie, BeM	80	80	80	80
9.4.2 Overhead, ondersteuning organisatie, Financiën	49	49	49	49
9.4.3 Overhead, ondersteuning organisatie, Openbare ruimte	657	654	579	566
9.4.4 Overhead, ondersteuning organisatie, Informatie	1.482	1.420	1.330	1.293
9.4.6 Overhead, ondersteuning organisatie, POFO	4.814	4.806	4.806	4.805
9.5 Treasury	-36	-69	-61	-192
9.61 OZB woningen	234	234	234	234
9.62 OZB niet-woningen	68	68	68	68
9.64 Belastingen Overig	75	75	75	75
9.7 Algemene Uitkeringe en overige uitkeringen Gemeentefonds	147	168	186	204
9.8 Overige baten en lasten	2.273	2.316	2.615	2.704

9.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	15	15	15	15
Totaal lasten	13.472	12.690	12.837	12.762
Baten	2018	2019	2020	2021
9.1 Bestuur	419	419	419	419
9.2 Burgerzaken	492	492	492	492
9.3 Beheer overige gebouwen en gronden	279	279	279	279
9.4.3 Overhead, ondersteuning organisatie, Openbare ruimte	50	50	50	50
9.4.4 Overhead, ondersteuning organisatie, Informatie	12	12	12	12
9.4.5 Overhead, ondersteuning organisatie, Infra	15	15	15	15
9.4.6 Overhead, ondersteuning organisatie, POFO	102	102	102	102
9.5 Treasury	524	532	530	528
9.61 OZB woningen	2.741	2.755	2.769	2.783
9.62 OZB niet-woningen	1.430	1.430	1.430	1.430
9.64 Belastingen Overig	1.500	1.500	1.500	1.500
9.7 Algemene Uitkeringe en overige uitkeringen Gemeentefonds	35.617	35.730	35.734	35.738

Totaal baten	43.182	43.317	43.333	43.349
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	29.710	30.628	30.496	30.587
Stortingen en onttrekkingen				
Stortingen	2018	2019	2020	2021
Totaal stortingen 9.10 Mutaties reserves	1.975	1.975	1.970	1.823
Onttrekkingen	2018	2019	2020	2021
Totaal onttrekkingen 9.10 Mutaties reserves	1.149	680	684	527
Mutaties reserves	-825	-1.294	-1.285	-1.296
Gerealiseerd resultaat	28.884	29.333	29.211	29.291

Programmaplan

Totaal taakvelden

Bedragen x1000

Exploitatie	
Lasten	2018
1.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.109
1.2 Wijkteams	426
1.3 Inkomensregelingen	5.387
1.5 Arbeidsparticipatie	4.123
1.6.1 Maatwerkvoorzieningen (WMO) BeM	2.148
1.6.2 Maatwerkvoorzieningen (WMO) Dienstverlening	335
1.7.1 Maatwerkdienst-verlening 18+	2.428
1.7.2 Maatwerkdienst-verlening 18-	5.466
1.81 Geëscaleerde zorg 18+	50
1.82 Geëscaleerde zorg 18-	28
2.1 Openbaar onderwijs	242
2.2 Onderwijshuisvesting	1.400
2.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.323
3.1 Ruimtelijke Ordening	482

3.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	158
3.3.1 Wonen en Bouwen ROV	808
3.3.2 Wonen en Bouwen VTH	148
4.1 Volksgezondheid	933
4.2.1 Riolering financiën	5
4.2.2 Riolering OR	1.013
4.2.3 Riolering Infra	493
4.3.1 Afval Financiën	3
4.3.2 Afval Openbare Ruimte	1.973
4.4.1 Milieubeheer BeM	23
4.4.2 Milieubeheer ROV	247
4.4.3 Milieubeheer VTH	468
4.5 Begraafplaatsen en crematoria	317
5.1.1 Verkeer, Wegen en Water Openbare Ruimte	3.086
5.1.2 Verkeer, Wegen en Water Infra	117
5.2 Parkeren	11

5.4 Economische havens en waterwegen	153
5.5 Openbaar Vervoer	251
6.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.592
6.2.1 Openbare orde en veiligheid BeM	355
6.2.2 Openbare orde en veiligheid VTH	7
7.1 Sportbeleid en activering	61
7.2.1 Sportaccomodaties BeM	307
7.2.2 Sportaccomodaties Openbare Ruimte	479
7.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	287
7.4 Musea	39
7.5.1 Cultureel erfgoed BeM	65
7.5.2 Cultureel erfgoed Openbare Ruimte	20
7.5.3 Cultureel erfgoed ROV	173
7.6 Media	676
7.7.1 Openbaar Groen en (openlucht) recreatie BeM	11
7.7.2 Openbaar Groen en (openlucht) recreatie Openbare Ruimte	2.186

8.1 Economische ontwikkeling	61
8.2 Fysieke Bedrijfsinfrastructuur	81
8.3 Bedrijfsloket en Bedrijfsregelingen	41
8.4.1 Economische promotie BeM	168
8.4.2 Economische promotie Financiën	113
9.1 Bestuur	2.396
9.2 Burgerzaken	687
9.3 Beheer overige gebouwen en gronden	532
9.4.1 Overhead, ondersteuning organisatie, BeM	80
9.4.2 Overhead, ondersteuning organisatie, Financiën	49
9.4.3 Overhead, ondersteuning organisatie, Openbare ruimte	657
9.4.4 Overhead, ondersteuning organisatie, Informatie	1.482
9.4.6 Overhead, ondersteuning organisatie, POFO	4.814
9.5 Treasury	-36
9.61 OZB woningen	234
9.62 OZB niet-woningen	68

9.64 Belastingen Overig	75
9.7 Algemene Uitkeringe en overige uitkeringen Gemeentefonds	147
9.8 Overige baten en lasten	2.273
9.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	15
Totaal lasten	57.349
Baten	2018
1.1 Samenkracht en burgerparticipatie	115
1.3 Inkomensregelingen	4.241
1.6.1 Maatwerkvoorzieningen (WMO) BeM	0
1.7.1 Maatwerkdienst-verlening 18+	350
2.1 Openbaar onderwijs	8
2.2 Onderwijshuisvesting	19
2.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	95
3.1 Ruimtelijke Ordening	109
3.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	515

3.3.1 Wonen en Bouwen ROV	2
3.3.2 Wonen en Bouwen VTH	730
4.1 Volksgezondheid	12
4.2.1 Riolering financiën	1.918
4.3.1 Afval Financiën	2.030
4.3.2 Afval Openbare Ruimte	453
4.4.2 Milieubeheer ROV	5
4.5 Begraafplaatsen en crematoria	393
5.1.1 Verkeer, Wegen en Water Openbare Ruimte	26
5.1.2 Verkeer, Wegen en Water Infra	28
5.5 Openbaar Vervoer	78
6.1 Crisisbeheersing en brandweer	77
6.2.1 Openbare orde en veiligheid BeM	6
7.2.1 Sportaccomodaties BeM	53
7.2.2 Sportaccomodaties Openbare Ruimte	80
7.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3

7.5.1 Cultureel erfgoed BeM	17
7.5.2 Cultureel erfgoed Openbare Ruimte	5
7.7.1 Openbaar Groen en (openlucht) recreatie BeM	2
7.7.2 Openbaar Groen en (openlucht) recreatie Openbare Ruimte	664
8.3 Bedrijfsloket en Bedrijfsregelingen	112
8.4.2 Economische promotie Financiën	1.307
9.1 Bestuur	419
9.2 Burgerzaken	492
9.3 Beheer overige gebouwen en gronden	279
9.4.3 Overhead, ondersteuning organisatie, Openbare ruimte	50
9.4.4 Overhead, ondersteuning organisatie, Informatie	12
9.4.5 Overhead, ondersteuning organisatie, Infra	15
9.4.6 Overhead, ondersteuning organisatie, POFO	102
9.5 Treasury	524
9.61 OZB woningen	2.741
9.62 OZB niet-woningen	1.430

9.64 Belastingen Overig	1.500
9.7 Algemene Uitkeringe en overige uitkeringen Gemeentefonds	35.617
Totaal baten	56.633
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-716
Storting en onttrekkingen	
Storting	2018
Totaal storting 9.10 Mutaties reserves	1.975
Onttrekking	2018
Totaal onttrekking 9.10 Mutaties reserves	1.149
Mutaties reserves	-825
Gerealiseerd resultaat	-1.541

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen

Inleiding

Om inzicht te verschaffen in de robuustheid van de begroting van de gemeente bepaalt artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dat in de paragraaf weerstandsvermogen een relatie wordt gelegd tussen de gemeentelijke weerstandscapaciteit en de risico's.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de aanwezige middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en aanzienlijk zijn, af te dekken. Weerstandsvermogen is dat deel van de weerstandscapaciteit dat niet nodig is voor afdekking van alle risico's ofwel:

Weerstandsvermogen is weerstandscapaciteit minus totaal van alle risico's.

De omvang van de weerstandscapaciteit is van belang voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De weerstandscapaciteit omvat de mogelijkheden voor een gemeente om financiële tegenvallers (risico's) op te kunnen vangen.

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen structurele en incidentele weerstandscapaciteit. Met het eerste worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's. Met de incidentele weerstandscapaciteit wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau.

Gemeente Nunspeet gebruikt in eerste instantie de incidentele weerstandscapaciteit om zowel incidentele als structurele tegenvallers te dekken. Mochten zich gedurende een jaar structurele tegenvallers voordoen, zonder dat daar meevallers tegenover staan, dan mogen deze eerst incidenteel worden afgedekt door middel van incidentele weerstandscapaciteit. Vervolgens zal hiervoor bij de eerstvolgende begroting structurele dekking gezocht worden. Lukt dit niet dan wordt de structurele weerstandscapaciteit als dekkingsmiddel ingezet.

De weerstandscapaciteit bestaat uit:

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit:

1. Onvoorziene uitgaven structureel.
2. Onbenutte belastingcapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit:

3. Het vrije deel van de algemene reserve
4. De bestemmingsreserves.
5. Stille reserves (gesteld op nihil).
6. Onvoorzienbare uitgaven incidenteel.

Ad 1 Onvoorziene uitgaven

Artikel 8 (lid 1 en lid 6) van het BBV verplicht iedere gemeente een bedrag voor onvoorziene uitgaven op te nemen in de begroting. De post onvoorzien is een buffer voor externe onvoorzienbare tegenvallers. Het dekt uitgaven die voldoen aan de drie "O's" (Onvoorzien, Onvermijdbaar en Onuitstelbaar). Er is een bedrag geraamd van € 89.500.

Dit bedrag wordt gesplitst in onvoorzienbare uitgaven incidenteel € 64.000 en onvoorzienbare uitgaven structureel € 25.500.

Ad 2 Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de verhouding tussen de opbrengst onroerendezaakbelastingen (OZB) versus het normtarief OZB-artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (FVW). Wanneer de algemene middelen van de gemeente aanmerkelijk en structureel tekort zullen schieten om in noodzakelijke behoeften te voorzien, kan een aanvullende uitkering worden aangevraagd. De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil moeten hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

1. de onroerende-zaakbelastingen (OZB);
2. de rioolheffingen;
3. de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten

Voor 2018 is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 vastgesteld op 0,1952.

			WOZ-waarde
			1-1-2017
Woonruimten			2.775.496.700
Niet-woonruimten, eigenaar			458.887.405
Niet-woonruimten, gebruiker			418.010.000
Totaal			3.652.394.105
Maximale opbrengst volgens de uitzendpunten artikel 12 van de FVW			7.129.473
Begrote opbrengst 2018 OZB (inclusief dekkingsvoorstel)			4.171.705
Onbenut (uitgaande van netto opbrengsten)			2.957.768

Ad 3 Het vrije deel van de algemene reserve, de vrije reserve en de bestemmingsreserve

Algemene reserve

De doelstelling van de algemene reserve is het tijdelijk opvangen van negatieve exploitatieresultaten en van onvoorziene ontwikkelingen waarvoor geen voorziening is getroffen. Het saldo van de algemene reserve bedraagt per 1 januari 2017 € 3.932.282 (per 1 januari 2016:€ 4.911.881). De algemene reserve bestaat uit drie onderdelen:

- Het beslag in de algemene reserve per 1 januari 2017 bedraagt € 1.175.009 (1 januari 2016: € 2.109.986). Dit gedeelte maakt geen deel uit van het weerstandsvermogen, het is immers bestemd voor een ander doel.
- Het bodembedrag voor 1 januari 2017 is berekend op € 1.719.000 (per 1 januari 2016 was dat € 1.706.000).
- Het vrij besteedbare deel van de algemene reserve bedraagt per 1 januari 2017 €1.038.273 (1 januari 2016 € 1.095.895) en maakt deel uit van het weerstandsvermogen.

Ad 4 De bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves kunnen worden verdeeld in geblokkeerde of bekleemde reserves en overige bestemmingsreserves. Onder geblokkeerde of bekleemde reserves verstaan we reserves waarover niet (geheel of gedeeltelijk) vrij kan worden beschikt, omdat deze reserves worden gebruikt om structurele dekkingsmiddelen voor de gemeente begroting te genereren. Deze geblokkeerde of bekleemde reserves maken geen onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.

De overige bestemmingsreserves zijn gevormd voor een bepaald doel. De raad heeft de bevoegdheid de bestemming te wijzigen en deze in te zetten voor het opvangen van tegenvallers. De stand van de bestemmingsreserves op 31 december 2016 € 37,3 miljoen. Een belangrijk deel van de bestemmingsreserves is geblokkeerd vanwege de structurele inzet van de renteopbrengst als dekkingsmiddel. In onderstaand overzicht is aangegeven welke overige bestemmingsreserves niet geblokkeerd of bekleemd zijn.

<i>tabel overige bestemmingsreserves (niet geblokkeerd of bekleemd)</i>			
Soort reserve			bedrag
Egalisatie tarieven afvalstoffenheffing			850.644
Egalisatiereserve bouwleges			12.750
Egalisatie tarieven rioolrecht			475.177
Reserve automatisering			128.877
Reserve restauratie gem monumenten			300.739
Reserve bodemverontreiniging			1.104.380
Reserve onderhoud graven Nunspeet West			3.731

Reserve afkoop onderhoud graven Elspeet				18.201
Reserve IRTV				47.301
Reserve bosexploitatie				883.701
Reserve grondexploitatie				1.018.899
Reserve wachtgeldverplichtingen				685.916
Reserve sociaal domein				2.621.281
Reserve stimulering goedkope woningbouw				18.756
Reserve BWS gelden				22.632
				8.192.985

Ad 5 Stille reserves

Bij stille reserves moet worden gedacht aan bezittingen die beneden de marktwaarde in de boeken staan en die zonder bezwaar direct te verkopen zijn. De gemeente heeft echter nauwelijks nog bezittingen anders dan panden en gronden die nodig zijn voor de grondexploitatie in haar bezit. De gemeente is aandeelhouder van NV Bank Nederlandse Gemeente (BNG), NV Alliander en waterleidingmaatschappij Vitens. Aangenomen kan worden dat de aandelen bij een eventuele verkoop meer opbrengen dan de boekwaarde. Er is hier dus sprake van een stille reserve. Deze ruimte kan echter niet direct benut worden onder het huidige beleid en de huidige taakuitvoering, omdat de inkomsten uit deze aandelen structureel geraamd zijn in de begroting.

Weerstandscapaciteit 2018

In onderstaande tabel wordt de weerstandscapaciteit voor de begroting 2018 weergegeven:

tabel weerstandscapaciteit

onderdeel weerstandscapaciteit				bedrag

Structurele weerstandscapaciteit				
1. Onvoorzien structureel				26.000
2. Onbenutte belastingcapaciteit				2.957.768
Structurele weerstandscapaciteit				2.983.768
Incidentele weerstandscapaciteit				
3. Vrije deel algemene reserve				1.038.273
3. Vrije deel bestemmingsreserves				8.192.985
4. Stille reserves				0
5. Onvoorzien incidenteel				64.000
Incidentele weerstandscapaciteit				9.295.258
Totale weerstandscapaciteit				12.279.026

Risico's

Tegenover de hierboven geïnventariseerde weerstandscapaciteit staan de risico's die de gemeente loopt. Deze risico's zijn van uiteenlopende aard en hangen samen met onder andere de schaalgrootte en gemeente specifieke factoren. Het managen van deze risico's wordt risicomanagement genoemd.

Test

Risicomanagement in relatie tot het weerstandsvermogen

Bij risicomanagement gaat het om het uitvoeren van een systematische en periodiek terugkerend proces van identificeren, beoordelen, kwantificeren van risico's, het bepalen en uitvoeren van activiteiten en maatregelen die de kans van optreden en/of de gevolgen van risico's, beheersbaar houdt en het evalueren en rapporteren over de verschillende stappen in het proces.

Doelstellingen

De volgende doelstellingen streeft gemeente Nunspeet met risicomanagement:

- a. Reduceren van de gevolgen van risico's
- b. Voldoen aan wet- en regelgeving
- c. Actualisering van het weerstandsvermogen
- d. Verhogen van risicobewustzijn
- e. Beoordelen en optimaliseren van het weerstandsvermogen

Indeling risico's

Gemeente Nunspeet hanteert voor de identificatie van de risico's de volgende indeling:

- a. Juridische risico's;
- b. Financiële risico's;
- c. Personele / organisatorische risico's
- d. Grondexploitatie en strategische aankopen risico's
- e. Milieurisico's
- f. Verbonden partijen
- g. Risico's sociaal domein
- h. Reguliere risico's

Analyse en beoordelen van de risico's

Om risico's te kunnen beoordelen worden de kans en het (financiële) gevolg van elk risico bepaald. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van zogenaamde referentiebeelden. Als wordt geschat dat een risico zich bijvoorbeeld eenmaal in de tien jaar zal voordoen is de kans op optreden 10%. Als een risico zich eenmaal per jaar kan voordoen is de kans 90%. Bij 100% is het geen risico meer.

Daarna wordt per risico het financiële gevolg ingeschat in het geval het risico zich daadwerkelijk zou voordoen.

Hierna treft u twee tabellen met de indeling van de kansen en financiële gevolgen aan. Voor de beoordeling van de kans dat een risico daadwerkelijk optreedt hanteren we vijf klassen met de volgende referentiebeelden:

Klasse	Aantal keren dat risico, zich naar verwachting voordoet	Kans
1	< 1 x per 10 jaar	10%
2	1 x per 5 – 10 jaar	30%
3	1 x per 2 – 5 jaar	50%
4	1 x per 1 – 2 jaar	70%
5	1 x per jaar of <	90%

Voor het bepalen van de financiële gevolgen wordt gebruik van de volgende indeling:

Klasse	Bandbreedte	Financieel gevolg
0	Geen gevolgen	Geen
1	€ 0 < € 5.000	Zeer laag
2	€ 5.000 < € 25.000	Laag
3	€ 25.000 < € 75.000	Midden
4	€ 75.000 < € 250.000	Hoog
5	>€ 250.000	Zeer hoog

Het reële financiële gevolg wordt dus bepaald door de 'Kans' en het 'Financiële gevolg' met elkaar te vermenigvuldigen. De risico's met het grootste financiële gevolg krijgen de hoogste prioriteit bij het beheersen van de risico's.

a. Juridische risico's

Op 1 oktober 2009 is de Wet dwangsom en beroep bij niet-tijdig beslissen in werking getreden. Als gevolg hiervan kunnen burgers de gemeente in gebreke stellen en verbeurt de gemeente, na ontvangst van de ingebrekestelling, een dwangsom als niet tijdig op een aanvraag is beslist. In een procedure zijn werkafspraken gemaakt om beslistermijnen te bewaken. In 2018 verwachten we dat er geen dwangsommen uitgekeerd worden.

Proceskosten

Voor bezwarenprocedures en (hoger) beroepsprocedures waarin de gemeente in het ongelijk wordt gesteld, wordt de gemeente veroordeeld in de proceskosten. De hoogte van de proceskostenvergoeding is gerelateerd aan het aantal proceshandelingen dat in de betreffende procedure is verricht. De afgelopen jaren is het aantal verzoeken dat wordt ingediend op grond van de Wet openbaarheid van bestuur niet verminderd. Er is een duidelijke aanwijzing dat deze verzoeken worden ingediend met het proceskostenvergoeding oogmerk om vervolgens in bezwaar en beroep te gaan tegen de beslissing en zo de vergoeding op te strijken. Afgaande op de verzoeken die het afgelopen jaar zijn ingediend, leidt dit in enkele gevallen tot een verplichting om proceskosten te vergoeden.

Inkoop en aanbesteding

Door de invoering van de Aanbestedingswet 2012 is het risico van een juridische procedure toegenomen. Voor de keuze van inkoopprocedure wordt uitgegaan van indicatieve bedragen. Dit geeft ruimte voor verschillen van inzicht en is daardoor een risico. Daarnaast is de economische situatie dusdanig, dat partijen eerder bereid zijn gunning via de rechter af te dwingen.

Claims van derden

Bij het opstellen van de jaarrekening 2016 is een inventarisatie gehouden van de op dat moment bekende verzoeken of te verwachte verzoeken voor planschade en de diverse juridische procedures (afkoopbedrag; schadeclaims). Hiervoor is voorziening Planschades en Juridische procedures gevormd.

De risico's voor planschade zijn zo veel mogelijk bij de initiatiefnemer ondergebracht. (Plan)schades die onvermijdelijk ten laste van de gemeente komen, worden ten laste van het rekening resultaat gebracht. Ook de kosten van het opstellen van een schadeanalyse komen ten laste van de gemeente.

Omdat steeds meer juridisch adviesbureaus zich gaan specialiseren in planschaden, is het risico van schadeanalysekosten steeds groter. In de begroting wordt hiermee geen rekening gehouden. In de voorziening is wel rekening gehouden met schade-analysekosten waarvan de melding bekend is. Er kunnen nog claims binnenkomen hoewel de kans gering is.

<i>tabel juridische risico's</i>	<i>S=Structureel I=Incidenteel</i>			
Risico	S of I	Kans van optreden	Financieel gevolg	Reëel financieel gevolg
Dwangsom	I	10%	7.500	750
Proceskosten	I	50%	7.000	3.500
Inkoop en aanbesteding	I	10%	100.000	10.000
Claims van derden	I	30%	20.000	6.000
<i>Totaal juridische risico's</i>				20.250

b. Financiële risico's

Financiële risico's

Heroverwegingen

Het restant van de heroverweging taakstelling eigen organisatie bedraagt voor 2018 € 52.000. Wanneer er rekening wordt gehouden met natuurlijk verloop van onze medewerkers is deze taakstelling te realiseren. Dit risico wordt daarom op nihil gesteld.

Rente

De invoering van het zogenaamde Schatkistbankieren beperkt de mogelijkheid om bij tijdelijke overschotten aan liquide middelen een gunstig rendement te halen. Deze middelen kunnen niet meer uit oogpunt van een optimaal liquiditeitsbeheer in deposito uitgezet of tegen een gunstige rente op een spaarrekening bij een commerciële bank gezet worden. Dit kan in situaties met hogere rentetarieven een negatief effect op de rendementsverwachting hebben. Wel biedt de staat de mogelijkheid om overtollige gelden voor langere periode in depot weg te zetten. In de achterliggende jaren is gebleken dat de rentevergoeding lager is dan die bij commerciële banken. In het huidige rente klimaat zijn deze verschillen verwaarloosbaar.

De gemeente had in 2017 een begroot financieringstekort. Door de uitzonderlijk lage korte rente is er in 2017 met kort geld gefinancierd. De hiervoor geldende rentepercentages liggen ver onder de door de gemeente gehanteerde renteomslag. In geval van een overschot zouden de te behalen rentevergoedingen de waardevermindering door inflatie niet eens kunnen compenseren.

Omslagrente

De berekening van de renterisiconorm is opgenomen in de paragraaf financiering. Uit dit overzicht blijkt dat de gemeente vrijwel geen renterisico loopt. Wanneer de omslagrente lager is dan de marktrente, ontstaat er een risico. Dit is een gevolg van het feit dat hieruit een financieel nadeel voortvloeit voor de begroting. Als het rentepercentage van aan te trekken leningen lager is dan de geraamde omslagrente van 1,0% blijft het renterisico het komende jaar acceptabel. In het komende jaar zal de ECB (Europees centrale bank) een ruim monetair beleid blijven voeren. Verwacht wordt dat de kapitaalmarktrente (lange rente), gezien de verwachte economische ontwikkelingen (zoals economische groei, inflatie) in het komende jaar iets gaat stijgen (BNG-nieuwsbrief juli 2017). Op grond van deze verwachting is er, naar het zich nu laat aanzien, een beperkt renterisico te verwachten.

Gemeentefondsuitkeringen

Het gemeentefonds kent de volgende uitkeringen: de algemene uitkering, de integratie-uitkering Sociaal domein en de decentralisatie- en (overige)integratie-uitkeringen.

Basis voor de berekening is de meicirculaire 2017. De Voorjaarsnota van het rijk resulteert in een hogere groei dan in de septembercirculaire 2016 aangegeven. Gelet op het demissionaire karakter van de regering is sprake van een beleidsarme meicirculaire. Via de hoofdlijnenrapportage zullen ontwikkelingen in volgende circulaire worden aangegeven.

De voorgenomen overheveling per 2018 van de integratie-uitkering sociaal domein naar de algemene uitkering is uitgesteld. Het Rijk heeft ingestemd met het verzoek van de VNG om eerst afspraken te maken over de structurele indexering van de budgetten. De overheveling kan op zijn vroegst in 2019 plaatsvinden.

Volgens de meicirculaire zal de integratie-uitkering sociaal domein teruglopen van € 12.670.000 in 2018 tot € 12.180.000 in 2021. Dit heeft geen invloed op het weerstandsvermogen voor 2018.

Verstreckte garanties

In totaal zijn voor € 115.950.654 aan gemeentegaranties aan instellingen verstrekt (peildatum 31 december 2016). Het grootste deel hiervan zijn garanties voor geldleningen waar de gemeente samen met het Rijk een achtervangpositie inneemt (€ 115.521.000). Deze garanties zijn in eerste instantie gegarandeerd door het

Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het restant van de garanties heeft betrekking op geldleningen van instellingen binnen de gemeente en Vitens.

Aan particulieren is voor € 1.836.200 (peildatum 31 december 2016) aan gemeentegaranties verstrekt Deze leningen zijn in eerste instantie gegarandeerd door de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). De gemeente heeft voor € 1.812.000 een achtervangpositie. Gezien de kredietwaardigheid van de geldnemers van zowel instellingen als particulieren is het aan de garanties verbonden risico zeer gering.

Precariobelasting

Met ingang van 2016 wordt er precariobelasting geheven op kabels en leidingen. De aanslagen worden gebaseerd op basis van opgave van de eigenaren van de kabels en leidingen en gecontroleerd door een externe partij. Gelet op de vele juridische procedures omtrent de verschuldigheid van precariobelasting met betrekking tot netwerkbedrijven kan de opbrengst thans nog niet onherroepelijk worden ingeboekt.

<i>tabel financiële risico's</i>	<i>S=Structureel I=Incidenteel</i>			
Risico		Kans van optreden	Financieel gevolg	Reëel financieel gevolg
Heroverwegingen	S	0%	0	0
Rente	S	0%	0	0
Omslagrente	S	0%	0	0
Gemeentefondsuitkering	S	0%	0	0
Verstreckte garanties	S	0%	0	0
Precariobelasting	S	10%	1.500.000	150.000
<i>Totaal financiële risico's</i>				150.000

c. Personele / organisatorische risico's

Personele / organisatorische risico's

Ziektekosten/knelpunten

De gemeente Nunspeet was in 2015 eigen risicodragers voor kosten die het gevolg zijn van ziekteverzuim. Per 1 januari 2016 is dit ondergebracht bij het UWV en verdisconteerd in de premies. Hierdoor is het financiële risico opgeheven.

Korps vrijwillige brandweer

Op basis van de rechtspositieregeling vrijwillige brandweer waren wij als gemeente verplicht om voor vrijwilligers bij de brandweer een ongevallenverzekering af te sluiten. Deze voorzorg in een basisuitkering bij overlijden, blijvende arbeidsongeschiktheid en tijdelijke arbeidsongeschiktheid. Het kon daarbij gebeuren dat schade die niet door de verzekering werd vergoed (zgn. restschade) voor rekening van de brandweervrijwilliger bleef. Om voor vergoeding van de restschade in aanmerking te komen, was het van belang te weten wie aansprakelijk was. Indien wij als werkgever schuld hadden aan het ongeval, kon dat leiden tot extra vergoeding van geleden schade wegens aansprakelijkheid. Ondanks de overgang van de vrijwillige brandweer naar de VNOG bestaat er nog een risico vanuit schadeclaims uit het verleden. Deze wordt zekerheidshalve begroot op maximaal € 350.000, -.

<i>tabel personele/organisatorische risico's</i>	<i>S=Structureel I=Incidenteel</i>			
Risico		Kans van optreden	Financieel gevolg	Reëel financieel gevolg
Kosten vrijwillige brandweer	I	10%	350.000	35.000
<i>Totaal personele/organisatorische risico's</i>				35.000

d. Grondexploitatie en strategische aankopen risico's

Grondexploitatie en strategische aankopen risico's

Grondexploitatie

Voor de grondexploitaties is een berekening opgesteld van de nog te verwachten kosten en opbrengsten, resulterend in een bijstelling van de verwachte winst c.q. verlies. Deze bijstelling vindt plaats aan de hand van de laatste inzichten (waaronder contractuele verplichtingen en geformuleerde beleidsuitgangspunten) op het gebied van de ontwikkeling van de markt aan de kosten- en opbrengstenkant. Als dit resulteert in een neerwaartse bijstelling van de resultaten, wordt onderzocht op welke wijze dit kan worden gecompenseerd.

Daarnaast wordt binnen de reserve grondexploitatie een bodembedrag (financiële buffer) aangehouden dat varieert met de omvang van de risico's die worden gelopen. Naarmate grondexploitaties vorderen, dalen vaak de onzekerheden (immers een steeds groter deel is gerealiseerd) en daalt ook het bodembedrag. Jaarlijks vindt op grond van artikel 12, lid 1 van de Verordening en artikel 212 van de Gemeentewet de bijstelling plaats na het vaststellen van de jaarrekening.

Het KWP (Kwalitatief WoonProgramma) heeft als doel het woningaanbod op regionaal niveau, zowel kwantitatief als kwalitatief zo goed mogelijk af te stemmen op de behoefte (vraag) aan woningen. Er ontstaat een probleem wanneer volgens het KWP de behoefte aan woningen of naar een bepaald soort woningen, achterblijft en er

centraal afspraken worden gemaakt over woningaanbodreductie. Een ander risico is dat de boekwaarde van de aangekochte gronden en/of objecten die niet deel uitmaken van een exploitatieplan, stijgen, boven de actuele marktwaarde.

Molenbeek

Ten opzichte van de vorige begroting kan geconstateerd worden dat het risico in dit project gelijk is gebleven. In de achterliggende periode is het eerste deel bouwrijp gemaakt en grotendeels verkocht. De eerste afspraken en voorbereidingen voor de uitwerking van fase 2 zijn inmiddels gemaakt. Om het geconstateerde en gekwantificeerde risico in de grondexploitatie op te vangen is de Voorziening risico's grondexploitatie getroffen. Van deze voorziening is een gedeelte van ad. €1.000.000 ten behoeve van het project Molenbeek.

Weversweg

Nadat een aantal jaren de verkopen hebben stil gelegen is er in 2017 een kavel verkocht. Daarnaast is er een CPO-vereniging opgericht waaruit een aanpassing van het plan is voortgekomen en die optie heeft op de aankoop van een aantal kavels. Ook is de belangstelling voor de diverse kavels dusdanig toegenomen dat voor een deel van de kavels een optie tot aankoop is genomen.

De Kolk

De aanleg van de rondweg en het bouwrijp maken van het bedrijventerrein worden in 2017 voltooid zodat ook de rest van het bedrijventerrein uitgegeven kan worden.

Vrijkomende MFA locaties

In de achterliggende jaren zijn alle gronden afgenomen. Bij het opstellen van de jaarrekening 2015 is er een goedkeurende accountantsverklaring afgegeven t.a.v. de subsidies. De onzekerheid is hierdoor sterk afgenomen. Op dit moment is het afwachten op de afronding door de Provincie.

Stationslaan

De appartementen binnen het project zijn verkocht. Na afronding van het project dient de gemeente nog een aanpassing te doen in de infrastructuur om de bereikbaarheid te bevorderen. Hiervoor is reeds €65.000 geraamd. Om het geconstateerde en gekwantificeerde risico in de grondexploitatie op te vangen is de Voorziening risico's grondexploitatie getroffen. Van deze voorziening is een gedeelte van ad. €240.000 ten behoeve van het project Stationslaan.

Elspeet Noord West

In 2016 is een deel van de woningen verkocht. Eveneens is een deel van de verkaveling aangepast aan de vraag. Momenteel is vooral behoefte aan goedkope woningen waardoor er meer goedkope rijwoningen in het plan zijn opgenomen. Hierdoor zijn de opbrengsten ten opzichte van het voorlopige verkavelingsplan omlaag gegaan. De aangepaste grondexploitatie zal worden aangeboden gelijktijdig bij het aanbieden van de MPG.

Het financiële gevolg en de kans van optreden van de risico's in de grondexploitatie zijn in onderstaande tabel weergegeven. Het financiële gevolg is gebaseerd op het worst case scenario. Dit is de boekwaarde van grondexploitatie. Ten opzichte van de begroting 2017 zijn de risico's gedaald. Dit wordt mede veroorzaakt door de reeds afgesloten contracten en verkopen van gronden in plan Molenbeek.

<i>Tabel Grondexploitatie en strategische risico's</i>	<i>S=Structureel I=Incidenteel</i>	
--	------------------------------------	--

Risico		Kans van optreden	Financieel gevolg	Reëel financieel gevolg
Molenbeek	I	30%	12.131.000	3.639.300
Voorziening Molenbeek				-1.000.000
Weversweg	I	30%	1.662.000	498.600
De Kolk	I	30%	7.169.000	2.150.700
Vrijkomend MFA locaties		10%	100.000	10.000
Stationslaan	I	30%	35.000	10.500
Voorziening Stationslaan	I			-240.000
Elspeet Noord West	I	30%	2.308.000	692.400
<i>Totaal grondexploitatie en strategische risico's</i>				5.761.500

e. Milieurisico's

Het algemeen beleid op dit punt is dat de kosten van een eventuele sanering worden verhaald op de veroorzaker. Is dit niet meer mogelijk, dan wordt bij een mobiele verontreiniging (een zich verplaatsende verontreiniging) gesaneerd en bij een immobiele verontreiniging nagegaan of er gevaren zijn voor de volksgezondheid. Is dit het geval, dan volgt sanering (zo mogelijk binnen de begrote budgetten). Is dit niet het geval, dan wordt nagegaan of op een nader geschikt moment sanering mogelijk is op een manier die effectief en doelmatig is (ook in relatie tot de hiermee gepaard gaande financiële middelen). Voor de bekende bodemverontreinigingen is de reserve bodemverontreiniging gevormd.

In 2014 is bekeken of de reserve deels of geheel kan vervallen. Omdat er nog geen duidelijkheid is over enkele grotere bodemsaneringslocaties zoals bijvoorbeeld de locatie van de Berkenhorst of de herinrichting van stortplaats De Wiltzangh wordt de reserve nog in stand gehouden. Ook bestaat er de mogelijkheid dat bij faillissement van bedrijven met een bodemverontreiniging de saneringskosten alsnog deels of geheel voor rekening van de gemeente komen. Daarnaast is uit onderzoek gebleken dat bij schuren met asbestdaken zonder dakgoot in sommige gevallen sprake is van bodemverontreiniging. Onderzoeks- en saneringskosten hiervan

komen voor rekening van de eigenaar. Daar waar de gemeente eigenaar is of wordt, kan de gemeente hier op worden aangesproken. Bij aankoop zal hier rekening mee gehouden worden. Het is niet direct in te schatten of en welke kosten hieruit voortvloeien.

Voor niet bekende bodemverontreinigingen zijn de financiële gevolgen lastig in te schatten. Deze zijn afhankelijk van de aard en omvang van de verontreiniging en het tijdstip van het ontstaan van de verontreiniging, na 1987 is een nieuw geval en moet volledig opgeruimd worden en voor 1987 is een oud geval en mag functioneel gesaneerd worden. Daarnaast is het afhankelijk van de mogelijkheid om de kosten te verhalen op de veroorzaker. Om toch een inschatting te maken van de kosten wordt een bedrag van € 300.000 aangehouden worden met een risico van voorkomen van 10%. De reserve bodemsanering maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen.

<i>tabel milieu en bodemverontreiniging risico's</i>		<i>S=Structureel I=Incidenteel</i>		
Risico		Kans van optreden	Financieel gevolg	Reëel financieel gevolg
Milieu en bodemverontreiniging	I	10%	300.000	30.000
<i>Totaal milieu en bodemverontreiniging risico's</i>				30.000

f. Verbonden partijen

De gemeente is financieel mede aansprakelijk voor een aantal samenwerkingsverbanden (paragraaf Verbonden partijen).

Directe deelnemingen in vennootschappen:

- Bank Nederlandse Gemeenten NV;
- NV Alliander;
- Vitens NV.

Overige deelnemingen:

- Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe;
- Regio Noord-Veluwe;
- Omgevingsdienst Noord-Veluwe;
- Recreatiegemeenschap Veluwe;
- Coöperatie Gastvrije randmeren
- Stichting Muziekschool Noordwest-Veluwe;
- Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland;

- NV Inclusief Groep;
- Stichting Primair Openbaar Onderwijs Noord-Veluwe;
- Gemeentelijke of gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD) Gelre-IJssel.

Per verbonden partij is een risicoanalyse gemaakt. Via deze risicoanalyse wordt gekeken naar de mate van risico dat de gemeente bij de verbonden partijen loopt. Bij sommige verbonden partijen is een beoordeling op cijfers lastig. Soms komt dit doordat recente cijfers nog niet voorhanden zijn. Bij deze verbonden partijen is gekeken naar de bijdrage die de gemeente levert en het financiële nadeel dat de gemeente loopt bij een eventueel faillissement. Hierbij is een inschatting gemaakt van de kans dat een faillissement zich voordoet.

Van de directe deelnemingen in vennootschappen is de nominale waarde van het belang van onze gemeente in de vennootschap als risico opgenomen verhoogd met de ontvangen dividenden. Van de overige deelnemingen in vennootschappen is als financieel gevolg opgenomen de jaarbijdrage.

De kans van optreden wordt geclassificeerd met risico laag, gemiddeld of hoog. Per verbonden partij is het risico (kans van optreden) op grond daarvan, uitgedrukt in een percentage. De toelichting op de belangen voor onze gemeente vindt u terug in de paragraaf verbonden partijen. In onderstaande tabel zijn de risico's per verbonden partij uitgedrukt in geld. Bij een kans van optreden die als "laag" is gekwalificeerd is rekening gehouden met een percentage van 10%. Bij een 'hoge' kwalificatie is een percentage van 30%, 50% of 70% aangehouden, afhankelijk van de inschatting van de kans van optreden. Er zijn drie deelnemingen waarbij het risico voor de gemeente Nunspeet als "hoog" wordt ingeschat.

Stichting Muziekschool Noordwest Veluwe

Op 30 juni 2011 heeft de gemeenteraad ingestemd met de kaders voor de bestuurlijke ontvlechting van de muziekschool. Een garantstellingsovereenkomst vormt de basis van de bestuurlijke ontvlechting. Conform de overeenkomst, staan de gemeentes voor een periode van 15 jaar (tot en met 2026) garant, voor uitkeringsverplichtingen voortvloeiend uit de rechtspositiebepalingen, zoals die van toepassing zijn op werknemers, die op 1 oktober 2011 in dienst zijn van de muziekschool. De deelnemende gemeenten staan garant voor € 767.692. Op 30 oktober 2013 is de Muziekschool failliet verklaard. Begin 2017 hebben de gemeenten een schikkingsvoorstel van de curator ontvangen. Dat voorstel is begin april 2017 in een gezamenlijk overleg met de advocaat van de desbetreffende gemeenten besproken. Op advies van de advocaat hebben de gemeenten besloten het voorstel af te wijzen. Het wachten is nu op een reactie van de curator. Het risico (voor onze gemeente +/- 74.000,-) is nog steeds aanwezig. Hier is rekening mee gehouden in de begroting. Naarmate de tijd verstrijkt daalt het risico. Zo ook ten opzichte van de begroting 2017.

NV Inclusief Groep

Als gevolg van het in werking treden van de Participatiewet stromen er geen nieuwe mensen in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Wat de gevolgen zijn voor de Inclusief Groep is nog niet duidelijk. Wel kunnen we stellen door deze grote mater van onzekerheid dat het risico voor de gemeente hoog is. Er wordt door alle deelnemende gemeenten georiënteerd wat de lijn is voor de toekomst.

Stichting Primair Openbaar Onderwijs Noord-Veluwe

De financiële situatie bij de stichting PrOo was de afgelopen jaren zorgelijk. De stichting heeft een aantal maatregelen genomen om te komen tot een oplossing van deze zorgelijke situatie. Dit heeft in het afgelopen jaar geresulteerd in een positief resultaat in de jaarrekening. Hierdoor is de financiële positie verbeterd en het risico gedaald ten opzichte van de begroting 2017. De enige openbare school in Nunspeet heeft te maken met een dalend aantal leerlingen. Deze ontwikkeling geeft aan dat het draagvlak onder het openbaar onderwijs wijzigt. Hoe dit in de toekomst verder gaat, is onduidelijk. Het risico voor de gemeente wordt als hoog geschat.

<i>tabel risico's verbonden partijen</i>	<i>S=Structureel I=Incidenteel</i>	
--	------------------------------------	--

Risico		Kans van optreden	Financieel gevolg	Reëel financieel gevolg
NV Bank Nederlandse Gemeenten	I	10%	310.688	31.069
NV Alliander	I	10%	245.265	24.527
NV Vitens	I	10%	74.035	7.404
NV Afvalsturing Friesland	I	10%	27.000	2.700
Streekarchivaat Noordwest Veluwe	I	10%	119.000	11.900
Regio Noord Veluwe	I	10%	273.000	27.300
Omgevingsdienst Noord Veluwe	I	10%	450.000	45.000
Leisurelands (Recreatiegemeenschap Veluwe)	I	10%	0	0
Coöperatie Gastvrije randmeren	I	10%	10.000	1.000
Stichting Muziekschool Noordwest-Veluwe	I	50%	74.000	37.000
Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland	I	10%	1.409.000	140.900
Inclusief Groep	I	50%	1.552.000	776.000
Stichting Primair Openbaar Onderwijs Noord Veluwe	I	50%	200.000	100.000
GGD Gelre-IJssel	I	10%	377.000	37.700
<i>Totaal risico's verbonden partijen</i>				1.242.499

g. Risico's sociaal domein

Op 1 januari 2015 zijn drie nieuwe wetten in werking getreden binnen het sociaal domein, namelijk de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), de Participatiewet en de Jeugdwet. Openeindefinanciering betekent dat het uit te keren bedrag afhangt van het aantal ingediende aanvragen. Hierdoor is geen maximum van het uit te keren bedrag aan te geven. Voorbeelden van Openeindefinanciering zijn de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), de participatiewet en de Jeugdwet. Tegenover de te verwachten uitgaven aan Participatiewetuitkeringen en Jeugdwet is een gelijk bedrag als rijksbijdrage geraamd. Evenals vorige jaren is dus sprake van een budgettair neutrale raming. Tevens bestaat er nog een Reserve Sociaal Domein.

WWB

Er is een nieuw verdeelmodel voor de rijksbijdrage voor de uitkeringen maar hier is in het land nog veel kritiek op en het verdeelmodel wordt nog aangepast. Voor 2018 opnieuw uitgegaan van een budgettair neutrale raming. Als blijkt dat de rijksbijdrage uiteindelijk lager uitvalt dan de te verstrekken uitkeringen, kan onder voorwaarden een aanvullende uitkering worden aangevraagd, waarbij het wel zo is dat in ieder geval 5% van de rijksuitkering voor rekening van de gemeente blijft. Als er een aanvullende uitkering wordt toegekend dan bedraagt deze de helft van het tekort tussen de 5 en 10% en het tekort boven de 10% wordt dan helemaal vergoed. Om een aanvullende uitkering te verkrijgen die te zijner tijd een verbeterplan ingeleverd te worden. Een tekort moet ten laste gebracht worden gebracht van de lopende exploitatie. Via de tussenrapportages worden eventuele afwijkingen aangegeven.

Participatiewet

De Participatiewet is ingegaan op 1 januari 2015. Met de Participatiewet wil het kabinet bereiken dat meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk gaan (participeren). De Wajong is alleen nog maar toegankelijk voor volledig arbeidsongeschikten. De instroom in de Wet sociale werkvoorziening (WSW) stopt en er wordt een korting op de rijksbijdrage ingevoerd over een periode van zes jaar voor de huidige WSW-werknemers. De gemeente krijgt door de wijzigingen in de Wajong en de WSW een nieuwe doelgroep waarbij meer middelen ingezet moeten worden dan bij de huidige doelgroep zoals beschut werken, loonkostensubsidies, begeleidingskosten, job coaches en no riskpolis. In relatie tot de korting op het participatiebudget brengen deze wijzigingen financiële risico's met zich mee. De instroom vanuit de nieuwe doelgroepen blijft beperkt, met name de doelgroep "Beschut", waardoor de risico's vooralsnog ook beperkt zijn. De afbouw van de WSW brengt ook risico's met zich mee omdat dit gevolgen heeft voor het functioneren van de GR en de Inclusief Groep. Voor 2018 zijn deze gevolgen nog beperkt en de Inclusief Groep heeft voldoende reserves om de eerste jaren deze risico's op te vangen.

Jeugdwet

Met het inwerkingtreden van de Jeugdwet in 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp. Het Centrum voor Jeugd en Gezin vormt de toegang voor de niet vrij-toegankelijke jeugdhulp. Naast het Centrum voor Jeugd en Gezin kunnen ook huisartsen, medisch specialisten en de rechter in geval van jeugdbescherming en jeugdreclassering verwijzen naar niet vrij toegankelijke jeugdhulp. Ongeveer 50% van alle verwijzingen loopt via een huisarts, met name de verwijzingen naar JGGZ. Op deze trajecten heeft de gemeente niet direct invloed. Door het creëren van een hoogwaardige toegang hopen we dat het percentage verwijzingen dat via het CJG loopt te verhogen en het percentage verwijzingen dat via de huisartsen loopt te verlagen en zo het beroep op zwaardere jeugdhulp te laten afnemen.

De uitgaven voor jeugdzorg laten de laatste tijd een aanmerkelijke groei zien. Dit is een landelijke ontwikkeling. Er is sprake van sterke toename van complexiteit en behandeltijd en een toename van het aantal cliënten. Toename is met name te zien bij LVB, landelijke zorg en bovenregionale zorg. Op dit moment constateren we een regionale ontwikkeling waarbij het budget dat door het rijk beschikbaar wordt gesteld flink zal worden overschreden.

Daarnaast hebben we te maken met een bezuinigingstaakstelling sinds het inwerking treden van de Jeugdwet. De transformatieslag die hiervoor gemaakt moet worden neemt meerdere jaren in beslag. Beoogde effecten (afname

van problematiek en van jeugdhulpkosten) zullen daarom naar verwachting pas na een aantal jaren zichtbaar worden.

<i>tabel risico's sociaal domein</i>		<i>S=Structureel I=Incidenteel</i>		
Risico		Kans van optreden	Financieel gevolg	Reëel financieel gevolg
WWB	S	10%	300.000	30.000
WMO	S	10%	100.000	10.000
Participatiewet	S	50%	50.000	25.000
Jeugdwet	S	70%	1.300.000	910.000
<i>Totaal risico's sociaal domein</i>				975.000

h. Reguliere risico's

Btw-compensatiefonds

Per 1 januari 2003 is het btw-compensatiefonds ingevoerd. Uit het fonds krijgen gemeenten de betaalde btw op nota's van derden gecompenseerd met uitzondering van de btw die wordt betaald over onderwijsuitgaven en de btw die samenhangt met de subsidiëring van derden. Tegenover deze lagere lasten voor de gemeente staat een uitname uit het Gemeentefonds. Dit houdt in dat de invoering van het btw-compensatiefonds voor de gemeenten gezamenlijk geen voordeel heeft. Voor een individuele gemeente kan de invoering van het btw-compensatiefonds echter wel gevolgen hebben. Gezien de duur van het btw-compensatiefonds, worden op dit moment geen financiële gevolgen verwacht.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 2016 moeten de gemeenten vennootschapsbelasting betalen over de winsten die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. Wat dit voor financieel gevolg heeft voor onze gemeente is naar verwachting gering. Voor de uitoefening van haar publieke taak levert de vennootschapsbelasting geen risico op.

Tegenvallende subsidieverwachtingen

Een risico dat er gelopen wordt, is dat projecten of activiteiten worden uitgevoerd die (deels) gedekt worden door subsidies vanuit de Provincie. Wanneer achteraf blijkt dat er niet voldaan wordt aan de subsidievoorwaarden, ontstaat het risico van een dekkingstekort. Tot op heden is steeds voldaan aan de subsidievoorwaarden. Voor de bepaling van het weerstandsvermogen wordt daarom het risico op vooralsnog op nihil gesteld.

Gemeentelijke gebouwen

De gemeente heeft verschillende gebouwen in eigendom. Er worden daarbij verschillende risico's gelopen. De belangrijkste risico's zijn: asbest, legionellabesmetting, brandveiligheid, veilig werken op daken en wateraccumulatie. De risico's worden per gebouw geïnteriseerd en in kaart gebracht. Op het gebied van asbest worden de grootste risico's gelopen. Van de meeste gemeentelijke gebouwen is de asbestsanering uitgevoerd. Van enkele gemeentelijke woningen en kleine objecten moeten de inventarisaties nog plaatsvinden.

<i>tabel reguliere risico's</i>	<i>S=Structureel I=Incidenteel</i>			
Risico		Kans van optreden	Financieel gevolg	Reëel financieel gevolg
Btw compensatiefonds	I	0%	0	0
Vennootschapsbelasting	I	10%	150.000	15.000
Tegenvallende subsidieverwachtingen	I	0%	0	0
Asbestsanering schoolgebouwen	I	0%	0	0
Gemeentelijke gebouwen	I	10%	20.000	2.000
<i>Totaal reguliere risico's</i>				17.000

Beheersing van risico's

Voor elk risico moet een keuze gemaakt worden uit de volgende maatregelen:

- Vermijden: Het beleid waar een risico door ontstaat, wordt beëindigd. Op een andere manier wordt vormgegeven of wordt geen beleid gestart dat een risico met zich meebrengt.
- Verminderen: Het risico afdekken via een verzekering, een voorziening of een ander budget in de begroting; de gevolgen van een risico worden beperkt.
- Overdragen: Dit kan door het beleid dat een risico met zich meebrengt, te laten uitvoeren door een andere betrokken partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt.
- Accepteren: Risico's kunnen ook bewust genomen worden. Als een risico niet wordt vermeden, verminderd of overgedragen, wordt een risico geaccepteerd en moet de eventuele financiële schade volledig via de weerstandscapaciteit worden

Financiële vertaling van de risico's

Voor vrijwel alle financiële risico's die zijn te voorzien en kwantificeerbaar zijn, zijn toereikende voorzieningen of bestemmingsreserves gevormd. Van de risico's die van materiële betekenis en niet goed te kwantificeren zijn, is een financiële vertaling gemaakt zodat deze risico's meegenomen worden bij het bepalen van het weerstandsvermogen. Van onderstaande risico's is de kans van optreden uitgedrukt in een percentage. Het reële financiële gevolg wordt berekend door dit percentage te vermenigvuldigen met het financiële gevolg.

<i>Tabel totalen incidentele en structurele risico's</i>			
Risico			Reëel financieel gevolg
Structurele risico's:			
Financiële risico's			0
Personele risico's			35.000
Sociaal domein			975.000
<i>Totaal structureel</i>			<i>1.010.000</i>
Incidentele risico's			
Juridische risico's			20.250
Financiële risico's			150.000
Personele risico's			35.000
Grondexploitaties			5.761.500
Milieu en bodemverontreiniging			30.000
Verbonden partijen			1.242.499

Reguliere risico's				17.000
<i>Totaal incidenteel</i>				7.256.249
<i>Totaal risico's</i>				8.266.249

Beoordeling weerstandsvermogen

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie gelegd worden tussen de hierboven genoemde financieel vertaalde risico's en de eerder genoemde beschikbare weerstandscapaciteit. Dit wordt uitgedrukt in een ratio. De berekeningswijze van de ratio weerstandsvermogen is als volgt:

Ratio weerstandsvermogen: Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt gebruikt gemaakt van onderstaande waarderingstabel:

Ratio	Betekenis
< 2,0	Uitstekend
1,4 tot 2,0	Ruim voldoende
1,0 tot 1,4	Voldoende
0,8 tot 1,0	Matig
0,6 tot 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Kwantificering van de incidentele risico's in tijd en geld, waarvoor de gemeente geplaatst zou kunnen worden is arbitrair. Geconstateerd kan worden dat het incidentele weerstandsvermogen onvoldoende. Daartegenover is het structurele weerstandsvermogen ruim voldoende. In onderstaande tabel is de structurele en incidentele weerstandscapaciteit versus de structurele en incidentele risico's, weergegeven.

ratio weerstandsvermogen	12.279.026 / 8.183.049	=1,5
---------------------------------	-------------------------------	-------------

Met een uitkomst van het ratio weerstandsvermogen van 1,5 (niet afgerond 1,501) kan worden geconcludeerd worden dat het totale weerstandsvermogen als ruim voldoende kan worden aangemerkt.

<i>Tabel totaal incidenteel en structureel weerstandsvermogen</i>				
		weerstands capaciteit	Risico's	weerstands vermogen
Incidenteel		9.295.258	7.164.049	2.131.209
Structureel		2.983.768	1.019.000	1.964.768
Totaal		12.279.026	8.183.049	4.095.977

Toekomstige ontwikkelingen

De prognose van de risico's voor de komende jaren voor de gemeente Nunspeet is als volgt:

De verwachting is dat de totale weerstandscapaciteit voldoende zal zijn voor de financiële gevolgen van de risico's.

Grondexploitatie en strategische aankopen

In de komende jaren worden de volgende projecten verder ontwikkeld / afgerond: het bedrijventerrein De Kolk, rondweg Oost en het plan Molenbeek fase 1 & 2. Daar tegenover staat de gevormde reserve grondexploitatie waarmee in de berekening van het weerstandsvermogen geen rekening is gehouden. Het saldo van deze reserve bedraagt per 1 januari 2018 € 2,5 miljoen.

Ook zien we dat de decentralisatie gepaard is gegaan met een bezuinigingstaakstelling, terwijl organisaties en gemeenten onvoldoende tijd hebben gehad om de daarvoor noodzakelijke transformatieslag te kunnen maken. Beoogde effecten (afname van problematiek en van jeugdhulpkosten) worden langzaam zichtbaar. Zo wordt nu fors geïnvesteerd in de toegang tot jeugdhulp (Stichting Jeugd Noord-Veluwe), terwijl het beroep op zwaardere hulp nog onvoldoende afneemt.

<i>Tabel prognose meerjarige incidentele en structurele risico's</i>			
--	--	--	--

Risico	financieel gevolg			
	2018	2019	2020	2021
Structurele risico's				
Financiële risico's	0	9.000	9.000	9.000
Personele risico's	35.000	35.000	35.000	35.000
Sociaal domein	975.000	425.000	425.000	425.000
<i>Totaal structurele risico's</i>	<i>1.010.000</i>	<i>469.000</i>	<i>469.000</i>	<i>469.000</i>
Incidentele risico's				
Juridische risico's	20.250	36.000	36.000	36.000
Financiële risico's	150.000	159.000	159.000	159.000
Personele risico's	35.000	35.000	35.000	35.000
Grondexploitaties	5.761.500	5.660.300	5.660.300	5.660.300
Milieu en bodemverontreiniging	30.000	30.000	30.000	30.000
Verbonden partijen	1.242.499	1.242.499	1.242.499	1.242.499
Reguliere risico's	17.000	17.000	17.000	17.000
<i>Totaal incidenteel</i>				

<i>Totaal risico's verbonden partijen</i>		7.256.249	7.179.799	7.179.799	7.179.799
Totaal reëel financieel gevolg		8.266.249	7.648.799	7.648.799	7.648.799

Financiële kengetallen

Ingevolge artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) worden in deze paragraaf kengetallen opgenomen die inzicht geven in de financiële positie van onze gemeente.

De volgende financiële kengetallen worden hieronder weergegeven:

- Netto schuld quote (bezittingen / schulden)
- Solvabiliteitsratio (eigen vermogen / vreemd vermogen)
- Kengetal grondexploitatie (boekwaarde in-/nog niet in exploitatie gebruik genomen gronden / totale baten voor bestemming)
- Structurele exploitatieruimte ((structurele baten – structurele lasten) / totale baten voor bestemming)
- Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden.

Begroting jaar 2018	Verloop van de kengetallen		
	jaarrek 2016	begr. 2017	begr. 2018
Kengetallen:			
Netto schuldquote	33,4%	39,9%	38,0%
Netto schuldquote gecorr.voor verstrekte leningen	29,7%	39,1%	38,0%
Solvabiliteitsratorisico	61,1%	58,2%	59,0%
Structurele exploitatieruimte	4,1%	1,2%	-3,6%
Grondexploitatie	50,3%	56,7%	39,7%
Belastingcapaciteit	563,22	572,10	577,82

Toelichting kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Voor Gemeente Nunspeet ligt dit rond de 38%. Een percentage boven de 100% geeft aan dat de schuldenlast hoger is dan de baten, waardoor het voldoen aan de betalingsverplichtingen een probleem kan worden.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

Met deze berekening wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Voor onze gemeente wijkt dit percentage in 2018 niet veel af van de netto schuldquote. Ofwel het aandeel van de verstrekte leningen is klein.

Solvabiliteitsratio

Deze ratio geeft inzicht in de mate waarin onze gemeente in staat is aan haar verplichtingen te voldoen. Wanneer dit percentage onder de 50% komt is het aandeel van eigen vermogen in het balanstotaal minder dan de helft. Dit kan een signaal zijn dat het moeilijker wordt om aan de verplichtingen te voldoen. Het percentage voor onze gemeente komt uit op 59%.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte onze gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Het percentage bedraagt voor onze gemeente -3,6%. De conclusie is dat er op dit moment geen structurele ruimte is voor extra structurele lasten.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale baten. Het percentage neemt de komende jaren waarschijnlijk verder toe door de ontwikkeling van industrieterrein de Kolk en Molenbeek. Hoe hoger het percentage, hoe groter het risico. Voor volgend jaar wordt een percentage van 39,7% verwacht. Dit is niet verontrustend. Wanneer dit percentage boven de 100% uit komt, kan er aanleiding zijn om maatregelen te nemen.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in onze gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De totale woonlasten voor een gemiddeld gezin bij een gemiddelde woz waarde in Nunspeet bedraagt voor 2017 € 572,10. Het landelijk gemiddelde bedraagt € 745,54. Het tarief voor 2018 is nog niet bekend maar de verwachting is, dat het iets hoger ligt. Wel zal het lager zijn dan het landelijk gemiddelde.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente Nunspeet is qua oppervlakte uitgestrekt (ruim 12.500 ha) en een groot deel hiervan is bij de gemeente als openbare ruimte in beheer. Veel activiteiten vinden plaats zoals wonen, werken en recreëren. Voor de activiteiten zijn veel kapitaalgoederen nodig: wegen, riolering, verlichting, openbaar groen, gebouwen en bossen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten.

Het beleid van de gemeente Nunspeet voor het onderhoud van de kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in de nota's:

- 'Afvalwaterketenplan Nunspeet-Elburg'(2013-2020);

- ‘Beleids- en beheerplan wegen’ (2014-2018);
- ‘Beleids- en beheerplan gemeentelijke gebouwen’ (2014-2017);
- ‘Beleidsplan openbare verlichting’ (2011-2020);
- ‘Bestemming en beheer van de bossen gemeente Nunspeet’;
- ‘Landschapsontwikkelingsplan’ (2007-2014);
- ‘Groenbeleid- en beheerplan’ (2011-2017);
- ‘Beheerplan heideterreinen gemeente Nunspeet’ (2011-2021).

Waterbeheer

Het Afvalwaterketenplan is het resultaat van een planproces met de gemeente Elburg en het waterschap Vallei&Veluwe en omvat o.a. de aan de riolering te stellen doelen, de maatregelen om deze doelen te bereiken en de daarvoor in te zetten middelen. Het Afvalwaterketenplan is opgesteld voor de periode 2013-2020 met een evaluatie in 2017. Het onderhoud en het doen van nieuwe investeringen alsmede de verbetermaatregelen worden overeenkomstig de kaders van het Afvalwaterketenplan uitgevoerd.

Onderhoudsbudget rioleringen

Voor het onderhoud/overige werkzaamheden aan rioleringen is binnen de begroting 2018 een budget beschikbaar van € 593.000,--.

Wegenbeheer

In 2014 is een geactualiseerd beleids- en beheerplan wegen opgesteld voor de periode 2014-2018. In het plan wordt onder meer aangegeven dat het gemiddelde onderhoudsniveau in de gemeente Nunspeet redelijk tot goed te noemen is. Om dit niveau te handhaven dan wel te verbeteren is een aanzienlijke onderhoudsbudget, voor met name grootonderhoud asfaltverhardingen, nodig. De financiële gevolgen van het Wegenplan zijn vanaf 2015 verwerkt in de begroting.

Tweejaarlijks worden de wegen door derden geïnspecteerd om een zuiver beeld te krijgen van de staat van onderhoud. De andere jaren vindt inspectie plaats door eigen medewerkers. De inspectiegegevens worden telkens toegevoegd aan het wegenbeheerssysteem en op basis daarvan worden uitvoeringsmaatregelen voorgesteld. De uitvoeringsmaatregelen worden getoetst aan de praktijk (kan onderhoud van een weg nog worden uitgesteld ten gunste van een andere weg?) en op basis van deze toets wordt het noodzakelijke onderhoud uitgevoerd. Op deze wijze wordt dus niet puur theoretisch onderhoud gepland maar op een efficiënte wijze gewerkt.

Onderhoudsbudget wegen

Voor het onderhoud aan wegen is binnen de begroting 2018 een budget beschikbaar van € 1.197.000,-- Dit budget is inclusief structurele verhoging uit de meerjarenbegroting en de coalitieonderhandelingen.

Openbaar groen

Het onderhoud van het openbaar groen wordt zowel door derden als in eigen beheer uitgevoerd. De door derden uit te voeren werken zijn opgenomen in vijf onderhoudsbestekken. Het huidige onderhoudsniveau is, gelet op het beschikbare budget, redelijk tot goed.

Voor het beheer in de buitengebieden is een Landschapsontwikkelingsplan (LOP 2006-2014) opgesteld dat in de raad van maart 2006 is vastgesteld. In juni 2006 is ook het Uitvoeringsprogramma LOP door de raad vastgesteld. De uitvoering van het programma is een doorlopend proces waarvan de financiële consequenties zijn verwerkt in

de programmabegroting. In het collegeprogramma 2014-2018 is geen nieuw Landschapsonwikkelingsplan opgenomen.

Openbare verlichting

Het Beleidsplan openbare verlichting (2011-2020) is in 2011 door de raad vastgesteld. Het vervangingschema maakt hier deel van uit en geeft aan welke vervanging er in een bepaald jaar moet plaatsvinden. De gemeente Nunspeet telt momenteel ruim 4.600 lichtmasten van diverse typen, kwaliteit en leeftijd.

Afhankelijk van de wegfunctie wordt gekozen voor een verlichtingsniveau gerelateerd aan minimaal de normen van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde. Deze richtlijnen worden door de meeste gemeenten en nutsbedrijven gehanteerd. Het vervangen van verouderde armaturen en lichtmasten wordt de komende jaren verder voortgezet. In het Beleidsplan openbare verlichting is in het kader van energie- en onderhoudskostenbesparing een zo neutraal mogelijk lichtniveau aangehouden met gebruikmaking van de meest efficiënte verlichtingsmiddelen. Hierbij worden verkeersveiligheid, openbare orde, sociale beleving en de woon- en leefbaarheid gewaarborgd. In het kader van de financiële heroverwegingen is rekening gehouden met de verwachte besparingen door gebruik van duurzame producten. Vanaf 2014 wordt rekening gehouden met een structurele energiebesparing van € 10.000,--. De komende jaren wordt ingestoken op de vervanging van oudere armaturen door energiezuinige led-armaturen.

Onderhoudsbudget openbare verlichting

Voor het onderhoud aan straatverlichting is binnen de begroting 2018 een budget beschikbaar van € 87.600,--.

Bossen en natuurterreinen

De gemeente Nunspeet heeft een groot areaal aan bos- en natuurterreinen (circa 3200 ha) en het beheer en onderhoud ervan vergt een grote inspanning. Sinds 2002 is voor het bosbeheer het FSC-certificaat (Forest Stewardship Council) verkregen. De onderhoudswerkzaamheden worden overeenkomstig de voorwaarden hieruit uitgevoerd. In 2011 is het Beheerplan heideterreinen 2011-2021 vastgesteld.

Jaarlijks wordt circa 5000 m³ hout uit de gemeentelijke bossen middels aanbesteding verkocht aan houthandelaren die zelf zorg dragen voor het oogsten en verwijderen van dit hout.

Gebouwen

In 2014 is het Beleids- en beheerplan gemeentelijke gebouwen door de raad vastgesteld. Een onderdeel hiervan is het meerjarenonderhoudsplan dat jaarlijks wordt bijgesteld en de basis vormt voor het bepalen van de onderhoudsbudgetten. Naast adequaat onderhoud is het aspect veiligheid van groot belang. Veiligheid is een blijvend punt van aandacht. In de komende tijd wordt ingezet (uit financiële motieven en ter reducering van de milieubelasting) om de energieverbruiken verder omlaag te brengen door het uitvoeren van energiebesparende maatregelen.

Paragraaf Financiering

Algemeen

De financieringsparagraaf is samen met het financieringsstatuut (treasurystatuut) een belangrijk instrument voor het transparant maken van het treasurybeheer. De treasuryfunctie houdt in dat de geldstromen van en naar de

gemeente zo optimaal mogelijk op elkaar worden afgestemd, met als resultaat dat de rentelasten zo laag mogelijk of de rentebaten zo hoog mogelijk zijn.

In het financieringsstatuut van de gemeente Nunspeet dat op 17 februari 2015 is vastgesteld, zijn de uitgangspunten, de doelstellingen en de beleidsmatige en organisatorische kaders (inclusief toezicht op de uitvoering van treasury) bepaald. De voor de gemeente Nunspeet relevante uitvoeringsregels zijn hierin opgenomen.

De financierings- en beleggingsactiviteiten van de gemeente Nunspeet vinden plaats binnen het formele kader van het financieringsstatuut en de financiële verordening van de gemeente Nunspeet. De uitvoering van het treasurybeleid vindt zijn weerslag in de financieringsparagraaf van de begroting en het jaarverslag. In de begroting komen de concrete beleidsplannen aan de orde. In het jaarverslag gaat het om de realisatie van de plannen en om een verschillenanalyse tussen de plannen en de uitkomsten.

Schatkistbankieren

Sinds eind 2013 is het schatkistbankieren voor de gemeente van toepassing. Het heeft een wettelijke basis in de wet Financiering decentrale overheden (Wet FIDO) en betekent dat decentrale overheden hun liquide middelen aanhouden bij 's Rijks schatkist. Dit moet leiden tot een verminderde externe financieringsbehoefte van het Rijk met als gevolg een lagere staatsschuld en een lagere EMU schuld van de collectieve sector. Voor de aan te houden middelen in 's Rijks schatkist is een drempel van toepassing die is vastgesteld op 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000,-- en een maximum van € 2.500.000,--. Het schatkistbankieren kan voor de gemeente een negatieve uitwerking hebben op de rendementsverwachting. De hoogte van het negatieve effect is afhankelijk van de afwijking tussen de door het Rijk gehanteerde rentepercentages en de percentages van marktconforme partijen. Uitzettingen (verstrekken van leningen) uit hoofde van de publieke taak blijven mogelijk. Ook het onderling lenen tussen decentrale overheden biedt wellicht mogelijkheden voor een hoger rendement. Voorwaarde hierbij is dat er geen toezichtrelatie mag zijn tussen de betrokken decentrale overheden.

Risicobeheer

Het treasurybeleid van onze gemeente is erop gericht binnen de financiële mogelijkheden een zo optimaal mogelijk rendement te verkrijgen dan wel de lasten zo veel mogelijk te reduceren. Hierbij moeten de risico's zo goed mogelijk worden beheerst. Het tot nu toe gehanteerde beleid bij de gemeente is dat het eigen vermogen volledig wordt ingezet als intern financieringsmiddel en niet wordt belegd. Ook wordt geen gebruik gemaakt van rente-instrumenten. Dit beleid wordt in 2018 voortgezet. Binnen de in het financieringsstatuut opgenomen randvoorwaarden worden eventuele tijdelijke financieringsoverschotten of -tekorten tegen gunstige rentepercentages uitgezet of aangetrokken. Tijdelijke overschotten aan liquide middelen worden uit oogpunt van een optimaal liquiditeitsbeheer in deposito uitgezet.

Rentebeleid (renterisico's)

Toerekening rente aan investeringen

Onze gemeente streeft naar een evenwichtige samenstelling van de balans. Er wordt in een aantal gevallen gewerkt met een vast rentepercentage voor de toerekening van de rentelasten aan investeringen (bijvoorbeeld rioleringsinvesteringen). Dit rentepercentage blijft gedurende de hele levensduur van de investering aan deze investering gekoppeld.

Op begrotingsbasis wordt aan de grondexploitaties geen rente toegerekend. Uitgangspunt hierbij is dat de verschillende exploitaties budgettair neutraal verlopen.

Daarnaast maken wij voor de aan de taakvelden toe te rekenen rente gebruik van de zogenoemde 'renteomslag'. Deze methodiek van rentetoerekening wordt ook in 2018 als voorgenomen beleid uitgevoerd. In onderstaand schema wordt weergegeven hoe de rentetoerekening plaats vindt.

Rentetoerekening

Vanaf het begrotingsjaar 2017 is een BBV wijziging voor de rentetoerekening en renteberekening van toepassing. Een belangrijk onderdeel van deze wijziging betreft de renteberekening over het eigen vermogen en de grondexploitatie. De commissie BBV adviseert vanwege het inzicht, de eenvoud en transparantie geen rentevergoeding over het eigen vermogen te berekenen. Voor de grondexploitatie moet gebruik worden gemaakt van een gewogen gemiddeld rentepercentage.

Een ander onderdeel betreft de verantwoording van de rentelasten op één centraal taakveld Treasury. Wel mag vanuit dit taakveld rente (kapitaallast) worden doorbelast naar andere taakvelden voor de activa behorend tot deze taakvelden.

Met deze aanbeveling van de commissie BBV wordt echter met ingang van 2017 geen rente meer berekend over het eigen vermogen. Om te voorkomen dat deze reserves onvoldoende dekking bieden aan het doel waarvoor ze dienen worden ze gecompenseerd met een inflatiecorrectie van 1 %. Voor 2018 wordt deze correctie geraamd op een bedrag van ruim € 70.000,--.

RENTESCHEMA			
a.	Externe rentelasten korte en lange financiering		600.266
b.	Externe rentebaten		0
c.	Totaal door te berekenen externe rente		600.266
	Rente die aan de Grondexploitatie moet worden doorberekend	nvt	
	Rente projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	nvt	
			0
d1.	Saldo door te rekenen externe rente		600.266

	Rente over het eigen vermogen		0
d2.	Rente voorzieningen(waardering op contante waarde)		19.047
	(voorziening pens.aanspr. weth. 1.904.662 * 1,00%)		
	De aan taakvelden toe te rekenen rente		619.313
e.	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente		-786.171
	(incl. overhead)		
f.	renteresultaat taakveld Treasury		-166.858

Financieringspositie

De financieringspositie per 1 januari 2018 geeft een begroot financieringstekort van bijna € 1,2 miljoen. Opgemerkt moet worden dat hierbij de middelen van ruim € 23,4 miljoen uit de reserve verkoopopbrengst NUON-aandelen buiten beschouwing zijn gelaten. Dit vanwege het feit dat het rendement op deze middelen dient ter compensatie van de weggevallen dividendopbrengsten. In het algemeen wordt geprobeerd een financieringstekort tijdelijk aan te vullen door het aantrekken van kort geld. Dit is niet altijd toegestaan in verband met de zogenoemde kasgeldlimiet.

Op grond van de Wet Fido is de gemeente verplicht per kwartaal de gemiddelde netto vlottende schuld te berekenen. Als deze gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, moet de gemeente de drie kwartaalrapportages toezenden aan de toezichthouder, vergezeld van een plan om weer aan de kasgeldlimiet te voldoen.

De werkelijke financieringspositie en de daarbij behorende financieringsbehoefte zijn, ondanks de periodieke berekening van de liquiditeitspositie, veelal moeilijk in te schatten. Dit heeft onder andere te maken met de voortgang van de uitvoering van diverse projecten en de daaruit voortvloeiende investeringen. Ook uitgaven als gevolg van de in exploitatie zijnde bestemmingsplannen spelen hierbij een belangrijke rol. Bij de grondexploitatie moet overigens enerzijds rekening worden gehouden met het aankopen van grond, de kosten van bouw- en woonrijp maken en anderzijds met de verkoop van grond.

Financieringspositie

De financieringspositie per 1 januari 2018 geeft een begroot financieringstekort van bijna € 1,2 miljoen. Opgemerkt moet worden dat hierbij de middelen van ruim € 23,4 miljoen uit de reserve verkoopopbrengst NUON-aandelen buiten beschouwing zijn gelaten. Dit vanwege het feit dat het rendement op deze middelen dient ter compensatie van de weggevallen dividendopbrengsten. In het algemeen wordt geprobeerd een financieringstekort tijdelijk aan te vullen door het aantrekken van kort geld. Dit is niet altijd toegestaan in verband met de zogenoemde kasgeldlimiet.

Op grond van de Wet Fido is de gemeente verplicht per kwartaal de gemiddelde netto vlottende schuld te berekenen. Als deze gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, moet de gemeente de drie kwartaalrapportages toezenden aan de toezichthouder, vergezeld van een plan om weer aan de kasgeldlimiet te voldoen.

De werkelijke financieringspositie en de daarbij behorende financieringsbehoefte zijn, ondanks de periodieke berekening van de liquiditeitspositie, veelal moeilijk in te schatten. Dit heeft onder andere te maken met de voortgang van de uitvoering van diverse projecten en de daaruit voortvloeiende investeringen. Ook uitgaven als gevolg van de in exploitatie zijnde bestemmingsplannen spelen hierbij een belangrijke rol. Bij de grondexploitatie moet overigens enerzijds rekening worden gehouden met het aankopen van grond, de kosten van bouw- en woonrijp maken en anderzijds met de verkoop van grond.

Liquiditeitspositie

Door een goed beheer van de dagelijkse saldi wordt gestreefd naar een optimaal rendement en wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie steeds voldoende is om aan de betalingsverplichtingen te voldoen. Het betalingsverkeer verloopt daarbij voornamelijk via onze huisbankier de BNG.

Bij het optimaliseren van het renteresultaat kunnen voor het aantrekken of uitzetten van geld als gevolg van de liquiditeitspositie in overeenstemming met het financieringsstatuut en de regelgeving voor het schatkistbankieren meerdere partijen benaderd worden voor offertes. Aan de hand van deze offertes wordt een keuze gemaakt.

Als de rentepercentages van kort geld aanzienlijk lager liggen dan die van langlopende leningen, wordt zo veel mogelijk met kort geld gefinancierd. Voor zover dit mogelijk is binnen het wettelijk kader van de kasgeldlimiet en de voorwaarden waaronder de rekening-courantovereenkomst met de huisbankier dit toestaat.

Leningenportefeuille

De omvang van de in het begrotingsjaar aan te trekken geldleningen hangt mede af van de te ramen investeringen. Dit wordt in de programmabegroting bepaald aan de hand van bijlage B Overzicht investeringen en uitgaven per programma.

Voor 2018 wordt het financieringstekort geraamd op bijna € 1,2 miljoen. Dit geraamde tekort is exclusief de geblokkeerde middelen uit de verkoopopbrengst NUON-aandelen. Voor een juiste verhouding in de financiering met kort en lang geld zijn ook langlopende leningen geraamd. Op basis van bovenstaande gegevens wordt de totale stand per 31 december 2018 van de opgenomen langlopende geldleningen geraamd op ruim € 17,3 miljoen.

Geïnvesteed vermogen/financieringsstructuur

Het geïnvesteed vermogen wordt per 1 januari en 31 december 2018 respectievelijk geraamd op € 40,1 en € 37,2 miljoen. Het gaat hierbij om de totale boekwaarde van de geactiveerde kapitaaluitgaven. Van het geraamde geïnvesteede vermogen maken de verstrekte geldleningen aan derden deel uit die geen budgettaire gevolgen voor de gemeente hebben (bijvoorbeeld de verstrekte hypothecaire geldleningen aan het personeel). Het gaat hierbij om een totaalbedrag van € 0,42 miljoen.

Het deel van het geïnvesteerde vermogen dat budgettaire lasten voor de gemeente veroorzaakt, wordt daarom geraamd op € 39,7 miljoen (€ 40,1 miljoen +/- € 0,4 miljoen). Het totaal geïnvesteerd vermogen wordt voor € 18,3 miljoen gefinancierd met vreemd vermogen (opgenomen langlopende geldleningen) en het restant van € 21,8 miljoen met eigen middelen en kortlopende financieringsmiddelen.

Gezien de gemiddelde rentelast van het per 31 december 2018 met vreemd vermogen gefinancierde deel kan worden geconcludeerd dat de geraamde financieringsstructuur en in relatie hiermee ook het weerstandsvermogen van onze gemeente op 1 januari 2018 als redelijk kan worden beoordeeld.

Omslagrente

De berekening van de renterisiconorm is opgenomen in onderstaand overzicht. Uit dit overzicht blijkt dat de gemeente vrijwel geen renterisico loopt. Wanneer de omslagrente lager is dan de marktrente, ontstaat er een risico. Dit is een gevolg van het feit dat hieruit een financieel nadeel voortvloeit voor de begroting. Als het rentepercentage van aan te trekken leningen lager is dan de geraamde omslagrente van 1,00%, blijft het renterisico in de begroting 2018 acceptabel. Verwacht wordt dat de kapitaalmarktrente (lange rente), gezien de verwachte economische ontwikkelingen (zoals economische groei, inflatie) in het komende jaar iets gaat stijgen (BNG-nieuwsbrief juli 2017). Op grond van deze verwachting is er, naar het zich nu laat aanzien, een beperkt renterisico te verwachten.

De rentegevoeligheid – het renterisico – kan worden gedefinieerd als de mate waarin het saldo van de rentelasten en rentebaten verandert door wijziging in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een rentelooptijd van één jaar of langer.

Bij de inwerkingtreding van de Wet FIDO is het begrip 'renterisiconorm' ingevoerd. Uitgangspunt hierbij is om zo veel mogelijk spreiding in de looptijden van leningen aan te brengen. De norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal.

Renterisico per 2018 (x € 1.000)		Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
1.	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
2.	Te betalen aflossingen	2.436	2.044	2.065	1.981
3.	Renterisico op vaste schuld (1+2)	2.436	2.044	2.065	1.981
4.	Renterisiconorm	11.865	11.627	11.570	11.484
5.	Ruimte (+)/Overschrijding (-); (4-3)	9.429	9.583	9.505	9.503
Berekening renterisiconorm					

4a.	Begrotingstotaal lasten (2018)	59.323	58.135	57.849	57.420
4b.	Percentage	20%	20%	20%	20%
4.	Renterisiconorm berekend op basis van cijfers 2016 (4ax4b)	11.865	11.627	11.570	11.484

Beheer beschikbare liquiditeiten

Kasbeheer

Saldo- en liquiditeitsbeheer

Voor het liquiditeitsbeheer zijn overeenkomsten met de BNG (geïntegreerde dienstverlening) en de Rabobank gesloten. Hierdoor kunnen tekorten aan middelen op een voordelige wijze worden geleend en kan de gemeente tegen voordelige voorwaarden snel over voldoende middelen beschikken. Daarnaast is van belang dat het Rijk alle financiële transacties met de gemeente verrekend bij de BNG (dit geldt overigens voor alle gemeenten). Als gevolg van de invoering van het schatkistbankieren is het eventueel uitzetten van overtollige liquide middelen niet meer bij commerciële banken toegestaan, maar alleen bij 's Rijks schatkist of andere lokale overheden waarbij geen toezicht relatie bestaat.

Geldstromenbeheer

Voor een optimaal beheer van de geldstromen is een goede liquiditeitsprognose onontbeerlijk. Dit brengt een inspanningsverplichting voor de totale organisatie met zich mee. Een continu bijstellen van de liquiditeitsprognose, met als basis de planning van de investeringen is daarbij van groot belang. Het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en meerjareninvesteringsplanning waardoor de financieringskosten hoger kunnen uitvallen dan geraamd, vergt de nodige inspanning. Het verkrijgen van betrouwbare informatie is hierbij cruciaal. Ook het aanscherpen van het debiteurenbeheer en de invordering van belastingen speelt hier een belangrijke rol. Het niet nakomen van betalingsverplichtingen heeft invorderingsmaatregelen tot gevolg. In eerste fase een aanmaning en in tweede fase (dwang)invordering, door gebruik te maken van een (gerechts)deurwaarder.

Duurzame toegang tot financiële markten

Een gemeente heeft als overheidsinstelling een zogenoemde AAA-rating. Dit houdt in dat een gemeente door geldverstrekkers als zeer kredietwaardig wordt beschouwd. Als gevolg hiervan is de toegang tot financiële markten gegarandeerd en kan een gemeente tegen voordelige voorwaarden lenen. Bovendien heeft de gemeente Nunspeet door de overeenkomsten met de banken een zeer snelle toegang tot de financiële markten. Overigens worden bij het aantrekken van leningen offertes gevraagd bij diverse geldverstrekkers.

Leningenportefeuille

Onderstaande tabel geeft inzicht in de samenstelling, de grootte en de rentegevoeligheid van de opgenomen leningen.

De mutaties als gevolg van nieuwe leningen, aflossingen en rente zijn:

Mutaties in leningenportefeuille	Bedrag in € 1.000,--	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2018	18.253	3,46%
Nieuwe leningen	1.500	
Reguliere aflossingen	-2.436	
Vervroegde aflossingen	0	
Stand per 31 december 2018	17.317	

Voor de komende jaren moeten, gezien de investeringen volgens het overzicht 'investeringen en uitgaven per product', nog een aantal geldleningen worden aangetrokken. Gelet op de huidige rentestanden en de overheidsbemoediging betreffende de rentepercentages zal de rentelast nagenoeg niet stijgen.

Organisatie

In het Financieringsstatuut en de financiële verordening is opgenomen welke personen bevoegd zijn tot het aantrekken en uitzetten van middelen. In het kader van het gemeentebrede project 'Risico management' is de administratieve organisatie van de treasuryfunctie beschreven.

Gemeentefinanciering

De financiering van de gemeentelijke activiteiten is de verantwoordelijkheid van de afdeling Financiën. Hierbij wordt de gemeente als een geheel beschouwd. Dit houdt in dat bij het bepalen van de financieringsbehoefte alle inkomsten en uitgaven betrokken worden. De achterliggende gedachte daarbij is dat tijdelijke overschotten van de ene activiteit kunnen worden ingezet voor het financieren van een andere activiteit. Deze wijze van financieren wordt ook wel aangeduid als 'totaalfinanciering'. Op deze wijze worden de rentekosten beperkt. Projectfinanciering wordt in principe niet toegepast.

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie – dit is de mate waarin op korte termijn aan de opeisbare verplichtingen kan worden voldaan – is de zogenoemde kasgeldlimiet belangrijk. Hieronder wordt verstaan het bedrag dat maximaal als kasgeld mag worden opgenomen. Dit bedrag wordt berekend door een door het ministerie van Financiën vastgesteld percentage (voor 2018 e.v. 8,5%) vermenigvuldigd met het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het jaar. Per kwartaal wordt de gemiddelde liquiditeitspositie bepaald en getoetst aan de kasgeldlimiet. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, moet de gemeente de drie kwartaalrapportages toezenden aan de provincie als toezichthouder, vergezeld van een plan om weer aan de kasgeldlimiet te voldoen. Voor het begrotingsjaar 2018 bedraagt de berekende kasgeldlimiet € 5.042.000,--.

Onderstaand wordt de berekening van de begrote kasgeldlimiet voor de jaren 2018 tot en met 2021 weergegeven.

Kasgeldlimiet 2018 (x € 1.000)		2018	2019	2020	2021

Begrotingstotaal				59.323	58.135	57.849	57.420
Begrotingsomvang 1 januari (is grondslag)							
Toegestaan kasgeldlimiet				8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet in bedrag				5.042	4.941	4.917	4.881

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Nadat de gemeenteraad in de programmabegroting en beleidsnotities heeft bepaald wat de gewenste maatschappelijke effecten en doelstellingen van het beleid zijn en welke budgetten daarvoor beschikbaar zijn, neemt het college de uitvoering ter hand. Het geheel van uitvoeringsmaatregelen – inclusief de effectieve en efficiënte inzet van middelen, het hanteren van een systeem van planning & control en de voorbereiding van raadsbesluiten – noemen wij de gemeentelijke bedrijfsvoering.

De bedrijfsvoering is een bevoegdheid en verantwoordelijkheid van burgemeester en wethouders. Toch heeft de wetgever het goed gedacht om in de programmabegroting, het document waarin college en gemeenteraad afspraken maken over het komende jaar, een toelichting op de bedrijfsvoering op te laten nemen.

Organisatieontwikkelingen

In de huidige samenleving zijn onomkeerbare ontwikkelingen waarneembaar die vragen om een andere overheid. Denk aan thema's zoals participatie, netwerken, flexibiliteit, diversiteit en maatwerk. Ook de gemeente moet een antwoord geven op het ontstaan van een *netwerksamenleving*, die vraagt om het leggen van verbindingen tussen de belangen en de beschikbare oplossingen bundelt naar het gewenste resultaat. In deze veranderende samenleving ontstaan op participatieve wijze lokale maatwerkoplossingen in wisselende samenwerkingsverbanden.

We willen een professionele, betrouwbare en ambitieuze overheid zijn die meedenkt, transparant werkt en midden in de samenleving staat.

De organisatie visie “Nunspeet in beweging” is gerelateerd aan de vier begrippen: *Vakmanschap, Verbinding, Verantwoordelijkheid en Vertrouwen*. Het zijn begrippen die bij de andere overheid horen en richting geven aan onze ‘handel en wandel’ de komende jaren. Dit komt tot uiting in het strategische opleidings- en ontwikkelprogramma. Met dit programma geven leidinggevendenden, professionals en teams invulling aan de vier V's.

Het programma is bedoeld als aanjager om onze ambities te bereiken, maar is ook de basis voor een nieuwe manier van werken die past bij de veranderende rol van onze gemeente (Overheid 3.0).

Kwaliteitszorg

Het lijnmanagement is verantwoordelijk voor de succesvolle groei van het eigen organisatieonderdeel. Daarnaast is de kwaliteitscoördinator de eerstverantwoordelijke voor de ondersteuning in het door ontwikkelen van de organisatie. Hij zoekt daarbij aansluiting bij landelijke initiatieven die geborgd worden in het in juni 2009 opgerichte Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING), een initiatief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), waarin het kwaliteitsmanagement voor gemeenten wordt georganiseerd.

Op deze manier kunnen specifieke kennis, capaciteit, en netwerken bijdragen aan de verbetering van het kwaliteitsniveau van de gemeentelijke dienstverlening.

Een van de activiteiten van het KING is het verzamelen van kwalitatief hoogwaardige benchmarkgegevens via www.waarstaatjegemeente.nl. De gemeente Nunspeet neemt actief deel aan dit project. De uitkomsten worden gebruikt bij de beleidsevaluaties en vormen mogelijk een vernieuwingsimpuls voor verdere verbeteringen.

Van onze gemeente wordt verwacht dat we effectief, efficiënt, flexibel, innovatief en vooral klantgericht zijn. Dit betekent onder andere het behalen van concrete resultaten, zo efficiënt mogelijk met de beschikbare middelen omgaan, continue oriëntatie op de toekomst, kansen en bedreigingen afwegen.

Daarnaast hebben we te maken met een aantal ontwikkelingen waaronder, regionale samenwerking, digitalisering en de decentralisaties vanuit het rijk. Om de samenhang van de veelheid aan initiatieven gericht op organisatieontwikkeling te managen, wordt gebruik gemaakt van het Overheidsontwikkelmodel. Dit model is zowel een ontwikkelinstrument voor bedrijfsvoering, een meetinstrument voor behaalde resultaten als wel een middel om betrokkenheid te stimuleren. Voor 2018 staan enkele onderzoeken gepland. De resultaten worden gebruikt om verbeteracties op te starten.

Personeel- en organisatiebeleid

Het bestuurs- en managementmodel onderkent dat onze medewerkers het belangrijkste productiemiddel van de gemeente zijn. Binnen de kaders die de gemeenteraad stelt en in opdracht van burgemeester en wethouders ontwikkelen zij het gemeentelijke beleid en leveren ambtenaren de gemeentelijke diensten. De moderne maatschappij en het moderne bestuur vraagt om taakvolwassen vakmensen. Hij/zij is een deskundige sparringpartner voor politiek en bestuur, is een publiek entrepreneur en een netwerker.

De gemeente Nunspeet kiest daarom voor een organisatiebeleid dat daarop is afgestemd. In de samenwerking tussen ambtenaren en college is er respect voor elkaars inbreng, is er ruimte om inhoud te geven aan de eigen verantwoordelijkheden en wordt ingespeeld op de wederzijdse afhankelijk- en duidelijkheid over de grenzen van elkaars handelen. Er is een humanresourcesmanagement (hrm) dat zorgt dat elke individuele bijdrage van een organisatie lid leidt tot het behalen van de strategische doelen.

Planning & control

Voor de beheersing en de regie van werkprocessen is een systeem van planning & control nodig. Zoals hierboven al is aangegeven, is in het bestuurs- en managementmodel rekening gehouden met frequent overleg tussen de diverse spelers: collegeleden, directie, afdelingen en directieteams.

Daarnaast kent de organisatie een systeem waarin adviezen aan college en gemeenteraad door (staf)afdelingen, concerncontroller en kwaliteitscoördinator worden getoetst op bijvoorbeeld de juridische en financiële kwaliteit. En in de derde plaats is er de periodieke rapportage van de organisatie aan directie, college en gemeenteraad – uiteraard gestart met de programmabegroting en afgesloten met de programmarekening.

Planning & control is een belangrijk instrument voor een continue verbetering van de bedrijfsvoering. Hierbij moet – naast de instrumentele kant – het accent vooral worden gelegd op de verantwoordelijkheid en gedragskant. Instrumenten zijn belangrijk, maar nog belangrijker is hoe deze gehanteerd worden binnen de organisatie. Planning & control is ook een gezamenlijke mentaliteit: zeggen wat je doet (planning) en doen wat je zegt (control/verantwoording). Daar hoort ook transparantie bij: fouten maken mag, als er maar open over wordt gecommuniceerd en als er maar van wordt geleerd.

Administratieve organisatie en interne controle

Een van de speerpunten voor de bedrijfsvoering is de zogenoemde interne controle als onderdeel van het gemeentelijke risicomanagement. Jaarlijks beziet de externe accountant het zelf controlerend vermogen van de gemeente. De omgeving waarin de gemeente opereert, is continu aan verandering onderhevig en daarom moet ook de interne controle blijven ontwikkelen.

Screening

De afbakening van de interne controle vindt plaats in het interne controleplan. Dit plan bevat een gemeentebrede inventarisatie van processen die voor verbijzonderde interne controle in aanmerking komen, een risicoanalyse van deze processen om de prioritering te kunnen vaststellen, gevolgd door een keuze van processen waarop verbijzonderde interne controle moet plaatsvinden.

Vorbereiding

De voorbereiding vindt plaats aan de hand van het interne controleplan:

- Per gekozen proces wordt een inventarisatie van de beheersingsrisico's gemaakt.
- Per gekozen proces wordt een inventarisatie van de in de organisatie getroffen beheersmaatregelen gemaakt.
- Per gekozen proces wordt vastgesteld welke beheersmaatregelen getoetst moeten worden door middel van verbijzonderde interne controle.
- Aan de hand van bovenstaande punten wordt een werkprogramma vastgesteld.

Uitvoering

Uitvoering van de werkzaamheden en het vastleggen ervan in een controleverslag (audittrail).

Met deze werkwijze is het zelfcontrolerend vermogen van de gemeente voorlopig up-to-date gebracht. Aan de hand van conclusies en bevindingen – niet in de laatste plaats naar voren gebracht door de accountant – blijven wij waar nodig de maatregelen ook in de toekomst bijstellen.

Doelmatig- en doeltreffendheidsonderzoeken

De effectiviteit en efficiëntie van de bedrijfsvoering vormen een rode draad door het dagelijks bestuur van de gemeente. De middelen zijn beperkt en er is een groot scala aan doelen te behalen. Kritisch doelgericht werken en verspilling voorkomen zijn dan ook aandachtspunten waarvan nagenoeg al het gemeentelijke handelen is doortrokken.

Omdat met beperkte middelen, die bovendien nauwelijks kunnen worden beïnvloed, een heel groot takenpakket moet worden uitgevoerd hebben de gemeenten doelmatig- en doeltreffendheid over het algemeen hoog in het vaandel staan. De wetgever heeft in artikel 213a van de Gemeentewet voorgeschreven dat het college regelmatig onderzoek moet doen naar de doelmatig- en doeltreffendheid van het gevoerde beleid. Ook de manier waarop dat moet gebeuren, wordt ten dele voorgeschreven. Dit blijkt voor gemeenten een forse administratieve lastenverzwaring met zich mee te brengen. Middelgrote en kleinere gemeenten komen in de praktijk niet of nauwelijks toe aan de voorgeschreven onderzoekscyclus. Zij zijn wel degelijk bezig met doelmatig- en

doeltreffendheid, maar voldoen formeel niet aan artikel 213a van de Gemeentewet. Daar staat geen sanctie tegenover en overigens wordt een wijziging van de wet verwacht waarbij artikel 213a wordt geschrapt of minder verplichtend gemaakt.

In Nunspeet wordt de toepassing van artikel 213a uitgevoerd door koppeling aan de Kwaliteitszorg en de hoofdlijnenrapportages. Daarnaast komt de doelmatigheid aan de orde in de onderzoeken van de rekenkamercommissie en de accountant.

Informatieveiligheid

Met ingang van 2017 legt het college verantwoording af ten aanzien van de informatieveiligheid op basis van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit systematiek (ENSIA). Het doel van ENSIA is om de verantwoording over Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de Gezamenlijke Elektronische Voorzieningen Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet) te bundelen in één systematiek dat onder meer uitgaat van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG). ENSIA sluit aan op de gemeentelijke planning en control cyclus voor informatiebeveiliging. Hierdoor heeft het gemeentebestuur meer overzicht over de informatieveiligheid van de gemeente en kan het bestuur beter sturen en verantwoording afleggen aan de gemeenteraad en andere belanghebbenden.

Voor het jaar 2017 is op rijksniveau de keuze gemaakt in te zoomen op de informatiebeveiligingsnormen inzake DigiD en Suwinet. Over deze normen wordt assurance gevraagd van een onafhankelijke IT auditor. De collegeverklaring omvat het op 31 december 2017 in opzet en bestaan voldoen van de beheersingsmaatregelen aan de geselecteerde normen inzake DigiD (Norm ICT-beveiligingsassessments DigiD versie 2.0 (de Norm v2.0) en Suwinet (Specifiek Suwinet normenkader Afnemers, versie 1.0). De normen staan op het openbare deel van de websites van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het Bureau Keteninformatisering Werk & Inkomen (BKWI). De verklaring omvat niet de werking van de maatregelen over 2017. De collegeverklaring wordt opgesteld voor de gemeenteraad en de departementen die toezien op de veiligheid van DigiD en Suwinet.

Subsidies

Subsidieplafonds worden op basis van de Algemene subsidieverordening Nunspeet 2011 door de raad vastgesteld tijdens de begrotingsbehandeling. Subsidieplafonds hebben als doel om een subsidie te kunnen weigeren op het moment dat het budget niet meer toereikend is en er op basis van een verordening wel aanspraak kan worden gemaakt op een subsidie.

Bij het bekendmaken van een subsidieplafond wordt weergegeven welke subsidie het betreft, welk bedrag beschikbaar is en op welke wijze het beschikbare bedrag wordt verdeeld. De volgende subsidieplafonds gelden voor 2018:

Tabel 1.1 - Subsidieplafonds 2018

Omschrijving subsidie	Subsidieplafond	Verdeling bij bereiken subsidieplafond
Eenmalige subsidie cultuur	€ 2.650,--	Wie het eerst komt, ontvangt het eerst
Jaarlijkse subsidie amateurkunstverenigingen	€ 10.300,--	Naar rato

Eenmalige subsidie sport	€ 10.000,--	Wie het eerst komt, ontvangt het eerst
Restauratie monumenten	€ 124.400,--	Wie het eerst komt, ontvangt het eerst
Afkoppelen verhard oppervlak	€ 50.250,--	Wie het eerst komt, ontvangt het eerst
Bevorderen verkeersveiligheid	€ 30.000,--	Wie het eerst komt, ontvangt het eerst
Gewoon Gemak	€ 20.000,--	Wie het eerst komt, ontvangt het eerst
Collectief Particulier Opdrachtgeverschap	€ 60.000,--	Wie het eerst komt, ontvangt het eerst
Jaarlijkse eenmalige subsidies sociale samenhang en leefbaarheid	€ 25.000,--	Wie het eerst komt, ontvangt het eerst

Paragraaf Verbonden partijen

Wat zijn verbonden partijen? Volgens artikel 1 lid b van het Besluit begroting en verantwoording is een verbonden partij:

‘Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft’.

Vervolgens worden in de leden c en d aangegeven wat een bestuurlijk en een financieel belang is. Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Het gaat bij verbonden partijen om de specifieke combinatie van financiële en bestuurlijke inbreng.

Bij de gemeente Nunspeet is sprake van de volgende verbonden partijen:

Directe deelnemingen in vennootschappen:

- Bank Nederlandse Gemeenten NV;
- NV Alliander;
- Vitens NV.

Overige deelnemingen:

- Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe;
- Regio Noord-Veluwe (wordt in principe: Samenwerking Noord-Veluwe);
- Omgevingsdienst Noord-Veluwe;
- Leisurelands;
- Coöperatie Gastvrije randmeren;
- Stichting Muziekschool Noordwest-Veluwe (in afronding);
- Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland;
- NV Inclusief Groep;
- NV Afvalsturing Friesland;
- Stichting Primair Openbaar Onderwijs Noord-Veluwe;
- Gemeentelijke of gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD) Gelre-IJssel.

Per verbonden partij wordt een risicoanalyse opgenomen. Via deze risicoanalyse wordt gekeken naar de mate van risico dat de gemeente bij de verbonden partijen loopt. Een manier van risicometing is te kijken naar de solvabiliteit. De solvabiliteit is de mate waarin de onderneming in staat is het totale vreemd vermogen terug te betalen. Het is de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen van een onderneming. Men berekent de solvabiliteit als verhouding tussen eigen vermogen/totaal vermogen. Een solvabiliteit wordt goed genoemd als deze hoger is dan 25% (eigen vermogen is meer dan 25% van het balanstotaal).

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording (artikel 2 BBV) moeten gemeenten voor verbonden partijen informatie opnemen. De volgende informatie moet tenminste worden opgenomen:

- a. de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;
- b. het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- c. de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- d. de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- e. de eventuele risico's, als bedoeld in artikel 11, eerste lid, onderdeel b, van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Bij de bepaling van de verwachte omvang van het eigen en vreemd vermogen en het financiële resultaat worden de meest recente jaarcijfers als basis gehanteerd. Bij de weging van het risico van verbonden partijen zal gekeken worden naar de bijdrage die de gemeente levert en het financiële nadeel dat de gemeente loopt bij een eventueel faillissement. Hierbij wordt een inschatting gemaakt van de kans dat een faillissement zich voordoet.

Bank Nederlandse Gemeenten NV

Vestigingsplaats

Den Haag

Publiek belang

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

Bestuurlijk belang

De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen die zij bezit (één stem per aandeel van € 2,50). Het aandelenbezit wordt gezien als een duurzame belegging. Gedurende het afgelopen jaar hebben zich geen veranderingen voorgedaan in het belang van onze gemeente in de BNG.

Financieel belang

De gemeente Nunspeet bezit een aandelenbelang van 0,13% in de BNG, met een nominale waarde van € 187.688,--. De gemeente bezit 75.075 aandelen van nominaal € 2,50. Dit financieel belang zal naar verwachting in 2018 niet wijzigen.

Beleidsvoornemens

Geen beleidswijzigingen voorzien.

Risicoanalyse

Bij het verwachte eigen en vreemd vermogen is uitgegaan van de meest recente jaarcijfers van de BNG. Dit zijn de jaarcijfers 2016.

Verwacht eigen vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 4.486 miljoen
Vreemd vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 149.483 miljoen
Achtergestelde schulden per 1 januari/31 december 2018	€ 31 miljoen
Verwacht resultaat 2018	€ 365 miljoen

Op basis van de verhouding eigen vermogen/totaal vermogen zou geconcludeerd kunnen worden dat de solvabiliteit niet goed is. Dat zou betekenen dat het risico hoog is. Echter het eigenaarschap ligt bij gemeenten, provincies en de Staat. De bank heeft een (door de statuten) beperkt werkteerrein. Dit biedt de financiers vertrouwen en hierdoor is het risico van kredietverlening aan de BNG beperkt. Dit zorgt ervoor dat de bank tegen gunstige tarieven gelden kan aantrekken. Daarnaast vermeldt de BNG in het jaarverslag 2016 een uitgebreide risicoparagraaf. Hieruit kan worden opgemaakt dat risicomangement een centrale plek inneemt bij het BNG en dat de risico's goed beheerst worden. Per saldo wordt geconcludeerd dat het risico van de BNG bank laag is.

NV Alliander

Vestigingsplaats

Arnhem

Publiek belang

Het veiligstellen van de levering van elektriciteit onder alle omstandigheden en het genereren van dividend door belegging van middelen. Deze middelen kunnen in beginsel vrij worden aangewend voor gemeentelijke taken (algemeen dekkingsmiddel).

Bestuurlijk belang

De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Financieel belang

Het financiële belang bij aandelenbezit in het algemeen is het risico van koersschommelingen en/of winstdalingen (lager dividend). Sinds 2004 is het dividend gelijk aan het pay-outpercentage van 45% van de nettowinst uit gewone bedrijfsuitoefening na belastingen. De gemeente bezit 339.318 aandelen met een nominale waarde van € 34.424. Dit belang zal naar verwachting in 2018 niet wijzigen.

Beleidsvoornemens

Geen beleidswijzigingen te voorzien.

Risicoanalyse

Het verwachte eigen en vreemd vermogen 2018 en het verwacht resultaat 2018 zijn gebaseerd op de jaarcijfers 2016:

Verwacht eigen vermogen per 1 januari/31 december 2018	€3.864 miljoen
Verwacht vreemd vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 3.871 miljoen
Verwacht resultaat 2018	€ 280 miljoen

De verhouding eigen vermogen/totaal vermogen bedraagt 50,0%. Algemeen genomen worden een minimaal percentage van 25% als goed of gezond aangemerkt. Het resultaat over 2016 bedraagt € 280 miljoen. Over 2015 bedroeg het resultaat € 235 miljoen. Op basis van deze cijfers wordt het verwachte resultaat 2018 op € 280 miljoen gesteld. Gezien het hoge eigen vermogen wordt het risico van NV Alliander als laag aangemerkt.

NV Vitens

Vestigingsplaats

Lelystad

Publiek belang

De gemeente Nunspeet is aandeelhouder van NV Vitens, het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland. Bij het leveren van vers en betrouwbaar drinkwater wil Vitens respectvol blijven omgaan met de natuur. Om waterbronnen te beschermen werkt het bedrijf samen met waterschappen, natuurorganisaties, gemeenten en provincies. Om verdroging te voorkomen, verplaatst het bedrijf waar nodig waterwingebieden. Ook werkt het bedrijf zo veel mogelijk met milieuvriendelijke installaties. Dit past bij de verantwoordelijkheden van de aandeelhouders: de provincies en gemeenten.

Bestuurlijk belang

De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Financieel belang

De gemeente Nunspeet bezit een aandelenpakket van 24.035 aandelen met een nominale waarde van € 4.062. Dit belang zal naar verwachting in 2017 niet wijzigen. Het financiële belang bij aandelenbezit in het algemeen is het risico van koersschommelingen en/of winstdalingen (lager dividend). Als de solvabiliteit hoger of gelijk is aan de streefsolvabiliteit (een eigen vermogen (EV) minimaal gelijk aan 25% van het balanstotaal en een garantievermogen (EV + achtergestelde leningen minimaal gelijk aan 30% van het balanstotaal) en als de winst toereikend is, wordt aan de houders van gewone aandelen een dividend uitgekeerd van minimaal 40% en maximaal 75% van het netto resultaat.

Beleidsvoornemens

Geen beleidswijzigingen te voorzien.

Risicoanalyse

Het verwachte eigen en vreemd vermogen 2018 en het verwacht resultaat 2018 zijn gebaseerd op geprognoseerde cijfers die Vitens zelf bij de aandeelhouders heeft aangeleverd:

Verwacht eigen vermogen per 1 januari 2018	€ 526.3 miljoen
Verwacht eigen vermogen per 31 december 2018	€525.7 miljoen
Verwacht vreemd vermogen per 1 januari 2018	€1223.8 miljoen
Verwacht vreemd vermogen per 31 december 2018	€ 1233.9 miljoen
Verwacht resultaat 2018	€ 13 miljoen

De verhouding eigen vermogen/totaal vermogen per 31 december 2018 bedraagt 29,8%. Gezien het percentage kan geconcludeerd worden dat hiermee de solvabiliteit op orde is. Vitens is daarnaast bewust bezig met het verhogen van de solvabiliteit en de versterking van het eigen vermogen.

Vitens houdt zich bezig met een primair product waar altijd vraag naar zal zijn: schoon drinkwater. Dit zorgt voor een stabiele en continue afzetmarkt. Op basis van deze argumenten en de bewuste verhoging van de solvabiliteit wordt het risico van Vitens als laag aangemerkt.

Gemeenschappelijke regeling Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe

Vestgingsplaats

Elburg

Publiek belang

Deelnemende gemeenten zijn Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek. Deze gemeenten werken samen voor de uitvoering van het bepaalde in hoofdstuk V van de Archiefwet 1995. Het beheer van en het toezicht op archiefbescheiden gebeurt op gemeenschappelijke basis.

Bestuurlijk belang

De gemeente Elburg is centrumgemeente. De Archiefcommissie Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe adviseert het gemeentebestuur van Elburg over beleidzaken. De gemeente is door de burgemeester vertegenwoordigd in de Archiefcommissie.

Financieel belang

De gemeenten betalen een jaarlijkse bijdrage aan het streekarchivariaat. In 2018 is een bijdrage geraamd van € 119.600,--. De gemeente is financieel medeaansprakelijk voor de gemeenschappelijke regeling.

Beleidsvoornemens

Geen bijzondere beleidsvoornemens.

Risicoanalyse

De gemeente loopt een beperkt risico. De kans op een faillissement van het streekarchivariaat wordt laag ingeschat. Het totale risico wordt laag ingeschat.

Regio Noord-Veluwe

Vestigingsplaats

Harderwijk

Publiek belang

De Regio Noord-Veluwe (RNV) is een samenwerkingsverband van de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten. Die gemeenten werken samen aan de ontwikkeling van een gebied waar het goed wonen, werken en recreëren is.

De activiteiten van de RNV richten zich op diverse terreinen van overheidszorg, zoals economie, toerisme en recreatie, milieu, volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, openbare werken, arbeidsmarktbeleid, sociale werkvoorziening, welzijn en onderwijs. De RNV biedt de gemeenten een solide basis voor duurzame vrijwillige samenwerking, met het doel om gezamenlijk taken efficiënter uit te voeren, kosten te besparen en een sterkere positie in te nemen. De gemeenten Epe, Hattem, Heerde, Nijkerk en Zeewolde nemen voor bepaalde taken ook deel aan de regionale samenwerking.

Bestuurlijk belang

De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in het dagelijks bestuur. Een raadslid en de burgemeester zijn lid van het algemeen bestuur.

Financieel belang

Voor het algemene deel (Platform en Ontwikkeling) van de gemeentelijke bijdrage 2017 is een bijdrage geraamd van € 273.000,--.

Beleidsvoornemens

In het voorjaar van 2016 is in de gemeenteraden gesproken over de toekomst van de RNV. Dit heeft er toe geleid dat de Stuurgroep RNV de heer Jansen als kwartiermaker heeft aangesteld om te adviseren over een heroriëntatie en een nieuwe aanpak binnen de regio. Van deze stuurgroep zijn de burgemeesters van de gemeenten Elburg, Ermelo, Hattem, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten de leden.

De opdracht van de kwartiermaker was tweeledig: 1) een advies geven over de manier waarop samenwerking in de toekomst kan worden georganiseerd en 2) de consequenties hiervan voor de bestaande Regio Noord-Veluwe (RNV) beschrijven, mede in het licht van het verzoek van de gemeenten Ermelo en Harderwijk om de uitvoeringstaken in het sociaal domein bij de RNV te beëindigen. In zijn rapportage doet de kwartiermaker verslag van zijn bevindingen en formuleert hij adviezen voor een vernieuwde samenwerking.

De kwartiermaker concludeert dat het inhoudelijke takenpakket binnen de huidige RNV-structuur in de afgelopen jaren sterk is gewijzigd. Op elk niveau van samenwerking – strategisch, beleidsmatig/tactisch en operationeel – wordt de RNV als vehikel niet meer als passend ervaren. De gemeenschappelijke regeling dient daarom te worden vervangen door een nieuwe vorm.

De essentie van het advies van de Kwartiermaker is om op de drie niveaus van samenwerking steeds te werken met een zo licht mogelijke juridische vorm, waarbij het primaat bij de gemeenten ligt en geen openbaar lichaam wordt opgericht. Het meest aangewezen model is dan het model van de centrumgemeente of gastheergemeente, waarin een gemeente een taak uitvoert voor de andere gemeenten. De andere gemeenten dragen hieraan financieel bij.

Streven is de gemeenschappelijke regeling op te heffen per 1 januari 2018. Op die datum moeten alle taken bij de deelnemende gemeenten zijn ondergebracht, de betreffende medewerkers met die taak zijn overgegaan naar de gemeenten en de overige medewerkers een andere functie hebben dan wel zicht daarop.

Er zal worden bezien of de RNV daadwerkelijk per 1 januari 2018 wordt opgeheven of dat het wenselijk is de gemeenschappelijke regeling na die datum nog voor een periode in stand te houden voor de afronding van diverse zaken. Per de datum dat de gemeenschappelijke regeling daadwerkelijk wordt opgeheven is de gemeente Nunspeet aangewezen als zogenaamde 'erfgenaamgemeente'. Zij zorgt voor de afhandeling van alle lopende zaken op het gebied van personeel, huisvesting en financiën.

Risicoanalyse

Onderliggende cijfers zijn gebaseerd op de jaarcijfers 2016 van de RNV:

Verwacht eigen vermogen per 1 januari 2018	€ 3.3 miljoen
Verwacht vreemd vermogen per 1 januari 2018	€ 20.5 miljoen
Verwacht resultaat 2018	Nihil

De verhouding eigen vermogen/totaal vermogen bedraagt 13,9%. Op basis van dit percentage zou geconcludeerd kunnen worden dat de solvabiliteit niet op orde is. Bij een mogelijk faillissement zullen de gemeente moeten meebetalen in de financiële afwikkeling. Daarnaast zullen de taken die de RNV voor de gemeente uitvoert, naar de gemeente terugkomen. De kans op een faillissement wordt laag ingeschat. Zoals hierboven vermeld hebben echter de deelnemende gemeenten zelf besloten tot opheffing van de RNV. De afwikkeling van deze opheffing gaat voor de gemeenten leiden tot frictiekosten. Om het financiële risico hiervan af te dekken is in de begroting rekening gehouden met een stelpost voor frictiekosten.

Omgevingsdienst Noord-Veluwe

Vestigingsplaats

Harderwijk

Publiek belang

Omgevingsdienst Noord-Veluwe voert vanaf 1 april 2013 de milieutaken op de Noord-Veluwe uit. Dit gebeurt in opdracht van de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek en Putten en van de Provincie Gelderland. De adviseurs van ODNV bieden hoogwaardige kennis en expertise op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en milieuvadvisie.

Bestuurlijk belang

De portefeuillehouder Milieu is lid van het dagelijks bestuur.

Financieel belang

De gemeenten betalen een bijdrage aan de omgevingsdienst voor het uitvoeren van de taken. Voor 2018 is een bijdrage geraamd van € 455.000,--.

Beleidsvoornemens

Geen bijzondere beleidsvoornemens.

Risicoanalyse

Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de jaarstukken 2016:

Verwacht eigen vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 9 duizend
Verwacht vreemd vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 870 duizend
Verwacht resultaat 2018	Nihil

De verhouding eigen vermogen/totaal vermogen bedraagt 1,0%. Op basis van dit percentage zou geconcludeerd kunnen worden dat hiermee de solvabiliteit onvoldoende is. Echter de reden hiervan is dat de deelnemende gemeenten afgesproken hebben dat de ODNV geen reserves mag vormen. Hierdoor kan ook geen eigen vermogen worden opgebouwd en worden resultaten direct met de deelnemende gemeenten afgerekend. Bij een mogelijk faillissement zal de gemeente moeten meebetalen in de financiële afwikkeling. Daarnaast zullen de taken die de ODNV voor de gemeente uitvoert naar de gemeente terugkomen of moeten op een andere manier georganiseerd worden. De kans op een faillissement wordt laag ingeschat. De ODNV voert milieutaken voor de gemeenten uit die bij een faillissement anders georganiseerd moeten worden. Dit zal niet snel gebeuren. Per saldo wordt het risico laag ingeschat.

Leisurelands

Vestigingsplaats

Arnhem

Publiek belang

Leisurelands beheert en exploiteert de volgende recreatiegebieden: Berendonck, Bussloo, Groene Heuvels, Haven Hattem, Heerderstrand, Surfoever Hoge Bijssel, Strand Horst, Kievitsveld, Mookerplas, Nieuw Hulckesteijn, Strand Nulde, Rhederlaag, Wylbergmeer, Zandenplas en Zeumeren.

De handelsnaam van RGV Holding B.V. is Leisurelands. Onder RGV Holding vallen drie vennootschappen die actief zijn. Leisurelands Exploitatie B.V. en Leisurelands Onroerend Goed B.V. houden zich bezig met de kernactiviteit van Leisurelands, namelijk het exploiteren van recreatievoorzieningen. De activiteiten van de derde actieve vennootschap, Interhuis B.V., met haar dochtervennootschappen SchatEiland Zeumeren B.V., Zeumeren B.V., RGV Delfstoffen B.V. en Katerbosch B.V. zijn niet direct gerelateerd aan dagrecreatie, maar zijn erop gericht de kernactiviteit te ondersteunen.

Bestuurlijk belang

De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door de portefeuillehouder recreatie.

Financieel belang

De gemeente verstrekt geen bijdrage in de exploitatielasten.

Beleidsvoornemens

Geen bijzondere beleidsvoornemens

Risicoanalyse

Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekening 2016 van Leisurelands:

Verwacht eigen vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 56.2 miljoen
--	----------------

Verwacht vreemd vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 20.2 miljoen
Verwacht resultaat 2018	€ 1.2 miljoen

De verhouding eigen vermogen/totaal vermogen bedraagt 73,6%. Dit veronderstelt een laag risico voor de eigenaren. Het resultaat van Leisurelands is sterk afhankelijk van opbrengsten uit vermogensbeheer. Uit de jaarstukken blijkt dat dergelijke financiële baten van belang zijn om de RGV financieel gezond te houden. Het operationele resultaat laat echter een stijgende lijn zien. Was in het verleden het operationele resultaat negatief, in 2016 is sprake van een positief resultaat. Als deze lijn wordt vastgehouden wordt het belang van de financiële baten minder en nemen de financiële risico's af. Gezien de solvabiliteit en een geschatte afname van de financiële risico's wordt het risico voor de gemeente laag ingeschat.

Coöperatie gastvrije randmeren

Vestigingsplaats

Harderwijk

Publiek belang

Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband voor de Randmeren, in de vorm van een coöperatieve vereniging. De deelnemers zijn in eerste instantie de gemeenten Almere, Blaricum, Bunschoten, Dronten, Eemnes, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Huizen, Kampen, Naarden, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Putten en Zeewolde. De coöperatie heeft de volgende taken:

- Hoofdtak van de coöperatie is het structureel onderhouden van de recreatieve voorzieningen in de Randmeren. Het gaat daarbij onder andere om het onderhouden van aanlegplaatsen voor de recreatievaart, het verminderen van de overlast door waterplanten in dieper water en het uitvoeren van overig klein onderhoud.
- De Randmeren staan bekend om hun natuurschoon, rust en ruimte. Er wordt veel aan gedaan om de natuurwaarden in het gebied te versterken. Veel vogels profiteren van het heldere water en de overvloed aan voedsel. De natuur maakt de Randmeren aantrekkelijk voor de recreant, maar is ook kwetsbaar. De coöperatie Gastvrije Meren vindt het belangrijk dat bij de inrichting van het gebied de balans tussen natuur en recreatie voorop staat. Gastvrije Randmeren rekent het bewaren en bevorderen van het natuur- en landschapsschoon in het gebied tot één van haar taken.
- Een andere belangrijke taak van de coöperatie is het op de recreatieve kaart zetten van de Randmeren via gebiedspromotie. In het kader hiervan zijn in het voorjaar van 2013 onder het logo 'Randmeren, eindeloos meer....' de eerste producten gelanceerd: een recreatieve kaart en de website. De gebiedspromotie 'Randmeren, eindeloos meer ... zal de komende jaren verder worden uitgebouwd.
- Afronding van het project Integrale Inrichting Veluwerandmeren (IIVR) vindt plaats onder verantwoordelijkheid van Gastvrije Randmeren. Daarnaast moet de ontwikkelingsvisie 2030 Zuidelijke Randmeren (Blauwe As) verder vorm gegeven worden.
- Verder vormt Gastvrije Randmeren een platform waar ruimtelijke-economische ontwikkelingen kunnen worden afgestemd. Ook kan het samenwerkingsverband gecoördineerd haar deskundigheid op het gebied van vergunningen en procedures inzetten en het gezamenlijk belang van gemeenten inbrengen in regionale en landelijke projecten. Voorbeelden zijn de maatregelen rond de zwemwaterkwaliteit, het Delta-programma, etc.

Bestuurlijk belang

De gemeente is vertegenwoordigd in de algemene ledenvergadering door de portefeuillehouder recreatie.

Financieel belang

De gemeente participeert in het eigen vermogen van de coöperatie. De gemeente verstrekt geen bijdrage in de exploitatielasten.

Beleidsvoornemens

Geen bijzondere beleidsvoornemens.

Risicoanalyse

Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekening 2016 van coöperatie Gastvrije Randmeren:

Verwacht eigen vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 4.2 miljoen
Verwacht vreemd vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 11.8 miljoen
Verwacht resultaat 2018	nihil

De gemeente betaalt geen bijdrage in de exploitatielasten van de coöperatie. De coöperatie beheert ontvangen subsidiegelden (ook van de gemeente Nunspeet) en voert daarvoor werkzaamheden uit. Het risico van de coöperatie wordt laag ingeschat.

Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelre-IJssel

Vestigingsplaats

Apeldoorn

Publiek belang

De GGD Gelre-IJssel is de gezondheidsdienst van 21 gemeenten, waaronder Nunspeet. GGD Gelre-IJssel bewaakt de gezondheid van de inwoners van de gemeenten in de regio.

Bestuurlijk belang

De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur door de portefeuillehouder Volksgezondheid.

Financieel belang

De gemeente betaalt een jaarlijkse exploitatiebijdrage in de vorm van een bedrag per inwoner. Voor 2018 is € 377.000,-- geraamd voor de gemeentelijke bijdrage aan de GGD.

Beleidsvoornemens

Geen bijzondere beleidsvoornemens.

Risicoanalyse

Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekening 2016 van de GGD:

Verwacht eigen vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 2.8 miljoen
Verwacht vreemd vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 3.6 miljoen

Verwacht resultaat 2018	Nihil
-------------------------	-------

De verhouding eigen vermogen/totaal vermogen bedraagt 43,8%. Dit veronderstelt een laag risico voor de eigenaren. De GGD Gelre-IJssel voert taken uit voor de gemeente. Bij een faillissement zal de gemeente moeten meebetalen in de financiële afwikkeling. Daarnaast zullen de taken die de GGD voor de gemeente uitvoert naar de gemeente terugkomen of moeten op een andere manier georganiseerd worden. De kans op een faillissement wordt laag ingeschat. De GGD voert taken op het gebied van volksgezondheid voor de gemeenten uit die bij een faillissement anders georganiseerd moeten worden. Dit zal niet snel gebeuren. Per saldo wordt het risico laag ingeschat.

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland

Vestigingsplaats

Apeldoorn

Bestuurlijk belang

Het algemeen bestuur van de VNOG bestaat uit alle burgemeesters van de gemeenten in de regio. Het dagelijks bestuur wordt gekozen uit het algemeen bestuur. De burgemeester van Harderwijk heeft zitting in het dagelijks bestuur namens het cluster Veluwe-West.

Financieel belang

De gemeente heeft voor 2018 een bijdrage van € 1.409.000,-- geraamd.

Beleidsvoornemens

Met ingang van begrotingsjaar 2017 vindt kostenverdeling op basis van een nieuw verdeelmodel plaats. Het kostenverdeelmodel is gebaseerd op de Algemene uitkering Gemeentefonds. Voor Nunspeet heeft dit geleid tot een lagere bijdrage.

Risicoanalyse

Onderliggende cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekening 2016 van de VNOG:

Verwacht eigen vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 1.4 miljoen
Verwacht vreemd vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 32.9 miljoen
Verwacht resultaat 2018	Nihil

De verhouding eigen vermogen/totaal vermogen bedraagt 4,1%. Dit veronderstelt een hoog risico voor de eigenaren. De VNOG voert taken uit voor de gemeente. De taken die de VNOG voor de gemeente uitvoert zullen naar de gemeente terugkomen of moeten op een andere manier georganiseerd worden. De kans op een faillissement wordt laag ingeschat. De VNOG voert brandweertaken voor de gemeenten uit die bij een faillissement anders georganiseerd moeten worden. Dit zal niet snel gebeuren. Per saldo wordt het risico laag ingeschat.

NV Inclusief Groep

Vestigingsplaats

Nunspeet

Algemeen

De NV Inclusief Groep (Ondernemer in passend werk) is een geprivatiseerde organisatie die belast is met de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) voor de bij de RNV aangesloten gemeenten en Nijkerk.

De Dienst Sociale Werkvoorziening Noordwest-Veluwe (DSW) is opdrachtgever voor de uitvoering van de wet. De praktische uitvoering is in handen van de Inclusief Groep. Men begeleidt mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt naar werk en biedt hen daarbij scholing en/of leerwerktrajecten. De werkzaamheden voor de doelgroep worden verricht in vier werkbedrijven die eigendom zijn van de Inclusief Groep. Die bedrijven opereren in de sectoren industrie (metaal, hout, elektra, verpakken, montage), dienstverlening (schoonmaak, groen, kwekerij, schilderwerken) en (groeps)detachering.

Bestuurlijk belang

Enig aandeelhouder van de Inclusief Groep is de RNV. Een vertegenwoordiging uit het algemeen bestuur van de RNV vormt de algemene vergadering van aandeelhouders van NV Inclusief Groep.

Inclusief Groep krijgt de opdrachten van de DSW (onderdeel van de RNV). Het dagelijks bestuur van de DSW wordt gevormd door de bestuurscommissie: de wethouders sociale zaken van de zeven deelnemende gemeenten.

Financieel belang

Via de RNV is de gemeente Nunspeet financieel medeverantwoordelijk voor Inclusief Groep.

Beleidsvoornemens

In het kader van de komst van de Participatiewet vindt onderzoek plaats naar de toekomst van de sociale werkvoorziening.

Risicoanalyse

Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekening 2016 van de Inclusief Groep:

Verwacht eigen vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 9.7 miljoen
Verwacht vreemd vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 18.3 miljoen
Verwacht resultaat 2018	€ 0.6 miljoen

De verhouding eigen vermogen/totaal vermogen bedraagt 34,6%. Dit veronderstelt een laag risico voor de eigenaren. Op 1 januari 2015 is de Participatiewet ingevoerd en stopt de instroom in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Met de Participatiewet krijgen de gemeenten te maken met een bredere doelgroep. Tegelijkertijd is er bezuinigd op het Re-integratiebudget dat gemeenten van het rijk ontvangen om de totale doelgroep vallend onder de Participatiewet te "bedienen". De stuurgroep transities heeft de projectgroep Toekomst Sociale Werkvoorziening, bestaande uit vertegenwoordigers van 7 bij de Inclusief Groep (IG) betrokken gemeenten, de opdracht gegeven onderzoek te doen naar de toekomst sociale werkvoorziening (Wsw). Gezien de onzekerheden en onduidelijkheden wordt het risico als hoog aangemerkt.

NV Afvalsturing Friesland

Vestigingsplaats

Leeuwarden

Algemeen

De NV Afvalsturing Friesland verzorgt voor de gemeente Nunspeet, en de overige RNV gemeenten, de afvalverwerking. In 2015 is de door de RNV uitgeschreven aanbesteding gegund aan NV Afvalsturing Friesland. Mede hierdoor is de RNV toegetreden al aandeelhouder van de NV Afvalsturing Friesland.

Bestuurlijk belang

De gemeente Nunspeet neemt via de RNV deel in de NV Afvalsturing Friesland. Met andere woorden: de RNV heeft de aandelen NV Afvalsturing Friesland in bezit en heeft dus namens de deelnemende gemeenten stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.

Financieel belang

Via de RNV is de gemeente Nunspeet financieel medeverantwoordelijk voor de NV Afvalsturing Friesland.

Beleidsvoornemens

Geen bijzondere beleidsvoornemens.

Risicoanalyse

Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekening 2016 van de NV Afvalsturing Friesland:

Verwacht eigen vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 44 miljoen
Verwacht vreemd vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 180 miljoen
Verwacht resultaat 2018	€ 1 miljoen

De verhouding eigen vermogen/totaal vermogen per 31 december 2018 bedraagt 19,6%. Gezien het percentage kan geconcludeerd worden dat hiermee de solvabiliteit niet op orde is. Echter gezien de jaarlijks behaalde financiële resultaten over de afgelopen jaren wordt geconcludeerd dat het risico van NV Afvalsturing Friesland laag is.

Stichting primair openbaar onderwijs Noord-Veluwe (Proo)

Vestigingsplaats

Harderwijk

Algemeen

De gemeenteraden van Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten hebben in december 2002 besloten het bevoegd gezag van het openbaar primair onderwijs per 1 januari 2003 over te dragen aan de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Noordwest-Veluwe. Door het onderbrengen van het bevoegde gezag in een stichting komt het openbaar onderwijs in een vergelijkbare positie als het bijzonder onderwijs, in die zin dat er een autonoom bestuur is dat zowel beleidsinhoudelijk als vermogensrechtelijk zelfstandig opereert. Het toezicht op de stichting is overgedragen aan de RNV. De stichting Proo heeft voor de periode 2004-2008 een strategisch beleidsplan opgesteld, waarin de visie en missie worden beschreven voor het openbaar basisonderwijs in de regio Noordwest-Veluwe. Vanwege de toetreding van de gemeente Heerde per 1 januari 2006 heet de stichting voluit: Stichting primair Openbaar onderwijs Noord-Veluwe.

Bestuurlijk belang

Het toezicht op de stichting is overgedragen aan de RNV en de gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur van de RNV.

Financieel belang

Aan de stichting wordt door de gemeente geen financiële bijdrage verstrekt. De stichting ontvangt financiële middelen rechtstreeks van de rijksoverheid. De gemeenten blijven financieel aansprakelijk voor de stichting.

Beleidsvoornemens

Het belang van het openbaar onderwijs in de deelnemende gemeenten (blijven) behartigen.

Risicoanalyse

Onderstaande cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening 2016.

Verwacht eigen vermogen per 1 januari/31 december 2018	€ 1.7 miljoen
Verwacht vreemd vermogen per 1 janurai/31 december 2018	€ 3.8 miljoen
Verwacht resultaat 2018	Nihil

De verhouding eigen vermogen/totaal vermogen per 31 december 2018 bedraagt 30,5%. Gezien het percentage kan geconcludeerd worden dat hiermee de solvabiliteit op orde is. In het kader van het toezicht op Stichting Proo hebben de acht gemeenten in het werkgebied van Proo besloten dat het Coördinatiepunt (CP) de zienswijzeprocedure van de begroting en de jaarrekening van Proo coördineert en de aangeboden documenten voorziet van een inhoudelijk advies. Voor het kenbaar maken van een zienswijze door de gemeenten heeft CP de jaarstukken 2016 laten beoordelen. In de vergadering van 27 maart 2014 heeft het Coördinatiepunt (CP) namelijk besloten de financiële commissie (FC), die de RNV indertijd voor haar toezichthoudende taken enkele jaren heeft geadviseerd over de financiële stukken, te vragen deze functie ook de komende twee jaren voor het CP te vervullen. Deze commissie bestaat uit drie financiële deskundigen van de gemeenten Epe, Harderwijk en Oldebroek. De financiële commissie constateert het volgende: 'De financiële positie van Proo blijft voorsnog een aandachtspunt. De verschillen ten opzichte van de begroting zijn over de hele linie kleiner dan in andere jaren en het saldo wijkt in positieve zin circa € 200.000,- af van de begroting. Dit wordt in hoofdlijnen veroorzaakt door hogere baten (€ 500.000), hogere personele lasten (€ 200.000) en hogere materiële lasten (€ 100.000)'. Gezien de opwikkeling van de solvabiliteit en de constatering van de financiële commissie van het CP wordt het risico op gemiddeld geschat.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van programma's, zoals op het gebied van ruimtelijke ordening en milieu, verkeer en openbare ruimte, cultuur, sport en recreatie en economische structuur. Het grondbeleid heeft daarnaast een grote financiële impact. De grondexploitatie (inclusief de resultaten hieruit) is een onderdeel van de totale exploitatie van de gemeente. Gelet op de risico's in relatie tot de omvang van de bedragen waarover het op dit terrein gaat, is een afzonderlijke paragraaf over het grondbeleid verplicht gesteld.

Beleid in ontwikkeling

Het grondbeleid van de gemeente Nunspeet is vastgelegd in de nota 'Grondbeleid'. Deze nota is in 2017 geactualiseerd en in juni 2017 door de gemeenteraad vastgesteld. In deze nota is de te volgen grondpolitiek vastgelegd, waarbij het gaat om bijvoorbeeld aan- en verkoopbeleid ter uitvoering van bestemmingsplannen, prijsvorming, kostenverhaal en risico's.

Deze paragraaf gaat vooral in op de uitvoering van het grondbeleid.

In de Integrale Ruimtelijke Toekomstvisie (IRTV), de vastgestelde uitgangspunten voor het financieel beleid en de nota 'Reserves en voorzieningen' is ook beleid vastgelegd dat betrekking heeft op het grondbeleid. Als project uit de IRTV is een Woonvisie ontwikkeld waarin de toekomstige woningbehoefte is vastgelegd. In 2017 zal een herziening van de Woonvisie door de gemeenteraad worden vastgesteld.

In 2004 heeft de gemeente Nunspeet de wettelijke mogelijkheid gekregen de Wet voorkeursrecht gemeenten (WVG) in het kader van een actief grondbeleid in te zetten. Het in de nabije toekomst te ontwikkelen woongebied Molenbeek en het bedrijventerrein De Kolk zijn door de gemeenteraad aangewezen als gebied waarop de WVG van toepassing is. Eigenaren van onroerende goederen in dit gebied die tot verkoop willen overgaan, mogen het alleen aan de gemeente te koop aanbieden. Binnen twee jaar na het besluit tot aanwijzing voor het desbetreffende gebied moet een structuurplan en vervolgens een bestemmingsplan worden vastgesteld (zo niet, dan vervalt het voorkeursrecht). Deze termijnen zijn gehaald, zodat het voorkeursrecht van kracht blijft.

Bestaand beleid

In het verleden werd een actief grondbeleid gevoerd bij het realiseren van bestemmingsplannen voor zowel woningbouw als bedrijventerrein. Op verzoek van derden wordt medewerking verleend (passief grondbeleid) aan het ontwikkelen van vaak kleinschalige projecten. Van dit gevoerde actieve grondbeleid is in 2010 (ten dele) afgestapt. Met het vaststellen van de nota 'Grondbeleid 2017-2020' in juni 2017 is het beleid om per project de keuze te maken voor een actief of een faciliterend grondbeleid, voortgezet. Het belang van een actief grondbeleid voor de mogelijkheid voor kostenverhaal inclusief een bijdrage aan de infrastructuur is door de invoering van de nieuwe wet Ruimtelijke Ordening in 2008 van minder belang geworden. Voor actief grondbeleid wordt waar mogelijk gekozen als de gemeente minimaal budgetneutraal kan ontwikkelen of er moet sprake is van een specifiek maatschappelijk belang waarbij een andere partij deze ontwikkeling niet tot stand zal brengen.

Financieel kader

Zoals weergegeven in de nota 'Grondbeleid' is het grondbeleid in onze gemeente gebaseerd op minimaal sluitende exploitatieopzetten waarin een substantiële bijdrage aan de infrastructuur is verwerkt. Grondverkopen geschieden tegen marktconforme prijzen. Als incidenteel een prijssubsidie noodzakelijk is, gebeurt dat alleen als het hiermee gediende doel tegelijkertijd wordt gewaarborgd.

Van oudsher was al gekozen voor het realiseren van exploitaties met een positief resultaat of ten minste kostendekkendheid. Door de jaren heen heeft dit geleid tot een saldo in de grondexploitatie (reserve grondexploitatie). Hiervan is een deel niet-besteedbaar, omdat dit nodig is om exploitatierisico's te kunnen afdekken. In de door de raad op 29 juni 2017 vastgestelde nota 'Reserves en voorzieningen, herijking 2017' is uitgebreid ingegaan op deze reserve. Vooral is stilgestaan bij de onderbouwing van het bodem- en plafondbedrag.

De jaarlijkse herijking van het bodem- en plafondbedrag vindt op grond van artikel 12, lid 1 van de Verordening en artikel 212 van de Gemeentewet plaats na het vaststellen van de jaarrekening.

De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2016 € 2.763.246,--. Het bodembedrag is gebaseerd op een in de nota 'Reserves en voorzieningen 2017' opgenomen berekening. Het plafondbedrag is berekend om een buffer te hebben voor mogelijke strategische aankopen. Er is een beslag op deze reserve gelegd van € 305.000,--. Het

bodembedrag is berekend op € 1.439.000,-- zodat per saldo een bedrag van afgerond € 1.019.000,-- voor het doen van strategische aankopen.

Door de veranderde economische omstandigheden is er naast bovengenoemde reserve, een voorziening getroffen voor het afdekken van de risico's in de grondexploitatie. Deze voorziening heeft per 31 december 2016 een saldo van € 1.240.000,--. Dit bedrag is opgebouwd om de verliezen te dekken voor een bedrag van € 1.000.000,-- ten behoeve van het plan Molenbeek en een bedrag van € 240.000,-- ten behoeve van het project Stationslaan 48. Het instellen van deze voorziening is nodig omdat uit de berekeningen voor de grondexploitatie een aantal verliezen naar voren komen. De herziene BBV geeft hierbij de mogelijkheid om de diverse exploitatie meteen af te boeken of hiervoor een voorziening te treffen. Voor dit laatste middel is gekozen omdat de diverse verliezen nog niet zijn gerealiseerd en de economische omstandigheden in de toekomst nog kunnen veranderen.

De kostendekkendheid van exploitaties is een vereiste om deze tot ontwikkeling te brengen. Hiervan kan slechts worden afgeweken als sprake is van een specifiek maatschappelijk belang of als de ontwikkeling door een derde gebeurt en de gemeente geen (financiële) risico's loopt bij de ontwikkeling ervan.

Risico's grondexploitatie

In de diverse grondexploitaties zijn inmiddels forse bedragen geïnvesteerd waarover de gemeente een risico loopt. Op dit moment werkt de marktsituatie in het nadeel.

De belangrijkste risico's in de grondexploitatie zijn:

- Daling van grondprijzen
- Niet of later verkopen van gronden
- Sterke stijging van kosten

Deze risico's kunnen zich op verschillende wijze voordoen. De risico's van daling van grondprijzen en het stijgen van kosten zijn algemene risico's waarop vooral de marktsituatie van invloed is. De marktsituatie voor grondverkoop is op dit moment wel dusdanig dat daling van grondprijzen een hoog risico vormt.

Het niet of later verkopen van gronden kan op verschillende wijzen ontstaan. Enerzijds door de marktsituatie waardoor grond te duur is geworden of dat een bepaalde woningen geen behoefte is. Anderzijds kan dit ook ontstaan door het niet of later goedkeuren van bestemmings- en exploitatieplannen.

Actualiteit exploitatiegebieden

Bestaande exploitatiegebieden

De basis voor de bestaande gebieden zijn de kostprijsberekeningen die bij het in ontwikkeling nemen van het gebied zijn vastgesteld. Het zijn de gebieden industrieterrein De Kolk, Molenbeek, Weversweg Hulshorst, Stationslaan 48 en Elspeet NoordWest.

Bij de jaarrekening wordt jaarlijks volledige verantwoording afgelegd over de mutaties in de grondexploitatie in het jaar waarop de rekening betrekking heeft.

Dit gebeurt als volgt:

- In het jaarverslag wordt op hoofdlijnen een tekstuele toelichting gegeven.
- Als bijlage bij de jaarrekening is de cijfermatige onderbouwing van de grondexploitatie tot en met het desbetreffende jaar opgenomen. De desbetreffende bijlage is voor het inzicht in het totaal van de grondexploitatie gesplitst in de verschillende paragrafen. Paragraaf 4.1 gaat in op de ruwe gronden en toekomstige complexen. Voor deze gronden is nog geen exploitatieopzet opgesteld. Paragraaf 4.2 (Bouwrekening complexen in uitvoering) is een van de belangrijkste onderdelen. Per complex wordt aangegeven: de in het boekjaar en het totaal tot en met het boekjaar verantwoorde inkomsten en uitgaven,

het restant van de aangegane verplichtingen, calculatieverschillen en nog te besteden en te ontvangen bedragen. Daarnaast wordt nog een toelichting op het desbetreffende complex gegeven.

- De tekstuele toelichting per project in de paragraaf grondbeleid.

Zo nodig worden ontwikkelingen ook gerapporteerd via de viermaands rapportages.

Bij de lopende projecten is er een planning gehanteerd van verkopen van woningen en gronden voor 2018. Deze planning voor 2018 is als volgt:

	Panning 2018
Weversweg	
Hoek- en rijwoningen tussen €181.000 en €270.000	2
Tweekappers en vrijstaand €270.000 en €370.000	6
Elspeet NoordWest	
Tweekappers en vrijstaand €270.000 en €370.000	6
Molenbeek	
Tweekappers en vrijstaand €270.000 en €370.000	31
Totaal	45

Molenbeek

Het project Molenbeek is na het vaststellen van de strategienota in 2015 opnieuw in gang getrokken. In 2016 is een nieuw uitwerkingsplan vastgesteld en zijn voor de gronden voor de eerste fase zijn contracten afgesloten. In 2016 is het eerste deel bouwrijp gemaakt van Molenbeek. De de eerste kavels zijn inmiddels uitgegeven.

Voor dit project is een nieuwe grondexploitatie vastgesteld. Het resultaat uit deze grondexploitatie is € 1.874.000,- negatief. Dit verlies wordt opgevangen door de jaarlijkse rente af te boeken en het restant ten laste van de voorziening grondexploitatie te brengen. In deze voorziening is een bedrag van € 1.000.000,- voor het project Molenbeek gereserveerd.

Project Stationslaan 48

Op de grond van het voormalige tankstation Van Espelo is een plan ontwikkeld om huizen te bouwen en is een bestemmingsplanwijziging vastgesteld. Met de ontwikkelaar zijn contracten afgesloten voor de verkoop van de gronden. Inmiddels is een omgevingsvergunning afgegeven en is een groot deel van de woningen verkocht. De gronden zijn overgedragen en de bouw van de appartementen is inmiddels vrijwel voltooid. De

exploitatieberekening van dit complex laat een negatief saldo zien van afgerond € 240.000,--. Hiervoor is een voorziening gevormd van € 240.000,--.

Elspeet NoordWest

Het bouwrijp maken in dit project is inmiddels voltooid. Een groot deel van de kavels is inmiddels uitgegeven. De verkaveling is echter aangepast. De gevolgen van deze aanpassing moeten nog worden doorgerekend.

Voor dit project is de grondexploitatie opnieuw berekend. Uit deze berekening komt een negatief saldo van € 43.000,--. Dit saldo is inmiddels onttrokken aan de reserve grondexploitatie waarmee de boekwaarde van het project is afgeboekt.

Weversweg Hulshorst

De exploitatieberekening laat licht positieve uitkomst (€ 58.000,--) zien. De grondverkopen bij dit project hebben een aantal jaren volledig stil gelegen maar in 2017 is één kavel verkocht. Bezien moet worden om naar de geplande categorieën woningen te kijken en deze eventueel aan te passen zodat deze beter aansluiten op de huidige marktsituatie.

Er is een CPO-vereniging opgericht waaruit een aanpassing van het plan is voortgekomen en die optie heeft op de aankoop van een aantal kavels. Ook is de belangstelling voor de diverse kavels dusdanig toegenomen dat voor een deel van de kavels een optie tot aankoop is genomen. De aanpassing van het bestemmingsplan en de financiële gevolgen die er aan verbonden zijn worden aan u voorgelegd.

Bedrijventerrein De Kolk

Voor het bedrijventerrein De Kolk is een nieuwe exploitatieberekening opgesteld. Deze heeft een positief saldo van afgerond € 337.000,--. Door diverse procedures rondom de uitgifte van de NB wet vergunning voor de Oostelijke rondweg en het bedrijventerrein is het project vertraagd. De aanleg van de rondweg wordt in 2017 en in 2017 zal het bedrijventerrein bouwrijp worden gemaakt voltooid zodat ook de rest van het bedrijventerrein uitgegeven kan worden.

Paragraaf Gemeentelijke heffingen

Algemeen

Algemeen

In deze paragraaf wordt conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) aandacht geschonken aan het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, een overzicht op hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De gemeente ontvangt de financiële middelen waarmee de gemeentelijke taken moeten worden uitgevoerd in hoofdzaak van de rijksoverheid, in de vorm van een algemene uitkering uit het Gemeentefonds en diverse doeluitkeringen. Daarnaast beschikt de gemeente over een relatief klein eigen belastinggebied.

Op grond van artikel 216 van de Gemeentewet kan de gemeenteraad besluiten tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting door het vaststellen van een belastingverordening. In artikel 219 van de Gemeentewet is limitatief aangegeven dat het om belastingen moet gaan die hetzij in de Gemeentewet zijn genoemd, hetzij in een andere bijzondere wet.

De gemeenteraad bepaalt welke belastingen de gemeente heft en heeft een aantal vrijheden waar het de invulling van het gemeentelijk belastinggebied betreft. Zo kan besloten worden over:

- de hoogte van de tarieven;
- de totale opbrengst van belastingen;
- de verdeling van belastingdruk over bijvoorbeeld burgers en bedrijven.

De gemeente Nunspeet kent de volgende gemeentelijke heffingen:

1. Onroerende-zaakbelastingen (artikel 220 van de Gemeentewet).
2. Forensenbelasting (artikel 223 van de Gemeentewet).
3. Toeristenbelasting (artikel 224 van de Gemeentewet).
4. Precariobelasting (artikel 228 van de Gemeentewet).
5. Afvalstoffenheffing (artikel 15.33 van de Wet milieubeheer).
6. Rioolheffing (artikel 228a van de Gemeentewet).
7. Rechten (artikel 229 van de Gemeentewet): leges, begraafplaatsrechten, riolaansluitrechten en marktgeden.

Heffingen in Nunspeet: lokale lastendruk

Lokale lastendruk

Tot de gemeentelijke woonlasten worden gerekend de onroerende-zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De gemeente Nunspeet kent al jaren relatief lage woonlasten.

Tarievenontwikkeling ozb	2017	2016	2015	2014
Eigenaarsgedeelte woning	0,09 % van de WOZ-waarde	0,088 %	0,0878 %	0,083 %
Eigenaarsgedeelte niet-woning	0,163 % van de WOZ-waarde	0,161 %	0,158 %	0,15 %
Gebruikersgedeelte niet-woning	0,133 % van de WOZ-waarde	0,13 %	0,128 %	0,12 %

Tarievenontwikkeling rioolheffing	2017	2016	2015	2014
Per woning	€ 153,00	€ 133,30	€ 133,30	€ 140,00
Per niet-woning	€ 253,00	€ 232,50	€ 232,50	€ 242,50

Tarievenontwikkeling				

afvalstoffenheffing	2017	2016	2015	2014
Eenpersoonshuishouden	€ 149,40	€ 159,36	€ 162,00	€ 166,20
Tweepersoonshuishouden	€ 174,00	€ 184,30	€ 186,12	€ 195,00
Drie- of meerpersoonshuishouden	€ 195,00	€ 205,92	€ 211,92	€ 224,40
Recreatief gebruik	€ 149,40	€ 159,36	€ 162,00	€ 166,20

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) een atlas lokale heffingen opgesteld. Deze atlas geeft inzicht in de heffingen die een individuele gemeente hanteert ten opzichte van andere gemeenten. In de Coelo-atlas van zowel 2015, 2016 als 2017 staat de gemeente Nunspeet qua woonlasten in de top 15 op de ranglijst, waarbij nummer 1 de laagste woonlasten heeft.

De Nunspeetse heffingen nader beschouwd

Er is een onderscheid te maken tussen opbrengsten bedoeld als algemeen dekkingsmiddel en opbrengsten die dienen ter dekking van gemaakte kosten. De onroerende-zaakbelastingen, forensenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting behoort tot de eerste categorie. De afvalstoffen- en rioolheffing zijn bestemmingsheffingen en ook de rechten vallen hieronder. Bij bestemmingsheffingen is er een direct verband tussen de heffing en bepaalde uitgaven. De geraamde opbrengst mag niet uitgaan boven de geraamde kosten.

Op grond van de vastgestelde begrotingsuitgangspunten geldt voor heffingen in het algemeen een prijscompensatie van 1,0%. In de raadsvergadering van december worden bij de reguliere behandeling van de belastingverordeningen de tarieven van de bovengenoemde belastingen en rechten vastgesteld.

Ad 1. Onroerende-zaakbelastingen

De onroerende-zaakbelastingen (OZB) zijn algemene belastingen. De opbrengst kan vrij worden besteed. Wij onderscheiden twee onroerende-zaakbelastingen:

- *OZB-eigenaren*

Belastingplichtig zijn degene die op 1 januari van een belastingjaar het genot hebben van een onroerende zaak op grond van eigendom, bezit of beperkt recht (eigenaren, vruchtgebruikers, erfpachters). Een onroerende zaak kan bijvoorbeeld een woning, winkel, bedrijfspand of perceel grond zijn.

- *OZB-gebruikers*

Belastingplichtig zijn degene die op 1 januari van een belastingjaar een onroerende zaak gebruiken.

De OZB worden berekend over de vastgestelde WOZ-waarde. Op grond van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) dient jaarlijks een nieuwe waarde te worden vastgesteld voor alle objecten in de gemeente. De waardepeildatum ligt een jaar voor het begin van het jaar waarin de waarde geldt. Voor de OZB over het jaar 2018 geldt dus de WOZ-waarde per 1 januari 2017.

De te betalen OZB is het resultaat van een combinatie tussen de WOZ-waarde en het tarief. In deze begroting stelt de gemeenteraad het in totaal te verkrijgen bedrag vast en gegeven (een inschatting van de ontwikkeling van) de WOZ-waarde volgt daaruit een tarief in de later door de gemeenteraad vast te stellen belastingverordening.

Het Rijk heeft met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten afgesproken dat de landelijke opbrengst OZB niet meer dan met een bepaald percentage, de macronorm, mag stijgen. Voor 2018 is deze macronorm bepaald op 3,1%.

Ad 2. Recreatieve heffingen

De gemeente Nunspeet kent een zogenoemde woonforensenbelasting. De woonforensenbelasting wordt geheven van natuurlijke personen die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, meer dan negentig dagen van het belastingjaar voor zichzelf of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. Dit geldt zowel voor stacaravans als recreatiewoningen. De opbrengst van de forensenbelasting komt ten goede aan de algemene middelen. Gemeenten worden niet beperkt in het vaststellen van het tarief van de forensenbelasting. De gemeente Nunspeet heeft gekozen voor een vast bedrag per recreatieobject om zodoende de perceptiekosten laag te houden.

De gemeente Nunspeet heft toeristenbelasting voor het houden van verblijf binnen de gemeente door personen die niet als ingezetene in de Basisregistratie Personen zijn ingeschreven. Toeristenbelasting komt ten goede aan de algemene middelen. Gemeenten kunnen kiezen voor het heffen van toeristenbelasting van degene die verblijf houdt of van degene die gelegenheid tot verblijf biedt. Net als de meeste andere gemeenten, doet de gemeente Nunspeet dat laatste. Degene die verblijf biedt, mag de belasting overigens wel doorberekenen aan degene die verblijf houdt.

De heffing vindt in principe plaats per overnachting per persoon, maar er kan ook voor een seizoen- of jaarplaats een vast tarief betaald worden. Bij de jaar- en seizoenplaatsen wordt gewerkt met een forfaitaire berekening van het aantal overnachtingen.

Gelet op de bestuurlijke afspraken vindt er eens in de drie jaar een verhoging van de toeristenbelasting plaats met 5 cent (per persoon per nacht). De eerstvolgende verhoging geldt voor 2018. Echter in navolging van de dekkingsvoorstellen ten aanzien van de sportinvesteringen revitalisering sportpark, nieuwbouw sporthal en nieuwbouw zwembad is voorgesteld vanaf belastingjaar 2018 naast de bovengenoemde verhoging, een extra verhoging van € 0,20 mee te nemen bij de toeristenbelasting en het tarief van de forensenbelasting evenredig te verhogen. Vanaf 2019 is voorgesteld nogmaals een tariefsverhoging plaats te laten vinden van € 0,05.

Ad 3. Precariobelasting

Gemeente Nunspeet heeft vanaf belastingjaar 2016 precariobelasting voor het hebben van buizen, kabels, draden of leidingen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond ingevoerd. Als gevolg van een wetwijziging is per 1 juli 2017 de precariobelasting op nutsleidingen is afgeschaft. Dat betekent dat gemeenten geen precariobelasting meer kunnen heffen van nutsbedrijven over netwerken die ze in, op of boven gemeentegrond exploiteren. Gemeenten die echter op 10 februari 2016 in hun belastingverordening een tarief hadden voor nutsnetwerken, mogen uiterlijk tot 1 januari 2022 nog precariobelasting op nutsnetwerken blijven heffen, voor overige belastingschuldige geldt dit niet. Onder de overgangsregeling kan een gemeente maximaal het tarief in rekening brengen dat op 10 februari 2016 gold.

Ad 4. Afvalstoffenheffing

Op grond van de Wet milieubeheer heeft de gemeente de plicht ervoor zorg te dragen dat ten minste eenmaal in de week de huishoudelijke afvalstoffen worden ingezameld bij percelen waar deze kunnen ontstaan. Om de kosten voor het ophalen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen te verhalen, hebben gemeenten de keuze uit twee

soorten reinigingsheffingen: de afvalstoffenheffing (gebaseerd op artikel 15.33 van de Wet milieubeheer) en de reinigingsrechten (gebaseerd op artikel 229 van de Gemeentewet). Voor beide geldt dat geen winst mag worden gemaakt. In de gemeente Nunspeet wordt afvalstoffenheffing geheven.

Het staat gemeenten binnen de grenzen van redelijkheid vrij de grondslag van de belasting te bepalen. In de gemeente Nunspeet is de heffingsgrondslag het aantal personen per huishouden. Om te komen tot een eerlijke verdeling van de kosten wordt een onderscheid gemaakt tussen een-, twee- en meerpersoonshuishouden.

Bedrijven vallen buiten de heffing, omdat de gemeente daarvoor geen inzamelingsplicht heeft. Bedrijven moeten dit zelf (laten) verzorgen.

Verwachte kosten

Het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld afval. De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijk afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder.

Herkomst middelen

Gemeenten mogen op grond van artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer voor de inzameling van het afval van huishoudens een afvalstoffenheffing invoeren. In de gemeente Nunspeet is het uitgangspunt 100% kostendekkendheid.

Berekening van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing

Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	2.046.965
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-452.946
Netto kosten taakveld	
Toe te rekenen kosten:	1.594.019
Overhead incl. (omslag)rente	49.451
BTW	386.241
Totale kosten	2.092.711
Opbrengst heffingen	2.092.711

Dekking	100%

Ad 5 Rioolheffing

Op grond van artikel 228a van de Gemeentewet heeft een gemeente de mogelijkheid om een rioolheffing op te leggen. De gemeente heeft bij wet een zorgplicht voor drie beleidsvelden op het gebied van water. Doel van de rioolheffing is om geld vrij te maken voor onder meer: de afvoer van afvalwater, de afvoer van regenwater (ook wel hemelwater genoemd) en het kwaliteitsbeheer van grondwater.

De inkomsten uit rioolheffing zijn alleen beschikbaar voor uitgaven gerelateerd aan de hierboven genoemde zorgtaken. De gemeente Nunspeet legt de rioolheffing op aan de eigenaar van een direct of indirect op het riool aangesloten onroerende zaak in het kader van de WOZ-wetgeving. Dit vanuit het oogpunt van perceptiekosten en eenduidigheid alsmede duidelijkheid. Er wordt bij de heffing onderscheid gemaakt tussen een woning en een niet-woning in het kader van de Wet WOZ.

Verwachte kosten

Het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld riolering. De kosten zitten vooral in daadwerkelijk nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Naast de jaarlijkse operationele taken wordt er in 2018 verder geïnvesteerd in voorkoming van wateroverlast. In Elspeet worden er grootschalige maatregelen uitgevoerd. In Nunspeet wordt er bij de herinrichting van de Oenenburgweg een infiltratieriool aangelegd. De aanliggende wijken kunnen bij toekomstige reconstructies hier op aansluiten. Zo is Nunspeet Noordoost voorbereid op de klimatologische ontwikkelingen.

Herkomst middelen

Gemeenten mogen op grond van artikel 228a van de Gemeentewet een rioolheffing invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn. In onze gemeente is het uitgangspunt 100% kostendekkendheid.

Berekening van kostendekkendheid van de rioolheffing

Kosten taakveld(en) incl. (omslag)rente	1.654.817
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-
Netto kosten taakveld	1.654.817
Toe te rekenen kosten:	

Overhead incl. (omslag)rente	120.007
BTW	138.819
Totale kosten	1.913.643
Opbrengst heffingen	1.913.643
Dekking	100%

Ad 6 Rechten

Gemeenten mogen op grond van artikel 229 van de Gemeentewet rechten heffen voor door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. Bij rechten betalen burgers voor een prestatie van de gemeente. Leges zijn daar een voorbeeld van. Leges worden geheven voor een door de gemeente te verlenen individuele dienst (zoals het verstrekken van een paspoort of uittreksel uit het bevolkingsregister), maar ook voor het in behandeling nemen van een aanvraag tot het verlenen van een vergunning (zoals een bouwvergunning).

Het uitgangspunt is 100% kostendekking. Binnen een groep van tariefsoorten mogen sommige tarieven hoger zijn dan de kosten, maar dan moet dat gecompenseerd worden door andere tarieven. Bijvoorbeeld bij de omgevingsvergunningen voor bouwen kan sprake zijn van kruissubsidiering.

Rechten: begraafplaatsrechten

Onder de naam begraafrechten worden in Nunspeet rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door of vanwege de gemeente verlenen van daarop betrekking hebbende diensten. Deze tarieven zijn kostendekkend geraamd.

Rechten: rioolaansluitrechten

Dit recht wordt geheven voor het genot van de door of vanwege het gemeentebestuur verleende dienst, bestaande uit het aanleggen van de aansluitbuis tussen het riool en de grens van de openbare weg.

Rechten: marktgeden

Onder de naam marktgeden worden in Nunspeet rechten geheven voor het innemen van een standplaats op de voor markt aangewezen plaatsen gedurende de voor markt aangewezen tijd.

Kwijtschelding

Het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid maakt een integraal deel uit van het gemeentelijk minimabeleid. Kwijtschelding is alleen mogelijk voor de afvalstoffenheffing. Er zijn twee routes naar min of meer hetzelfde doel. Er is de kwijtscheldingsprocedure en er is de minimaregeling. Vanuit laatstgenoemde regeling kunnen mensen in aanmerking komen voor een tegemoetkoming in de kosten van de afvalstoffenheffing. De gemeente Nunspeet

hanteert geen lokaal beleid voor de kwijtschelding, maar hanteert de landelijke 'uitvoeringsregeling invorderingswet 1990'.

Overzicht geraamde inkomsten

Voor het overzicht geraamde inkomsten wordt verwezen naar het bijlagenboek bijlage 5 Belastingopbrengsten.